

دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا

جمهوری اسلامی افغانستان

انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی منعقدہ به تاریخ
20 اگست 2009

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و
همکاری اروپا یا O.S.C.E/ ODIHR

گذارش نهایی

فهرست مندرجات

صفحات	
5	1. خلاصه مطالب
6	الف - خلاصه پیشنهادات برای براه اندازی انتخابات سال 2010
8	ب - اصلاحات پایدار و درازمدت انتخابات
9	2. نظر گذاری به تیم همکاری با انتخابات
9	الف ماموریت تیم و بررسی آن
10	ب - مسایل عملیاتی و امنیتی
10	ج - روش و میتود کاری
11	د - تشکری و اظهار امتنان
11	3. پس منظر سیاسی و امنیتی
11	الف - وضعیت سیاسی و سیستم حکومتاری
12	ب - وضعیت و شرایط امنیتی
13	4. قوانین و قانونگذاری مربوط به انتخابات
15	5. سیستم انتخاباتی
16	6. احزاب سیاسی
17	7. کمیسیون مستقل انتخابات
20	8. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی
23	9. ثبت و راجستر رای دهندگان و تعیین مرزها
23	الف - ثبت و راجستر رای دهندگان
26	ب - تعیین حدود ولسوالیها
27	10. ثبت نام کاندید ها
28	الف - چالشها در مورد ثبت نام کاندیدان
29	11. کمپاین انتخاباتی و فضای قبل از انتخابات
29	الف - نگاهی به کمپاین های انتخاباتی
31	ب - تخطی ها در جریان کمپاین انتخاباتی
32	12. رسانه ها و انتخابات

33	13. سهم گیری و اشتراک زنان و اقلیتها
33	الف - سهم گیری و اشتراک زنان
35	ب - سهم گیری و اشتراک اقلیتها و اصحاب حاجات خاص (معلولین و معلولین)
36	14. سهم گیری جامعه مدنی و نهاد های ذیربط دیگر
36	الف - سهم گیری جامعه مدنی
36	ب - نظارت داخلی
38	ج - سهم گیری و اشتراک احزاب سیاسی و نمایندگان کاندیدها
38	15. تعلیمات اجتماعی و آگاهی دهی برای رای دهندگان و مردم
39	16. روز انتخابات
41	17. شمارش آرا و نتایج اولیه
43	18. روز بعد از انتخابات و نتایج نهایی
43	الف - نشانه های تقلب
45	ب - پروسه ممیزی و تفتیش
	ج - تصمیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در مورد رای دهی، شمارش و جدول بندی نتایج انتخابات ریاست جمهوری
46	جمهوری
47	د - کمیسیون مستقل انتخابات و نتایج نهایی دور اول انتخابات ریاست جمهوری
49	ر - جدول زمانی برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری
50	س - نتایج انتخابات شوراهای ولایتی
51	ص - فعالیتهای بعد از انتخابات
52	19. تقویة ظرفیتهای و مساله دوام پروسه
52	الف توجه به معیار های بین المللی برای برگزاری انتخابات
54	ب - دیاگرام مراحل دوران انتخابات
56	ج - تقسیم اوقات انتخابات
57	د - کمکهای بین المللی
58	ر - کمک متوازن به بخشها و عناصر مختلف انتخابات
59	20. ضمایم
59	ضمیمه نمبر (1): ثبت نام رای دهندگان

- 62 ضمیمه نمبر (2): نظارت داخلی
- 66 لیست اختصارات استفاده شده درین گذارش
- 69 O.S.C.E معلومات در مورد دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا ODIHR

دولت اسلامی افغانستان
انتخابات ریاست جمهوری و شورای ولایتی
بیستم اگست 2009 میلادی

بنابه درخواست حکومت افغانستان، شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر (OSCE/ODIHR) این سازمان را موظف ساخت تا گروهی را برای کمک به انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی افغانستان تشکیل دهد تا بتواند به حکومت افغانستان و تلاش های جامعه جهانی در این زمینه یاری رساند و در عین زمان گزارش از پروسه انتخابات که در بر گیرنده مجموعه ای از پیشنهادات برای انتخابات سال 2010 و بعد از آن باشد، تهیه نماید.¹

انتخابات 20 اگست 2009 سومین انتخابات از سال 2001 و اولین انتخاباتی است که توسط دولت افغانستان برگزار می شود. انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی در شرایط فوق العاده بحرانی برگزار شد، در وضعیتی که وضع امنیتی بسیار شکننده بود که توانایی برگزاری يك انتخابات قابل قبول را از بین برده بود، اقدامات موثر باز دارنده تخطی ها و تقلب گسترده در روز انتخابات و شکست کمیسیون مستقل انتخابات که توسط دولت افغانستان تشکیل شده است در پاسخگویی موثر و با عزم و اراده قوی به سوء استفاده ها، بی اعتمادی و سیعی را نسبت به پروس انتخابات خلق کرد.

باوجود خواست های زیادی بعد از انتخابات سال 2004 و 2005 جهت همکاری به ایجاد پروسه انتخاباتی دراز مدت و پایدار در سالهای بعدی، به این سفارش بسیار مهم توجه کافی صورت نگرفت که در نتیجه فرصت به کار گیری یک روش همه شمول ثبت نام رای دهندگان، اصلاحات قانونی و ظرفیت سازی در کمیسیون مستقل انتخابات از دست رفت.

با وجودیکه جامعه جهانی منابع مالی را تدارک دید و مشاوران متخصص را فرستاد ولی زمان اثر گذاری آن در حد بالا، گذشته بود، گذشته از این کمیسیون مستقل انتخابات در جریان سه انتخابات در انجام وظایف خود باروش مستقل و بی طرفانه ناکام ماند و برخی از عملکرد ها و تصمیم آن شکوکی را پیرامون بیطرفی آن بر انگیخت.

مجموع این کاستی های جدی همراه با هزینه هنگفت جانی، مالی و عدم باور بالای پروسه، سئوالات زیادی را در ارتباط با مناسب بودن و موثر بودن انتخابات در اگست 2009 در وضعیتی که بصورت دراماتیک چالش آفرین بود، خلق میکند. در انتخابات آینده پارلمانی و شوراهای ولسوالی ها باید ملاحظات مهم سیاسی در مورد به تاخیر انداختن آن تا زمانیکه دست کم زمینه برای فراهم سازی نیازمندی های اساسی برای برگزاری يك انتخابات دموکراتیک مساعد شود، در نظر گرفته شود.

باید عده زیادی از اطراف ذیدخل در انتخابات با عزم راسخ و فوری اقداماتی را روی دست گیرند که بتواند اعتماد مردم را نسبت به پروسه دموکراسی در افغانستان اعاده کند. بهر حال فرصت ها برای اصلاحات محدود است خصوصاً وضع محدودیت ها جهت ایجاد تعدیلات در قانون گذاری برای انتخابات يك سال قبل از هر انتخابات و موانع فنی برای برگزاری لویه جرگه بخاطر ایجاد تعدیلات در قانون اساسی پیش از انتخابات شورا های ولسوالی ها که این بن بست قانونی باید در سطح بلند سیاسی مورد بحث قرار گیرد تا امکان پیشنهاد اصلاحات مهم و ضروری قبل از انتخابات آینده بوجود بیاید.

ایجاد یک روش فراگیر و کنشگرایانه بخاطر جلوگیری از تقلب و اجرای تحقیق ضروری است و طوری باید صورت بگیرد که از سه انتخابات گذشته درس گرفته شود و اشتباهات گذشته تکرار نشود. باید در تمامی مراکز رای گیری که در آن نتایج مشکوک وجود دارد، تحقیقات صورت بگیرد و همچنان هیئات تحقیق بطور تصادفی وارد تعدادی از مراکز رای گیری که از قبل در نظر گرفته شده است، شوند. ایشان نه تنها وارد تعدادی از مراکز رای گیری ای شوند که در آنها نشانه های تقلب بسیار زیاد است بلکه وارد مراکز شونند که آرای بیش از حد و غیر قابل اثبات وجود دارد شونند و این نوع مراکز و آرای آن بصورت گسترده مورد ارزیابی قرار بگیرد.

¹ تصمیم شماره (891) PC که در سایت انترنتی http://www.osce.org/documents/pc/2009/04/37105_en.pdf قابل دسترسی است.

این گزارش کوششی است برای تقدیم سفارش های واقع بینانه جهت تقویة پروسه انتخاباتی، تا افغانستان بتواند به تعهدات بین المللی خود در زمینه انتخابات وفا نموده و زمینه اعتماد دوباره مردم افغانستان را به پروسه انتخابات فراهم نماید تا مردم بتوانند از حقوق دموکراتیک خود بطور کامل استفاده کنند.

الف: خلاصه پیشنهادات برای براه اندازی انتخابات سال 2010

انتخابات باید در سال 2010 برگزار شود و برخی از اقدامات مهم باید قبل از آن صورت بگیرد تا از مشکلات چشمگیر که در انتخابات سال 2009 بوقوع پیوست پرهیز شود.

اول: اصلاحات در کمیسیون مستقل انتخابات

تقویة استقلال، بی طرفی، شفافیت، پاسخگویی و قابل اعتماد بودن اداره انتخابات بخصوص کمیسیون مستقل انتخابات در اولویت قرار گیرد.

• استقلالیت.

یک روش اساسی در ایجاد کمیسیون مستقل انتخابات این است که باید اطمینان کامل حاصل شود که تعداد زیادی از کمیشنرانیکه در آن عضویت دارند در یک پست ویژه سیاسی یا رسمی ایفای وظیفه نمیکند تا مردم و دست اندرکاران انتخابات اطمینان حاصل کنند. قبل از انتخابات باید توجه جدی در زمینه انتصاب کمیشنران کمیسیون مستقل انتخابات مبذول گردد تا باعث تقویة وجهه مستقل بودن و نمایندگی آن از تمامی اطراف ذیدخل شده و میزان اعتماد مردم نسبت به پروسه انتخابات را افزایش دهد. انتصاب کمیشنران نباید به رئیس جمهور گذاشته شود بلکه تمامی اطراف ذیدخل در انتخابات در آن شریک باشند. این کار میتواند شامل گرفتن نظر، بررسی و اطمینان پارلمان در مورد نامزد هایپیشنهادی رئیس جمهور، شود (گرفتن رای اعتماد از پارلمان).

• شفافیت

به میزان ناکافی شفافیت در کار کمیسیون مستقل انتخابات باید فوراً رسیدگی صورت گیرد. جلسات کمیسیون مستقل انتخابات به روی نمایندگان احزاب سیاسی و ناظرین باز باشد تا ازین طریق برای مردم اطمینان حاصل شود. باید تمامی تصامیم و مقررات کمیسیون مستقل انتخابات در سایت انترنتی آن به نشر برسد. از کمیسیون مستقل انتخابات باید خواسته شود که تمامی نتایج را در مرکز رای گیری منتشر نموده و فوراً تمامی نتایج را که به مرکز شمارش آراء میرسد به نشر بسپارد، این روند باید دربرگیرنده اصلاحات اساسی در مورد معلوماتی از قبیل تعداد رای دهندگانیکه شامل لست هستند، اوراق رای دهی باطل شود. باید از کمیسیون مستقل انتخابات تقاضا شود تا نتایج کامل و نهائی حوزه های رای گیری را همراه با معلومات کامل درباره نحوه تطبیق تصامیم کمیسیون شکایات انتخاباتی، نشر کند. باید توجه جدی صورت گیرد تا به مردم، احزاب سیاسی، کاندید ها، نمایندگان کاندیدها و ناظران اطمینان داده شود که ایشان کاملاً در جریان اقداماتی که در هر مرحله ای از روند انتخابات صورت میگیرد، قرار داده میشوند.

• حسابدهی

کمیسیون مستقل انتخابات به عنوان نهاد مسئول از برگزارای انتخابات، این اطمینان را بوجود بیاورد که تمامی مسایل پروسه انتخابات مطابق قانون انجام یافته است. کمیسیون مستقل انتخابات اعتماد خود را در میان مردم از دست داده است و هر نهادی نیازمند است تا از طرف مردم قابل قبول باشد. کمیشنران کمیسیون مستقل انتخابات مسئولیت کامل خود را در قبال کمبودی ها و تقلباتیکه که در جریان این انتخابات رخ داده است بپذیرند و از آن نتیجه لازم را بدست بیاورند. جداً پیشنهاد می شود که تقرر مجدد اعضای کمیسیون مستقل انتخابات باید قبل از انتخابات آینده صورت بگیرد تا این نهاد بتواند استقلال و بی طرفی خود را در رابطه با کار های که انجام میدهد ثابت کند. علاوه بر این طوریکه در قانون ذکر شده است کمیسیون مستقل انتخابات باید حکم قانونی را مبنی بر

اینکه تصامیم کمیسیون شکایات انتخاباتی نهائی است کاملاً تطبیق کند و در مورد تصامیم و عملکرد های کمیسیون مستقل انتخابات باید به کمیسیون شکایات انتخاباتی شکایت شود.

• اعتبار

بازنگری فراگیری از عملکرد های کمیسیون انتخابات و همچنان معیار های ارزیابی تقلبات در همه عرصه های انتخاباتی جداً در نظر گرفته شود تا اعتبار آن را تقویه نموده و فرهنگ معافیت موجود را از بین ببرد. به عنوان مثال میتوان يك سیستم قوی نظارتی و اداری را بوجود آورده و انکشاف داد. کمیسیون مستقل انتخابات باید کارمندان را که در تقلب دست دارند بر طرف نموده و پرونده های آنان را جهت تحقیق به خرنوالی راجع کند. کمیسیون مستقل انتخابات و نهاد های امنیتی دولت باید با عملکرد شان نشان بدهند که کارمندان آنها به هیچ صورتی به نظارت کنندگان و یا نمایندگان کاندیدان مشکل آفرین نیستند. کمیسیون مستقل انتخابات باید درباره تمامی نشانه های تقلب و نتایج لغو شده در جایهائیکه ایجاب میکند، تحقیقات انجام دهد. کمیسیون مستقل انتخابات باید منابع اضافی را آماده کند تا به تحقیقات فراگیر در مورد پرونده های احتمالی تقلب در انتخابات آینده تحقیق نماید.

آنچه از اهمیت ویژه ای برخوردار است عبارت از معیار های انتخاباتی است که در اسناد بین المللی حقوق بشر به تفصیل از آن سخن رفته است و افغانستان آن را پذیرفته است² باید کمک های بین المللی مالی و تخنیکي بر اساس تطبیق این گونه تعهدات صورت گیرد.

دوم: تقویه کنترول و مقایسه در پروسه انتخابات

کنترول و مقایسه در پروسه انتخابات باید تقویه شود، بویژه با تقویه نقش کمیسیون شکایات انتخاباتی، ناظران داخلی و کاندیدان و نمایندگان شان.

• کمیسیون شکایات انتخاباتی.

مطابق به قانون، کمیسیون شکایات انتخاباتی باید بعد از انتخابات سال 2009 میلادی منحل میشد ولی تیم همکاری با انتخابات دفتر نهاد های دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا O.S.C.E ODIHR پیشنهاد میکند که فوراً دوباره تاسیس شود و به يك نهاد دائمی تبدیل شود. ساختار های اساسی و کارمندان ملی آن باید در سمت های خود باقی بمانند و در مرحله میانی مهارت های کارمندان آن باید بالا برده شود و ظرفیت های سازمانی آن تقویه گردد و کار هایی را در جهت توسعه فعالیت های بیرونی خود آغاز نماید. ضعف ساختار در نظام قضائی کنونی افغانستان بمعنای اینست که توانائی کمیسیون شکایات انتخاباتی برای فعالیت های مستقلانه و مطابق با عالیترین اصول محاکماتی برای حل موثر مشکلات و نزاعات انتخابات و ایجاد فضای اعتماد مهم است تا این اطمینان را ایجاد کند که هر نوع اشتباه و کاستی که در اداره انتخابات وجود داشته باشد در نظر گرفته شده و رفع میگردد. در وجود تقلبات و فرهنگ معافیت این کار از اهمیت خاصی برخوردار است. کمیسیون شکایات انتخاباتی همچنان در ایجاد يك الگوی خوب برای حل منازعات خارج از دایره پروسه انتخابات در افغانستان اهمیت خود را دارد.

کمیسیون شکایات انتخاباتی نقشی را در بین انتخابات ها ایفاء کرده میتواند و ظرفیت و منابع آن باید پیش از انتخابات سال 2010 میلادی رشد داده شود. فعالیت های کمیسیون شکایات انتخاباتی در فرصت بین انتخابات ها شامل مسایل ذیل میشود:

- نظارت مداوم از تمامی فعالیت های انتخاباتی مانند ثبت نام رای دهندگان و تصامیم و کارکرد های کمیسیون مستقل انتخابات.
- مشارکت در اصلاح نظام انتخاباتی
- افزایش و بالا بردن میزان آگاهی اطراف نیدخل نسبت به پروسه شکایات.

² این شامل کنوانسیون حقوق مدنی و سیاسی میشود که افغانستان آنرا در سال 1983 قبول نموده است، به بخش 19 این راپور مراجعه کنید.

- تقویه معلومات اطراف ذیدخل در مورد نقش و کارکرد های آنها.
- و تحلیل عملکرد های آنان پس از انتخابات.

• نظارت داخلی.

نظارت داخلی بخش حیاتی يك انتخابات دموکراتیک بحساب می‌رود و از طریق کشف و جلوگیری از اشتباهات و تقلب به عنوان محافظ عمل میکند و این کار به اعتماد سازی در پروسه انتخابات و پذیرش نتایج آن کمک میکند و همچنان فرصت مهمی را برای شهروندان بوجود می‌آورد تا در باره نهاد های دموکراتیک آگاهی حاصل نموده و خود بصورت فعال در آن سهم بگیرند. نظارت داخلی در حال حاضر که تقلب های انتخاباتی در افغانستان معمول شده است و بخاطر نبود اعتماد مردم نسبت به انتخابات دموکراتیک از اهمیت خاصی برخوردار است. علاوه بر این عدم دسترسی کافی به ناظران بین المللی بنابر وضع امنیتی، اهمیت نظارت فعال داخلی را هر چه بیشتر آشکار می‌سازد.

توجه جدی باید به کمک های تکنیکی دایمی در جهت توسعه ظرفیت های سازمانی گروه های نظارت کننده داخلی و تقویه روشهاییکه در بررسی و گزارشدهی در انتخابات بکار می‌برند، صورت گیرد تا کارشان تخصصی و قابل قبول باشد. همچنان باید به آموزش دادن نامزدان و نمایندگان آنها توجه بیشتر صورت بگیرد.

سوم: اولویت های اصلاح انتخابات در اجندای کنفرانس افغانستان در لندن.

بخاطر به ثمر نشاندن تعهدات و اراده سیاسی و رسیدن به توافق بر سر اصول و اولویت های اصلاحات سفارش میشود که مشوره هایی در سطح بالا در میان اطراف مختلف ذیدخل در باره این مسایل عاجل و همچنان اصلاح دراز مدت انتخابات در کنفرانس آینده ایکه در مورد افغانستان در لندن در ماه جنوری 2010 میلادی برگزار می‌گردد، صورت بگیرد.

ب: اصلاحات پایدار و دراز مدت انتخابات.

اصلاح دراز مدت انتخابات باید فوراً آغاز شود. يك تعهد پایدار و مداوم برای اصلاح موثر امر ضروری است. اصلاحات کوتاه مدت نمیتواند مشکلات ریشه دار نظام انتخاباتی در افغانستان را حل کند. سفارش های ضروری برای پیشرفت دراز مدت قرار ذیل است:-

• اصلاحات قانونی.

شیوه های اصلاحات قانونی مختلف ایجاب میکند که در قانون اساسی تعدیلاتی صورت گیرد که شامل منطقی و قابل قبول نمودن جدول زمانی یا تقسیم اوقات انتخاباتی که در هر سال يك انتخابات را پیشبینی کرده است ولی باید از سال 2009 تا 2027 میلادی صرف سه انتخابات را پیش بینی در بر بگیرد. چیز دیگریکه باید در آن اصلاحات قانونی صورت بگیرد عبارت از نظام انتخاباتی است، باید تعمق شود که آیا نظام فعلی رای واحد غیر قابل انتقال مناسب ترین نظام انتخاباتی برای انتخابات پارلمان، شوراهای ولایتی و شوراهای ولسوالیها است یا يك نظام انتخاباتی بدیل که باعث تشویق تشکیل احزاب سیاسی شود و از حقوق نامزدان مستقل نیز حمایت کند، برای پیشرفت يك دموکراسی با ثبات مفید تر است.

• ثبت نام رای دهندگان.

ایجاد یک سیستم ثبت نام قابل اعتماد، کامل و دقیق بخاطر رعایت حق مساویانه رای دهی مطابق به معیار های بین المللی و جلوگیری از تقلب بسیار مهم است. ثبت نام گسترده و فراگیر همراه با تثبیت رای دهندگان با نصب عکسهایشان بشمول زنان که بتواند اعتماد شهروندان را جلب کند، امر مطلوبی است. این مقاصد باید در برنامه اصلاح نظام انتخاباتی به عنوان اولیت های فوری گنجانیده شود. ثبت نام رای دهندگان و تعیین کردن حد و مرز حوزه های انتخاباتی با مسایل بزرگتری از قبیل ثبت نام شهروندان و نقشه کشی ارتباط دارد. تداخل این قضایا

نشاندنده چالش های سیاسی و تخنیکی مهمی است که باید بخاطر کاستن از میزان تقلب و نمایندگی درست و بلا منازع در نظر گرفته شود.

در دراز مدت دو گزینه برای ثبت نام رای دهندگان وجود دارد. اولاً: لست های رای دهندگان میتواند از لستهای ثبت احوال نفوس گرفته شود، دوم: یک لیست موحد رای دهندگان ایجاد گردد و توسط کمیسیون مستقل انتخابات نگهداری شود. مشوره های فراگیر در مورد امکان موفقیت و پایداری این دو گزینه ممکن باید صورت گیرد. برای تطبیق هر دوگزینه وقت و منابع کافی و همچنان يك پروسه برنامه ریزی شده ضرورت است تا این اطمینان بوجود بیاید که آنها در فاصله بین انتخابات ها عملی شده اند.

اصلاحات انتخاباتی و پیشرفت درین راستا يك مساله عاجل است که توجه سیاسی و تخنیکی فوری میخواهد. ناکامی در حل مشکلات و کاستی های انتخابات سال 2009 میلادی و ضعف چارچوب انتخاباتی باعث انتخابات جنجال بر انگیز دیگری خواهد شد که افغانستان برای برگزاری آن غیر درست اقدام خواهد کرد.

2. نظر کنرایی به تیم همکاری با انتخابات.

الف: ماموریت تیم و بررسی از آن.

در نامه ای به تاریخ 22 فبروی سال 2009 میلادی خانم دورابکویانیس رئیس سازمان امنیت و همکاری در اروپا یا O.S.C.E و داکتر رنگین داد فر سینتا وزیر خارجه دولت جمهوری اسلامی افغانستان از این سازمان خواستند تا به انتخابات ریاست جمهوری و شورا های ولایتی پیشرویی همکاری کند. شورای دایمی این سازمان با اتخاذ تصمیم شماره 891³ به درخواست مذکور پاسخ داد و تیم دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر این سازمان را موظف ساخت تا تیم همکاری با انتخابات را به فغانستان بفرستد تا به حکومت افغانستان و تلاش های جامعه جهانی بخاطر برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی کمک کند. افغانستان شریک سازمان امنیت و همکاری در اروپا در بعد هماهنگی است. گروه کمک به انتخابات سال 2009 میلادی جزء سازمان امنیت و همکاری در اروپا و دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر است که به دنبال ماموریت آنها در جریان انتخابات ریاست جمهوری سال 2004 و انتخابات پارلمانی 2005 به افغانستان فرستاده شده اند.

گروه همکاری با انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از بیست عضو از یازده کشور عضو این سازمان به رهبری آقای تورالف نوردبو تشکیل شده بود. یک گروه کوچک قبلاً وارد افغانستان شده بود و لی اکثریت کارشناسان در 26 جولای وارد این کشور شدند و در 20 دسامبر آنرا ترک کردند.

در جریان پروسه انتخابات که به درازا کشید گروه کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا با تعداد محدودی از کارشناسان، کار خود را الی چهارم نوامبر در افغانستان ادامه داد.

هر چند این گروه حضور کمی در خارج از کابل داشت و دیدار کمی از حوزه های انتخاباتی در خارج از کابل بنا به دلایل امنیتی انجام داد ولی مباحثات منظم با ناظران بین المللی و ناظران داخلی ایکه در ساحات حضور یافته بودند، داشتند.

گروه کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا وظیفه داشت تا همکاریهای کارشناسانه و تخنیکی اضافی را در جهت تکمیل نیازمندی های همکاری های تخنیکی در ساحات آماده نموده و سفارش های لازم را برای انتخابات های آینده ارایه نماید. سفارش هائیکه در این گزارش کنجانیده شده است بر اساس مرورمقدماتی بر انتخابات پارلمانی که قرار است در سال 2010 برگزار شود و همچنان انتخابات های بعدی صورت گرفته است. گروه یا تیم کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا تمامی مسایل انتخاباتی را در نظر گرفته است و به چهار مساله بطور خاص توجه کرده

³ برای مطالعه متن کامل این تصمیم به آدرس انترنتی http://www.osce.org/documents/pc/2009/04/37105_en.pdf مراجعه کنید.

است و این چهار مساله عبارتند از: ثبت نام رای دهندگان، نظارت داخلی، چهارچوب قانونی و ظرفیت سازی تفصیلات و تحلیلات بیشتر ثبت نام رای دهندگان و نظارت داخلی در ضمایم این گزارش آمده است و در عین زمان قضایای که با چهارچوب قانونی و ظرفیت سازی ارتباط دارد کلاً در این اسناد گنجانیده شده است.

ب: مسایل عملیاتی و امنیتی.

دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا توسط شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا موظف به تطبیق تصمیم شماره 891 این سازمان شد که سرمنشی عمومی این سازمان در مسایل مربوط به امنیت درین راستا کمک مینمود. آمادگی ها برای فرستادن این گروه با شرکت نماینده این سازمان در هیئات اعزامی اولی اتحادیه اروپا به افغانستان بتاریخهای 14 - 27 آغاز گردید. رئیس اداره امنیت سازمان امنیت و همکاری اروپا در هیئات اعزامی تعقیبی که از 8-13 جون صورت گرفت شرکت کرد. رئیس کل شورای دایمی سازمان امنیت و همکاری اروپا به تعقیب ماموریت آزمایشی پیشنویس پروژه ای را نوشت که طرح، هدف، مدت ترکیب و ترتیبات امنیتی گروه کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا را روشن میساخت.

یادداشت تفاهمی میان حکومت افغانستان و سرمنشی عمومی این سازمان در 15 جولای به امضا رسید که کیفیت و شیوه کار و مسایل امنیتی این گروه را در بر میگیرد. تبادل نامه میان این سازمان و سرمنشی عمومی سازمان اتلانتیک شمالی ناتو صورت گرفت که در پهلوی همکاری های قبلی در سال 2004 و 2005 بر همکاری های بیشتر تاکید داشت. علاوه بر این تبادل نامه میان این سازمان و فرستاده ویژه دبیر کل سازمان ملل متحد به افغانستان صورت گرفت که شامل همکاری های امنیتی ایکه سازمان ملل متحد آنرا فراهم میکند و روابط میان گروه کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا و ریاست حفاظت و امنیت سازمان ملل میشود.

ج: روش و میتود کاری.

گروه کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا جلسات مرتب را با مسئولین اداری انتخابات، نامزادان احزاب سیاسی، ناظران داخلی، سازمان های جامعه مدنی، نهاد های امنیتی، مقامات وزارت خانه ها و رسانه ها بر گزار نمود. گروه کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا همچنان با نهاد های متعدد بین المللی از جمله با تطبیق کنندگان کمکهای انتخاباتی بین المللی⁴ نماینده ویژه سرمنشی عمومی سازمان ملل متحد برای افغانستان، هیئات دیپلماتیک در افغانستان، وسازمانهای نظارت کننده بین المللی⁵ جلساتی را برگزار نمود. علاوه برآن این تیم واقعات و رویدادهای انتخاباتی را به شمول برگزاری ترینگها، رای دهی و شمارش آراء،⁶ جدول بندی شمارش آراء و پروسه ممیزی و تفتیش آراء را دنبال کرده است. این تیم در کنفرانسهای مطبوعاتی و جلسات اطراف ذیدخل منظم و پیهم حضور یافته است.

تیم کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا مجموعاً چهار سفر ساحوی به مناطق مختلف افغانستان داشت که عبارتند از سفر به: شمال (فاریاب)، جنوب (هلمند)، غرب (هرات) و شرق (لوگر). برعلاوه این تیم معلومات ساحوی انتخابات را از بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان⁷

⁴ به شمول برنامه انکشافی سازمان ملل متحد (UNDP)، بنیاد بین المللی سیستمهای انتخاباتی (IFES)، بنیاد آسیایی (TAF) و انستیتوت ملی برای دموکراسی (NDI).

⁵ هیئات نظارت کننده بین المللی عبارت بودند از: اتحادیه اروپا (EU)، انستیتوت ملی برای دموکراسی (NDI)، انستیتوت بین المللی جمهوری خواهان (IRI)، موسسه دموکراسی بین المللی (DI) و شبکه آسیایی انتخابات آزاد (ANFREL).

⁶ در روز انتخابات تیم دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از بیشتر از (40) مرکز رای دهی در ولایت کابل دیدن نموده اند که در آن از جریان رای دهی و شمارش آراء مراقبت نمود، برعلاوه این تیم در روز بعدی انتخابات از جریان شمارش آراء شورای ولایتی مراقبت کرد.

⁷ بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) یک ارگان پیشقدم در عرصه نظارت داخلی انتخابات در افغانستان است.

(FEFA)، گروه های بین المللی نظارت، از طریق تماسهای تلفونی با موسسات همتا در ساحات بدست آورده است. بر علاوه این تیم مصاحبه هایی را بعد از انتخابات با تقریباً (40) زن در پنج ولایت انجام داده است.⁸

تیم کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یکسلسله اسنادی را تولید نموده که در آن مسایلی را خاطر نشان نموده است که باید در نظر گرفته شود و درین راستا پیشنهاداتی را ارائه نموده است.⁹ این اسناد و پیشنهادات با کمیسیون مستقل انتخابات و پروژه انتخابات برنامه انکشافی ملل متحد¹⁰ شریک ساخته شده است. بر علاوه همکاریها و ارایه نظریات به بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) نیز از طرف این تیم به شکل دوامدار صورت گرفته است. همچنان این تیم با مراجعیکه طور دایمی همکاریهای تخنیکی را برای مراجع مربوط به انتخابات فراهم میکنند از نزدیک کار کرده است. این تیم کدام اعلامیه مطبوعاتی ای را صادر نکرده است و مصاحبه هایی را در رسانه های گروهی در آنوقت انجام نداده است و کدام تفسیر و توضیحی از پروسه انتخابات در آن هنگام ارایه نداده است.

د: تشکری و اظهار امتنان.

تیم کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از حکومت افغانستان بخصوص از وزارت های خارجه و داخله بخاطر همکاری و هماهنگی شان تشکر میکند. این تیم همچنان از کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی و سایر نهاد های افغانی طور عموم بخاطر هماهنگی و همکاری شان با این تیم قدر دانی میکند. همکاری برنامه انکشافی ملل و سایر دست اندرکاران بین المللی در عرصه انتخابات قابل قدر است. همچنان این تیم از هیئات کمکهای ملل متحد (UNAMA)، ایساف (ISAF)، و تیم های بازسازی ولایتی (PRT) که همکاری شان راه را برای سفرهای ساحوی این تیم هموار ساخت، تشکری میکند. این تیم از همکاریهای کمیسیون اروپائی، هیئات نظارتی اتحادیه اروپا و همکاری هیئات بین المللی نظارتی دیگر استقبال میکند و سپاسگذاری مینماید. در آخر تیم کمک به انتخابات دفتر نهاد های دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا از کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا که درین راستا با این پروژه همکاری مالی سخاوتمندانه نمودند اظهار سپاس و تشکری مینماید.

3. پس منظر سیاسی و امنیتی

الف: وضعیت سیاسی و سیستم حکومتاری.

جمهوری اسلامی افغانستان دارای سیستم حکومت ریاستی می باشد که رئیس جمهور برای حد اکثر پنج سال تا دوبار انتخاب شده می تواند. در پهلوی اینکه رئیس جمهور رئیس دولت و رئیس قوه اجرائیه می باشد، او سر قوماندان اعلاای قوای مسلح نیز می باشد. شورای ملی افغانستان متشکل از دو مجلس می باشد که عبارت از مشرانو جرگه¹¹ که تعداد اعضاء آن 102 می باشد و ولسی جرگه که تعداد اعضاء آن 249 می باشد که به شکل مستقیم برای پنج سال از 34 ولایت انتخاب می گردند. اعضاء شوراهای ولایتی برای مدت چهار سال انتخاب می گردند. انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی سال 2009 سومین انتخابات پس از توافق بن¹² و لی اولین انتخابات بر هبری خود افغانها در افغانستان می باشد.

⁸ یا کاندیدان، کارمندان موسسات غیر دولتی، نمایندگان منتخب مردم و ریسای امور زنان در ولایات مصاحبه صورت گرفته است.
⁹ این اسناد و پیشنهادات شامل موضوعات متعددی چون ارزش مساله کم کردن تاریخ رسمی کناره گیری از انتخابات توسط کاندیدان، شفافیت در پروسه نتایج انتخابات، در نظر گرفتن امکان رفتن به دور دوم انتخابات، ممیزی و تقییش و حساب دوباره آراء، تحلیل و تجزیه نتایج و تطبیق تصامیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی توسط کمیسیون مستقل انتخابات و شفافیت نتایج انتخابات، میباشد.
¹⁰ برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP)، تقویه ظرفیت حقوقی و انتخاباتی برای فردا (UNDP ELECT).

¹¹ اعضاء مشرانو جرگه توسط رئیس جمهور و شوراهای ولایتی انتخاب می شوند (ماده 84 قانون اساسی). نمایندگان شوراهای ولسوالی تا هنوز بامشرانو جرگه ضم نشده اند، زیرا تا هنوز انتخابات شوراهای ولسوالی برگزار نشده است.

¹² به شکل رسمی به "توافق بر تو افقات موقتی در افغانستان موقوف بر تاسیس مجدد نهاد های دائمی حکومتی" یاد میگردد.

انتخابات ریاست جمهوری باید بعد از هر پنج سال، 30 الی 60 روز قبل از ختم مدت ریاست جمهوری برگزار شود.¹³ ولی بتاريخ 29 جنوری سال 2009 کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که بنا بر دلایل زیادی مانند وضعیت امنیتی، وضعیت آب و هوا و عدم آمادگی درست برای انتخابات در مدت زمانیکه در قانون¹⁴ تصریح شده است، برگزار شده نمی تواند. کمیسیون مستقل انتخابات 20 اگست را برای برگزاری انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی تعیین نمود. بخاطر حل مشکل در خصوص این تاریخ جدید و ادامه کار رئیس جمهور الی تاریخ جدید، ستره محکمه تمدید دوره کار رئیس جمهور را در مطابقت به احکام قانون اساسی افغانستان اعلان نمود.

ب: وضعیت و شرایط امنیتی.

پروسة انتخابات بخاطر براه انداختن خشونت از طرف طالبان و عناصر ضد حکومت به موانع مواجه بود. اعمال و تهدیدهای خشونت آمیز مانع اشتراک وسیع در انتخابات و اختلال امنیت گردید که در نتیجه زمینه تقلب در انتخابات را مساعد نمود و کار اتخاذ تدابیر در مورد تحقیق تقلب را به مشکل مواجه ساخت. روز انتخابات در مقایسه با دیگر روزها در مدت هفت سال از شدیدترین روزهایی به شماری رفت که شاهد بلند ترین تعداد حوادث خشونتبار بود.¹⁵ حداقل 11 کارمند کمیسیون مستقل انتخابات در جریان انجام وظایف شان تاختم روز کشته شدند. همچنان کاندیدان و حامیان آنها در این روز مورد هدف قرار گرفتند.¹⁶

تلاش های زیادی بخاطر امنیت برگزاری انتخابات در 20 اگست از طریق نیروهای نظامی بین المللی و افغان تاحد امکان در هر قدر مناطقیکه ممکن بود در روز انتخابات صورت گرفت. این حقیقت با در نظر داشت خرابی وضعیت امنیتی عمومی، خونین ترین روز برای نیروهای خارجی و افغان نسبت به سال های قبل از آغاز سال 2001 بود. جنگهایی در ساحات شرقی و جنوبی کشور آغاز یافت و ادامه پیدانمود. علاوه بر آن مناطق شمال و غرب کشور که در گذشته ها به شکل دوامدار در آرامش بسر می بردند، در این روز از فعالیت ترورستی صدمه دیدند. با وجود تدابیر شدید امنیتی توسط نیروهای افغان و بین المللی وضعیت امنیتی در پایتخت خرابتر شد؛ در هفته قبل از برگزاری انتخابات دو حمله خونبار در کابل صورت گرفت.¹⁷ علاوه بر وقوع حوادث خشونتبار، تخویف و تهدیدات به انواع مختلف آن به شمول استفاده از تکنیک های مانند شب نامه ها، پخش پروپاگندها، اختطاف ها، قتل کاندیدان و کارمندان آنها، نیز صورت گرفت.

نیروهای امنیتی افغان با حمایت نیروهای بین المللی مسؤلیت تامین امنیت انتخابات را به عهده داشتند. پولیس افغان در خط مقدم بخاطر تامین امنیت جابجاشده بودند که در خط دوم نیروهای اردوی ملی قرار داشتند. ریاست امنیت ملی نیز نقش مهمی را در تامین امنیت ایفا نمود. در بعض حالات از ملیشه های محلی به خاطر تقویت امنیت که توسط وزارت امور داخله تنظیم شده بود، استفاده صورت گرفت. ولی اداره، تجربه، صلاحیت و بیطرفی آنان زیر سؤال قرار داشت. کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که این کمیسیون در مناطق دوردست در صورتی فعالیت خواهد نمود که در آنجا نیروهای نظامی افغانستان موجود باشد و وجود ملیشه های محلی کافی نخواهد بود.

¹³ ماده 61 قانون اساسی.

¹⁴ به اساس قانون اساسی مدت کار رئیس جمهور در 22 ماه باید خاتمه یابد.

¹⁵ به اساس گزارش آیساف در حدود 400 حادثه امنیتی در 20 ماه اگست صورت گرفت.

¹⁶ یک هفته قبل از روز انتخابات گزارش داده شد که چهارتن از تیم کمپاین انتخاباتی دکتر عبدالله در ولایت بادغیس اختطاف شدند،

برهان الدین ربانی رهبر جمعیت در ولایت کندز مورد سوء قصد قرار گرفت و یک کاندید شورای ولایتی در ولایت جوزجان کشته شد.

¹⁷ بروز شنبه 15 اگست حمله ای در مرکز آیساف در مجاورت قصر ریاست جمهوری، سفارت امریکا و دفاتر مجاور آن صورت گرفت. در نتیجه آن هفت نفر کشته شد و تعداد دیگری هم به شمول عساکر آیساف مجروح گردیدند. در 18 اگست یک انتحاری خود را در میان کاروان IM در سرک مزدحم جلال آباد در کابل منفجر ساخت که منجر به قتل ده نفر و مجروحیت در حدود پنجاه تن از افراد ملکی و نظامی به شمول یک تن از عسکر آیساف و دوتن از کارمندان داخلی ملل متحد گردید. در شروع همین روز یک راکت در ساحه قصر ریاست جمهوری اصابت نمود.

قبل از تعیین تاریخ دور دوم انتخابات وضعیت امنیتی خرابتر شد، به خصوص بتاريخ 28 اکتوبر که سه انتحاری عملیات انتحاری را در مهمانخانه ملل متحد در کابل انجام داد که منجر به کشته شدن هشت کارمند به شمول پنج کارمند بین المللی ملل متحد گردید. طالبان مسؤلیت این حمله را بدوش گرفته اظهار نمودند که هدف شان آنده از کارمندان بین المللی بود که برای انتخابات کار می کردند.¹⁸

4. قوانین و قانونگذاری مربوط به انتخابات

افغانستان یک تعداد از کنوانسیون های بین المللی را تصویب نموده است که بعضی از آنان به شمول کنوانسیون بین المللی در مورد حقوق سیاسی و مدنی، کنوانسیون بین المللی 1979 در مورد محو هر نوع تبعیض علیه زن و کنوانسیون بین المللی در مورد محو هر نوع تبعیض نژادی، به انتخابات ارتباط می گیرد.

چارچوب قانونی، احکام ضروری برای انتخابات دموکراتیک را شامل می گردد. آزادی های اساسی در مورد تجمعات صلح آمیز، انجمنها، آزادی بیان و حرکت ها و حق انتخاب شدن در انتخابات عمومی توسط افراد واجد شرایط رای دهی در قانون اساسی سال 2004 تضمین شده است. چارچوب برای برگزاری انتخابات، قانون انتخابات سال 2005 و قانون احزاب سیاسی سال 2004، قانون تظاهرات، تجمعات و اعتصابات سال 2002 و قانون رسانه را در برمی گیرد. علاوه بر اسناد متذکره، چگونگی انتخابات توسط یک تعداد از فرامین تقنینی ریاست جمهوری و تعداد زیادی از مقررہ ها نیز تنظیم شده است.

معهدا، به شکل قابل ملاحظه ای کمبودات در چارچوب قانونی وجود دارد. قوانین مربوط به انتخابات به شکل محدود باقی مانده است که تعداد زیادی از احکام مربوط به انتخابات در قوانین موجود وجود پیشبینی نشده است¹⁹ و اتکاء بیش از حد در این مورد بالای مقررہ های است که توسط نهاد های اجرائیوی وضع شده اند. چارچوب قانونی فعلی به اساس فرامین تقنینی که در دوران مدت انتقالی قبل از تاسیس قوه مقننه که به بعدها به انتخابات پارلمانی سال 2005 منجر شد، قابل تطبیق باقی مانده است. اگرچه تمام این فرامین و دیگر مسوده های قوانین مربوط به انتخابات در پارلمان مورد بحث قرار گرفت ولی اختلافات در میان پارلمان و دفتر رئیس جمهور در مورد تفسیر احکام قانون اساسی پروسه اصلاحات حقوقی را کند نموده است.²⁰

همچنان در مورد اینکه کدام نهاد صلاحیت تفسیر احکام قانون اساسی را به عهده دارد نیز صراحت قانونی روشن وجود ندارد. درحالیکه قوه اجرائیه و قوه قضائیه ادعا می نمایند که این صلاحیت به عهده ستره محکمه می باشد، قوه مقننه و حقوقدانان به این باور اند که این صلاحیت مربوط به کمیسیون نظارت بر تطبیق قانون اساسی می باشد.

تقویت چارچوب قانونی برای انتخابات در مسوده که برای قانون انتخابات جدید و قانون تشکیلات کمیسیون مستقل انتخابات تهیه شده است، در نظر گرفته شده است. معهدا، اختلافات در میان پارلمان و دفتر رئیس جمهور در مورد تفسیر احکام قانون اساسی پروسه اصلاحات حقوقی را بطی نموده است.²¹ به طور مثال، قانون تشکیلات کمیسیون مستقل انتخابات توسط پارلمان تصویب گردید ولی رئیس جمهور به دلیل اینکه مطابق به این قانون کمشنرهای کمیسیون مستقل انتخابات که از طرف رئیس جمهور تعیین می گردند باید از پارلمان رای اعتماد بگیرند این قانون را مورد سوال قرار داده آنرا مخالف قانون اساسی دانست و جهت بازنگری مجدد دوباره به پارلمان فرستاده شد.

¹⁸. در صبح همین روز یک راکت در مجاورت قصر ریاست جمهوری و دیگری آن در هتل سرینا اصابت نمود. دلایل هدف قرار دادن این محلات روشن نبود ولی طالبان اظهار نمودند که هتل سرینا بخاطر مورد هدف قرار گرفتن که درین هتل کارمندان بین المللی برای انتخابات کاری کردند، زندگی می نمودند.

¹⁹. در جاهای متعدد، به شمول شفافیت نتایج، شرایط کمپاین های مالی. کمپاین انتخاباتی می توانست در مطابقت به ستندرد های قبول شده حقوقی صورت گیرد ولی باید در قوانین مدون پیشبینی گردد.

²⁰. کمیسیون نظارت بر تطبیق قانون اساسی در ماده 157 قانون اساسی تصریح شده است که باید تاسیس گردد. اعضاء آن باید توسط رئیس جمهور پیشنهاد و به تائید پارلمان برسد. قانون مربوط منتظر نشر در جریده رسمی می باشد.

²¹. کار مسوده هائیکه بطی شده اند شامل قانون انتخابات، قانون تشکیلات کمیسیون مستقل انتخابات، قانون احزاب سیاسی، قانون ارگان های محلی و قانون رسانه می باشد.

ماده 109 قانون اساسی تصریح می نماید که: "پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات، در یک سال اخیر دوره تقنینیه، در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند." بادر نظر داشت بعضی از اختلاف نظرها در مورد اینکه "سال اخیر" 22 چه معنی را افاده می نماید، معلوم می شود که چنین برداشت باید گردد که قانون انتخابات قبل از انتخابات پارلمانی تعیین شده در سال 2010 تعدیل شده نمی تواند. اختلاف نظرها در مورد اینکه آیا این حکم در مورد تغییر در قانون تشکیلات کمیسیون مستقل انتخابات نیز قابل تطبیق است یا خیر نیز باقی می ماند. علاوه بر آن، تغییرات در قانون اساسی نیاز به برگزاری لوی جرگه²³ را دارد. برگزاری لوی جرگه در حال حاضر نیز بعید به نظر می آید زیرا نمایندگان شوراهای ولسوالی که باید در لوی جرگه اشتراک نمایند تا هنوز انتخاب نشده اند.

پیشنهادات:

1. بخاطر برگزاری انتخابات های آینده به تعدیل در قانون اساسی و دیگر قوانین به شکل فوری نیاز دیده می شود تا از نقطه نظر سیاسی راه حلی به "بن بست های حقوقی" مانند مشکل امکان تغییر در قانون اساسی بخاطر عدم موجودیت نمایندگان شوراهای ولسوالی و مشکل تغییر قانون اساسی در محدوده یک سال برای برگزاری انتخابات که مانع چنین اصلاحات و تعدیلات است، پیدا شود.
2. توجه جدی باید به زمان بر گذاری انتخابات های آینده با در نظر داشت تاخیر در برگزاری آن به منظور اصلاحات در سیستم انتخاباتی، مبذول گردد.
3. قانون اساسی با در نظر داشت معیار های بین المللی، درسهائیکه از انتخابات سال 2009 فرا گرفته شده است و پیشنهادات متخصصین عرصه انتخابات و هیئات نظارت مورد باز بینی و اصلاح قرار گیرد. همکاری های تخنیکی بین المللی درین راستا خواسته شود و به موضوعاتی که در مسایل انتخابات اولویت دارد مانند: منطقی سازی جدول زمانی انتخابات و آوردن اصلاحاتی که میکانیزم درستی در رابطه به استخدام کمشنر های مزید برای کمیسیون مستقل انتخابات را با خود داشته باشد، توجه صورت گیرد.
4. مسوده جدید قانون انتخابات باید با در نظر داشت معیار های بین المللی انتخابات، در سهائیکه از انتخابات سال 2009 گرفته شده است و پیشنهادات متخصصین عرصه انتخابات و هیئات نظارت، مورد تجدید نظر قرار گیرد و همکاری های تخنیکی بین المللی درین راستا فراهم گردد.

موضوعاتی که برای اصلاح قوانین باید در نظر گرفته شود، شامل نقاط ذیل میگردد:

- سیستم انتخاباتی.
- میکانیزم استخدام کمیشنر های کمیسیون انتخابات.
- مقتضیات شفافیت پروسه مانند نشر تمامی معلومات بدست آمده از مراکز رای دهی (به شمول ارواق رای دهی غیر معتبر).
- احکام روشن و واضح در مورد نقش و مسئولیتهای کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در قوانین گنجانیده شود. به هرکدام یک از کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی اختیار و صلاحیت تحقیق و الغاء در مورد آراء ریخته شده و کیف و کان آن داده شود.
- احکامی در مورد فعالیت دایمی کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی شامل قوانین مربوطه شود.
- به موضوعاتی که فعلا به اساس قوانین موجوده به صوابدید و نظر کمیسیون مستقل انتخابات گذاشته شده است مانند آخرین مهلت برای استعفای کاندیدان، رسیدگی صورت گیرد.
- به مقتضیات ثبت نام رای دهندگان توجه صورت گیرد.

²² رئیس ولسی جرگه و دیگران استدلال نمودند که پارلمان در دوره سال چهارم تقنینی خویش می باشد و توقع آنها در آغاز سال 2006

بود.
²³ ماده 111 قانون اساسی.

5. قانون جدید انتخابات باید مسایلی را شامل شود که برای فعلا توسط فرمان رئیس جمهور، طرز العمل ها و تصامیم، سرنوشت آنها تعیین می‌شده است تا اینکه از نظرات و صوابدید های نا مناسبیکه تطبیق شده است جلوگیری صورت گیرد و یک سند موحد و قانونی جامع و مانع را در مورد انتخابات بوجود بیاورد.
6. باید وضاحت و روشنی در مورد اینکه سر انجام کدام ارگان تصمیم نهائی را در مورد تفسیر و تشریح قانون اساسی گرفته میتواند، داده شود. نقش دادگاه عالی یا ستره محکمه در مسایل انتخابات با در نظر داشت شرایط مخصوص برای مداخله اش، در قانون انتخابات باید بطو واضح ذکر گردد.
7. قوانینیکه طرح می‌گردند باید هرچه زود تر با دادن اختیاراتیکه در قانون اساسی به شوراهای ولایتی و شوراهای ولسوالیها مختص شده است، منظور گردد.
8. اصلاحاتیکه در قانون اساسی و دیگر قانونگذاری ها صورت می‌گیرد باید از راه مشاوره با کمیسیون مستقل انتخابات، جامعه مدنی، احزاب سیاسی و جامعه بین المللی به میان بیاید تا در آینده باعث اطمینان بالای پروسه انتخابات گردد.
9. توجه باید به انکشاف یک میکانیزم پیشرفته برای قانونگذاری می‌ذول گردد. این کار باید با شامل ساختن حقوقدانان کلیدی ایکه در ارگانهای مختلف افغانی حضور دارند و در تصامیم و تصمیمگیری های حقوقی تاثیر دارند که شامل اعضای پارلمان، نماینده های سکرتریت پارلمانی دفتر رئیس جمهور، وزارت عدلیه و دادگاه عالی (ستره محکمه) میشود، صورت گیرد.
10. با پارلمان همکاری لازم صورت گیرد تا منحیت یک ارگان موثر به کارهای خود ادامه بدهد، بخصوص در قسمت اصلاحات در نظام انتخابات و بویژه در مورد قانونگذاری در مورد انتخابات.

5. سیستم انتخاباتی

انتخابات برای احراز کرسی ریاست جمهوری قسمی برگزار می‌گردد که گویا تمام کشور یک حوزه ملی انتخاباتی بوده و اگر هیچیک از کاندیدان ریاست جمهوری نتوانند بیشتر از پنجاه فیصد آراء را بدست بیاورند انتخابات به دور دوم کشانیده میشود.²⁴ در قانون انتخابات برای انواع دیگر انتخابات در کشور به شمول انتخابات ولسی جرگه (پارلمانی)، انتخابات شوراهای ولایتی و شوراهای ولسوالیها یک سیستم رای واحد و غیر قابل انتقال با هیئات موکلان متعدد الاعضاء، در نظر گرفته شده است. در سیستم انتخاباتی با یک رای واحد و غیر قابل انتقال، رای دهنده به یک کاندید رای میدهد و کاندیدانیکه بلند ترین آراء را می‌گیرند (مطابق به تعداد لازم وکلا در هیئت مقننه) انتخاب میشوند.

در حالیکه این سیستم برای رای دهندگان آسان تمام میشود، این سیستم دارای مشکلات و نواقصی هم است. این سیستم بطور قابل ملاحظه ای از انکشاف و پیشرفت احزاب سیاسی میکاهد و به همین سبب از موثر بودن فعالیت ارگانهای انتخابی نیز میکاهد. این سیستم همچنان باعث ضیاع تعداد زیاد آراء میشود.²⁵ اینکه رای دهندگان به یک کاندید در انتخابات برای ساختن یک ارگان چند عضوی رای بدهند، مشکلاتی را برای احزاب سیاسی در مورد اینکه چگونه آرای بالفعل خود را بالای کاندید های متعدد شان تقسیم نمایند تا از انتخاب یک کاندید شان با آرای خیلی بلند و عدم کامیابی کاندیدان دیگرشان، جلوگیری نمایند، ایجاد میکند و به همین قسم درین سیستم آرای مربوط به حزب شاید بین کاندید های مختلف آن حزب قسمی تقسیم گردد که هیچیک از کاندیدان آن کامیاب نشود.

سیستم رای واحد غیر قابل انتقال با وجود نواقص آشکارش همچنان مورد استفاده خواهد بود. اگرچه یک بدبینی تاریخی در مقابل احزاب سیاسی که دلیل اساسی انتخاب سیستم رای واحد غیر قابل انتقال نیز میباشد، وجود دارد. به تعقیب یک مشاوره ایکه در سال 2007 صورت گرفت بحثهایی در پارلمان در مورد یک سیستم جدید انتخاباتی براه انداخته شد که در آن پیشنهاد گردید که سیستم فعلی به یک سیستم مختلط تناسبی تبدیل گردد ولی درین مورد به

²⁴ قانون اساسی، ماده (61) و قانون انتخابات ماده (18) پرگراف دوم.

²⁵ آرای ضایع شده آرای است که کدام تاثیر مستقیم بالای نتیجه انتخابات نمی‌گذارد. در حالت برگذاری انتخابات به سیستم یک رای واحد غیر قابل انتقال در یک انتخابات مثلا در کابل که بیشتر از 520 نفر کاندید برای شورای ولایتی بودند و این شورای صرف (34) کرسی در شورای ولایتی دارد، ارانیکه برای (468) کاندیدانیکه انتخاب نشده اند و همچنان ارانیکه برای کاندیدان برنده که بیشتر از نصاب پیروزی بوده است، ضایع شده تلقی میشود.

توافق نرسیدند و سیستم یک رای واحد غیر قابل انتقال همچنان در مسوده قانون انتخابات که برای فعلا تحت غور میباشد، باقی خواهد ماند.

پیشنهادات:

11. جوانب ذریبٹ باید فکر کنند که آیا سیستم یک رای واحد غیر قابل انتقال یک سیستم انتخاباتی مناسب برای انتخابات پارلمانی، ولایتی و انتخابات شوراهای ولسوالی میباشد یا نه. شاید فعلا وقت آن باشد که در مورد اینکه آیا یک سیستم بدیل انتخاباتی ایکه تاسیس احزاب را تشویق میکند و در عین زمان حقوق کاندیدان آزاد را هم حفظ میکند، مفید برای انکشاف یک دموکراسی پایدار است یا نه.

6. احزاب سیاسی.

در حالیکه احزاب در دیگر دموکراسی ها نقش مهمی را بازی میکنند، احزاب سیاسی در افغانستان بخاطر اینکه در جنگها و کشمکشها دخیل بودند و با گروههای قومی و نظامی رابطه دارند در انزوا قرار گرفته اند. قسمیکه در فوق گفته شد در سایه نظام انتخاباتی با یک رای واحد غیر قابل انتقال، احزاب سیاسی باید یک پلان و ستراتیژی جلوگیری کننده و غیر واقعی را بخاطر اینکه یک تعداد مناسب کاندید ها را برای احراز کرسی های حوزه های انتخاباتی در نظر بگیرند و به هواداران خود توصیه کنند تا آرای خود را بین آنها تقسیم نمایند، روی دست بگیرند. سیستم یک رای واحد غیر قابل انتقال به عوض اینکه پیشرفت احزاب را تقویه نماید زمینه را برای ایجاد یک شورای منقسم و پراکنده آماده میسازد. این کار برای اکثریت جوانب ذریبٹ قسمی معلوم میشود که مانعی برای فعالیت موثر پارلمان ایجاد خواهد کرد و در نتیجه پروسه تقسیم قدرت را که برای یک دموکراسی فعال ضروری است، تخریب میکند.

حق تشکیل احزاب سیاسی در ماده (35) قانون اساسی با در نظر داشت شرط عدم مخالفت با دین اسلام و اصول قانون اساسی، تضمین شده است. احزاب را نمیتوان با پایه های نظامی و یا شبه نظامی، با داشتن رابطه با خارج و احزاب سیاسی خارجی و معیار های قبایلی و فرقه گرایی تشکیل داد. احزاب باید منابع مالی شفاف داشته باشند. قانون فعلی احزاب سیاسی از اندازه زیاد مانع عضویت پرسونل امنیتی و کارمندان مخصوص بخشهای حقوقی²⁶ در احزاب سیاسی میشود.²⁷ یک مسوده جدید قانون احزاب توسط پارلمان تصویب شده است و منتظر توشیح رئیس جمهور میباشد.

تا قبل از انتخابات سال 2009²⁸ حدود یکصد و هشت حزب سیاسی در وزارت عدلیه ثبت شده بودند ولی کمتر از چهل حزب از کاندیدان ریاست جمهوری حمایت کردند.²⁹ در انتخابات شوراهای ولایتی بیشتر از هشتاد فیصد از 3197 کاندید، منحیث کاندیدان مستقل ثبت نام نموده بودند.³⁰ در اوراق رای دهی کاندیدان ریاست جمهوری صرف هفت تن نام حزب خود را شامل ساخته بود.

یکتعداد از کاندیدان در مورد اضرار کاندیداتوری آزاد بخصوص در قسمت مشکلات تامین مصارف انتخابات، تحریک هواداران، استخدام نماینده ها در حوزه های انتخاباتی و رسیدگی به مردم، شکایت نمودند. تا هنوز هم کاندیدان نمیخواهند که با احزاب سیاسی مرتبط باشند. یک گزارش انستیتوت ملی دموکراسی (NDI) در جولای 2009 چنین گزارش³¹ میدهد:

²⁶ مطابق پراگراف (3) ماده (13) قانون اساسی، قاضیان و سارنوالان نباید در مدت خدمت شان در دولت عضویت احزاب سیاسی را داشته باشند.

²⁷ ماده (13) قانون احزاب سیاسی توشیح شده در سال 2004 و پراگراف (25) توضیح عمومی شماره (25) کمیته حقوق بشر ملل متحد چنین تصریح میدارد: "حق آزادی تجمعات و تشکلات به شمول حق ساختن و شمولیت در ارگانها و انجمنهاییکه در عرصه سیاسی و مردمی کار میکنند، جزء اساسی حقوقی هستند که به اساس حکم شماره (25) محفوظ میباشد.

²⁸ این نشاندنده از دیاد در تعداد احزاب سیاسی میباشد که قبل از انتخابات پارلمانی سال 2005 تعداد احزاب به 86 میرسید.

²⁹ یک حزب یا ایتلاف میتواند یک کاندید را معرفی نماید اگرچه کاندیدان ریاست جمهوری باید (10000) امضاء را بدست میآورد.

³⁰ گزارش انستیتوت ملی دموکراسی (NDI) تحت عنوان احزاب سیاسی در افغانستان، صفحه (11) منتشره جولای 2009.

³¹ همان مرجع.

اکثریت احزاب به سطح ساحوی، قومی و دینی باقی ماندند و به یک یا دو شخصیت قوی متکی هستند. صرف چند حزب توانستند که یک پالیسی قابل قبول طرح نمایند و طرز فکر خود را انکشاف بدهند. بعضی از احزاب تشکیل منظم دارند ولی منابع مالی قانونی ندارند در حالیکه دیگر احزاب پول بسیار کم دارند و در جمع آوری پول برای فعالیتهای شان، به مشکلات زیادی مواجه هستند. تنظیم و تشکل داخلی احزاب بخاطر عدم موجودیت منابع، کمک محدود از طرف اعضاء که تعداد شان زیاد هم است و نبود تجربه تنظیم و تشکل و یک ستراتیژی واضح، خیلی ضعیف است. رابطه ضعیفی بین احزاب و اعضاء آنها که به ولسی جرگه و شوراهای ولایتی انتخاب شده اند، وجود دارد. اعضاء بلند رتبه و پائین رتبه احزاب تاثیر کمتری بالای جهت دهی، تصامیم و فعالیت احزاب دارند.

پیشنهادات:

12. قانون جدید احزاب نباید محدودیتهای زیادی را بالای کارمندان بخشهای بخصوصی چون کارمندان بخشهای حقوقی و غیره در خصوص عضویت شان در احزاب سیاسی وضع نماید و شهروندان را نباید از عضویت در بیشتر از یک حزب مانع شود.
13. ممکن است که به دادن یک بودیجه تشویقی به احزاب سیاسی از طرف حکومت به اساس تعداد اعضاء آنها و یا فیصدی آرائیکه بدست آورده اند، توجه صورت گیرد. سطح این بودیجه حکومتی باید بلند باشد تا مصرف فعالیتهای آنها را تا یک حدی تامین کند و نتیجه مثبتی در راستای انکشاف احزاب سیاسی داشته باشد. این کار کاندیدان را تشویق مینماید تا از طریق احزاب سیاسی فعالیتهای خود را به پیش ببرند.
14. رسانه ها میتوانند به احزاب مراجعه کنند تا نظریات آنها را انعکاس بدهند و بحثهایی را در مورد برنامه های احزاب براه اندازند و آنها را طور زنده و مستقیم از طریق رسانه های صوتی و تصویری به نشر بپسارند.
15. حمایت قوی از انکشاف احزاب سیاسی در عرصه های آتی : ساختار حزب، تهیه مرانامه، شیوه های دسترسی به مردم، ستراتیژی نظارت، درج شکایات و غیره از راه برگذاری تریینگها و دیگر کارهای ظرفیت سازی، صورت گیرد.
16. حمایت های مشخصی را برای احزاب سیاسی ایکه از قومیتهای متعددی ساخته شده اند و یا مرزهای قومی در آن وجود ندارد میتوان فراهم کرد و زنان و جوانان را به عضویت در آن تشویق کرد.

7. کمیسیون مستقل انتخابات.

انتخابات های سال 2004 و 2005 توسط ارگان مشترک اداره انتخابات یا (JEMB) اداره و براه انداخته شده بود که متشکل از سازمان ملل متحد و نماینده های افغانی بود ولی عمدتاً توسط متخصصین بین المللی برگزار شده بود. برخلاف انتخابات سال 2009 توسط افغانها ولی به همکاری گسترده مشاورین بین المللی برگزار شد.

در سال 2006 رئیس جمهور افغانستان هفت نفر افغان را منحیث کمشنران کمیسیون مستقل انتخابات برای پنج سال، به حیث بخشی از پروسه انتقال این مسئولیت از ارگان مشترک اداره انتخابات یا (JEMB) به کمیسیون مستقل انتخابات، مقرر نمود. قانون فعلی انتخابات هیچنوع مشاوره و یا تأیید پارلمانی را برای هیئات برگزار کننده انتخابات (کمیسیون مستقل انتخابات) در نظر نگرفته است. عدم وجود مشاوره وسیع در برگزاری انتخابات منجر به متهم بودن کمیسیون مستقل انتخابات به طرفداری از کاندیداتوری رئیس جمهور شد. پارلمان یک مسوده قانون انتخابات را تصویب نمود که اگر تطبیق میشد باعث توسعه پروسه استخدام در ساختار کمیسیون مستقل انتخابات میشد.³² کمشنرهای کمیسیون مستقل انتخابات جلسات خود را محرمانه و دور از انظار عامه برگزار مینمودند. مساله عدم شفافیت با نشر نشدن معلومات کافی از تصامیم و جلسات کمشنران کمیسیون مستقل انتخابات در سایت

³² رئیس جمهور مدعی بود که استخدام کمشنر های کمیسیون انتخابات باید خاص توسط رئیس جمهور صورت گیرد و پارلمان اصرار داشت که کمشنر های استخدام شده باید از ولسی جرگه رای اعتماد بگیرند.

این کمیسیون تقویت یافت.³³ میکانیزم استخدام در کمیسیون مستقل انتخابات و عدم شفافیت لازم در کار آن کمیسیون منجر به عدم اعتماد بالای اداره انتخابات و اتهام آن به طرفداری از رئیس جمهور کرزی شد.

دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات متشکل از نه شعبه می باشد که از فعالیتهای مختلف اداری در مورد انتخابات نظارت می نمایند ولی بعضی از این فعالیت ها که عادتاً جزء ادارات گرداننده انتخابات میباشد یا وجود ندارد و یا هم ضعیف بنظر می رسد. بطور مثال، کمیسیون مستقل انتخابات هیچ ساختاری را برای دریافت و یا جوابدهی به شکایات در مورد تصامیم و اقدامات اداری خویش تاسیس نکرده بود که مانع چاره اندیشی مناسب و معقول برای این مساله گردید.

دارالانشاء کمیسیون مستقل انتخابات توسط رئیس مامورین انتخاباتی اداره می گردد و این رئیس توسط رئیس جمهور تعیین می گردد که این خود نشان دهنده کنترل رئیس جمهور بالای سمت های کلیدی در اجرای انتخابات می باشد. کارمندان بلند رتبه دارالانشاء توسط کمیسیون اصلاحات اداری تعیین می گردند در حالیکه سایر کارمندان پائین رتبه به شکل مستقیم توسط کمیسیون مستقل انتخابات تعیین می گردند. در دارالانشاء بتعداد 400 کارمند دائمی می باشند که معاشات شان از بودیجه ملی پرداخته می شود. در این انتخابات تعدادی از کارمندان دائمی در 34 ولایت کشور تعیین گردیده بودند اما آنها از مشکلات عدم وجود تسهیلات دائمی برای دفاتر و عدم منابع کافی جهت تامین ارتباطات شکایت داشتند.

حمایتها برای کمیسیون مستقل انتخابات از طریق پروژه انتخاباتی برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) بامعرفی 190 کارمند مشورتی و از طریق ارگانهای بین المللی ای مانند بنیاد آسیا (TAF) و بنیاد بین المللی سیستم های انتخاباتی (IFES)، صورت گرفت. تقویت ظرفیتهای کمیسیون مستقل انتخابات به خاطر برگزاری انتخابات در وقت و زمان کوتاه از جمله اولویت ها به شمار میرفت. به این اساس فرق میان "انجام دادن کارها" و "نظارت" در میان بعضی از مشاورین بین المللی به شکل کامل فهمیده نشد. در آن وقت سطح کارایی مسلکی شعبات دارالانشاء کمیسیون مستقل انتخابات بشکل چشم گیری تفاوت داشت و بعض شعبات کلیدی این کمیسیون بشکل کامل به خصوص در رابطه به همکاری های تخنیکی، بالای مشاورین بین المللی اتکاء داشتند.

پیشنهادات

17. توجه جدی جهت تغییر میکانیزم تعیین کمشنرهای کمیسیون مستقل انتخابات در ساختار قانون انتخابات جدید بخاطر اطمینان از پروسه مشاوره وسیع، تقویت استقلالیت کمیسیون و اعتماد بالای انتخابات، باید مبدول گردد. این کار ممکن است با شامل ساختن نظریات پارلمان در قسمت بازنگری و یا تأیید کاندیدانیکه از طرف رئیس جمهور برای عضویت در کمیسیون پیشنهاد می گردند، صورت گیرد.
18. رئیس کارمندان انتخاباتی نباید صرف توسط رئیس جمهور تعیین گردد بلکه بادر نظر داشت نظریات اطراف ذیربط که در مورد کمشنرها نیز قابل تطبیق می باشد، صورت گیرد.
19. بخاطر اعاده فضای اعتماد بالای اداره مجری انتخابات، تعیینات جدید کمشنرهای کمیسیون مستقل انتخابات باید باسناد میکانیزم مشاوره وسیع قبل از انتخابات 2010 و به صورت فوری صورت گیرد.
20. عدم شفافیت کمیسیون مستقل انتخابات باید فوراً و به شکل کافی حل گردد. جلسات کمیسیون مستقل انتخابات باید در محضر نمایندگان احزاب سیاسی، ناظرین و ژورنالیست های معتبر به شکل علنی برگزار شود. تصامیم کمیسیون مستقل انتخابات باید به شکل فوری به سمع و اختیار مردم عامه قرار داده شود.
21. پروسیجرهای دقیق ایجاد گردد تا اطمینان داده شود که تمام اسناد اجرائی و شکلی کمیسیون مستقل انتخابات بشکل رسمی تشخیص و رسماً مورد تأیید قرار گرفته است، تاریخ انفاذ این اسناد بشکل

³³ بطور مثال بتاريخ 18 اگست کمیسیون مستقل انتخابات اعلامیه مطبوعاتی را صادر نمود که در آن نوشته شده بود که آخرین مهلت برای ترک کاندیداتوری ساعت هفت صبح همان روز نشر اعلامیه مطبوعاتی مذکور بود. تا حال نه این اعلامیه و نه تصمیم مربوطه از طرف کمشنران این کمیسیون در وبسایت کمیسیون مستقل انتخابات به نظر میخورد.

واضح یادداشت گردیده و بصورت فوری در اختیار مردم عام قرار داده شود. قواعد اجرایی باید مدت زمان مقررده ها و همچنان مدت زمان پروسه ایکه بر مبنای آن مقررده ها ممکن تعدیل ویا لغو گردند، را تعیین نماید.

22. کمیسیون مستقل انتخابات باید گزارش پس از انتخابات را تهیه نماید که درسهای آموخته شده از انتخابات سابق و پیشنهادات جهت بهبود فعالیتها را در بر بگیرد. همچنان در این گزارش مقررده های کمیسیون مستقل انتخابات و تصامیم آن از انتخابات سال 2009 جهت حذف موارد قابل حذف، تشخیص موارد متناقض و مبهم بخاطر تصحیح قبل از انتخابات آینده، مورد بازنگری قرار گیرد. این بازنگری همچنان باید تشخیص نماید که تصامیم اتخاذ شده به خصوص تصامیمیکه به اساس تعصبات سیاسی اتخاذ گردیده است، مطابق به مقررده ها و قوانین صورت گرفته است یا نه. این بازنگری ممکن است بخشی از مباحث در مسوده قانون انتخابات را شامل گردد.

23. بخاطر اطمینان مردم عامه، احزاب و کاندیدان، نمایندگان و ناظرین در مورد توضیح همه جانبه پروسیجرها که در هر مرحله از پروسه انتخابات مورد تطبیق قرار خواهد گرفت، توجه گسترده مبذول گردد. در مورد پلان رای شماری، اعلان نتایج و تحقیقات ضروری، تاکید خاص صورت گیرد.

24. پالیسی های کمیسیون اصلاحات اداری و استخدام های داخلی، باید احکامی را پیشبینی نمایند تا تطبیق بروقت و زمان را جهت اتخاذ تدابیر تادیبی به شمول ختم قرار داد فوری آنعده از کارمندان انتخاباتی ولو در هرسطحی که باشند که خود شان در تخلفات انتخاباتی سهیم باشند و یا کسان دیگر را قصدا اجازه دهند که در تخطی های انتخاباتی دست داشته باشند، در بر داشته باشد. کارمندان انتخاباتی که بخاطر تخطی های انتخاباتی در لست سیاه قرار می گیرند باید شناسایی گردیده و تا حد ممکن به خائرنوالی معرفی گردند. چنین اقدامات و پروسیجرها باید به اطلاع عامه بخاطر تغلب بر فرهنگ معافیت، رسانیده شود.

25. افسران انتخاباتی ولایتی و کارمندان ساحوی باید تحت سرپرستی و نظارت دقیق تر باتاکید خاص بر ارزیابی امانتداری، بی طرفی و تخصص آنان به مثابه کارمندان انتخاباتی، قرار گیرند. تلاش ها بخرچ داده شود تا ظرفیت های ارتباطی بین مسؤولین دفتر مرکزی و افسران انتخاباتی ولایتی به شکل دوامدار، تقویت گردد. براسخدام دائمی افسران لوژستیک در سطح ولایتی باید توجه صورت گیرد.

26. بخاطر تشخیص اولویت ها در آینده، چون ساختار مجدد تشکیلاتی و نیاز مندی ها برای منابع، باید یک پلان استراتژیک تهیه گردد. بعضی از شعبات موجود در دارالانشاء باید توسعه یابند تا مسئولیتهای مهمتری را بعهده بگیرند. شعبه سیاسی باید نقش عمده تری را مبنی بر ثبت و ارزیابی کاندیدان و همچنان نظارت بر مسایل مالی کمپاینها، بازی نماید. شعبه ثبت و راجستر رای دهندگان نیز باید توسعه یابد. شعبه حقوقی باید تقویت شود تا قادر شود شکایات وارده به کمیسیون مستقل انتخابات در مورد ادعاهای مبنی بر تقلب در ثبت و راجستر رای دهندگان، رای دهی، شمارش وجدول بندی آراء را از طریق مجاری حقوقی، رسیدگی نماید.

27. در محدوده یک چارچوب انکشاف نهادها و تهیه پلان استراتژیک، سمت های کارمندان و لایحه وظایف آنها باید بخاطر توظیف، تشخیص توانایی ها و مهارتها و استفاده از آن در جاهای مناسب، بازنگری شود. سطح تحصیلی و تعلیمی با پنج سال تجربه کاری باید برای کارمندان در نظر گرفته شود تا کارمندان باتجربه در ارگان مربوط استخدام و حفظ شوند. تمام مسایل مربوط به ترفیع و استخدام باید به اساس شایستگی صورت گیرد. برای تمام کارمندان داخلی تعلیمات رسمی و تصدیقنامه های مسلکی در عرصه های مدیریت پروژه، برنامه ریزی، لوژستیک و تدارک، باید در نظر گرفته شود. ترنینگ های جدید در مورد تسوید قوانین و تصنیف بندی مقررده های اداری نیز باید در نظر گرفته شود.

28. یک ارزیابی تخنیکی در مورد برنامه های نرم افزار و سخت افزار باید صورت گیرد. این ارزیابی فرصت ها و بهره برداری از امکانات فعلی جهت مسیردادن ومنطقی ساختن آنها و نیازمندی در آینده را شامل گردد. توجه جدی بخرچ داده شود تا اطمینان حاصل گردد که برنامه مدیریت پروژه و نرم افزار ضروری برای اداره مسایل مالی به شکل کافی در مطابقت با سیستمیکه در پروژه انتخاباتی برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) وجود دارد، انکشاف داده شود. (کارمندان افغانی به آن دسترسی ندارند).

29. در صورتیکه هماهنگی کافی از طرف کمیسیون مستقل انتخابات و علاقه مندی آن در مورد قبول مشوره ها وجود داشته باشد، مشاورین بین المللی با دارالانشای کمیسیون مستقل انتخابات در سطح موجود آن حد اقل تا ختم سال 2010 (شاید بعد از آن نیز) بادر نظر داشت تعهد کمیسیون مستقل انتخابات در جهت ایجاد اصلاحات و برگزاری انتخابات به معیار های بین المللی، به همکاری های شان ادامه بدهند.

8. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی

کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی یک نهاد موقتی³⁴ و اداری می باشد که مسؤولیت رسیدگی به تخطی های انتخاباتی، شکایات و چالشهای مربوط به آنرا بعهده دارد. صلاحیتهای مجازاتی این کمیسیون شامل اقدامات تعامل با تخطی ها، جریمه، شمارش مجدد، رای گیری مجدد، حذف نام کاندید، ابطال اوراق رای دهی و منع متخلفین از کار کردن در کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، می باشد.³⁵

کدام حکم خاصی مبنی بر استیناف طلبی در مورد فیصله های کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی و یا کمیسیون مستقل انتخابات به ادارات قضایی وجود ندارد در حالیکه چنین احکامی در اسناد بین المللی وجود دارد.³⁶ فقرة 6 ماده 52 قانون انتخابات تصریح می نماید که "فیصله های کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی نهایی می باشد." کاستی ها در ساختار قضایی در افغانستان باعث شد که کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی بشکل مسقلانه عمل نماید که باسناد پرنسیپ های قضایی با این وضع مشکل است که به شکل مؤثر به منازعات رسیدگی صورت گیرد و در مورد کاستی ها در اجرای انتخابات اعتماد حاصل گردد. البته این کار بادر نظر داشت تقلبهای موجود در انتخابات و فرهنگ معافیت که در حال رشد است، نهایت مهم می باشد. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی نیز در ارایه یک مودل قضایی در افغانستان پس از پروسه انتخابات، مهم می باشد.

کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی متشکل از 5 کمشنر می باشد که سه تن آن کمشنرهای بین المللی می باشند که توسط نماینده خاص سرمنشی ملل متحد (SRSG) تعیین گردیده و دو تن کمشنر آن داخلی می باشند که توسط ستره محکمه و کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان تعیین می گردند.³⁷ کارمندان کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی تقریباً همه افغان بودند.³⁸ چنین گذارش شد که در آن زمان کارمندان و احتمالاً کمشنرها تحت فشارها و مورد تهدید قرار گرفتند.

نظریات اطراف ذیدخل در مورد اینکه تمام کمشنرها افغان باشند مختلف بود. ازاینکه همه آنها افغان باشند موضوعی است که نهایتاً توقع برده می شود، ولی پیش ازاینکه چنین کاری صورت گیرد باید نقاط ذیل در نظر گرفته شود:

- آیا اطراف ذیدخل در صورتیکه تمام کمشنرها افغان باشند بالای آنها اعتماد کامل خواهند داشت؟
- آیا ممکن است یک میکانیزم تعیینات که بتواند از تمامی اطراف ذیدخل نمایندگی خوب نماید، ایجاد گردد؟ این آنقدر صواب نخواهد بود تا تعیینات ازطرف رئیس جمهور صورت گیرد همان گونه که در مورد تعیین کمشنرهای کمیسیون مستقل انتخابات صورت میگیرد زیرا این کار بطور واضح نظریات

³⁴ فقرة 7 ماده 52 قانون انتخابات تصریح می نماید که وظیفه کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی 30 روز پس از تصدیق نتایج ختم می گردد.

³⁵ قانون انتخابات فقرة 1 ماده 54

³⁶ پراگراف 3 (ب) ماده 2 کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) تصریح می نماید که "بخاطر حصول اطمینان شخصیکه تقاضای رسیدگی به چنین شکایات را نماید باید حق داشته باشد تا برراجع قضایی باصلاحیت، مقامات تقنینی یا اداری یا کدام مرجع باصلاحیت دیگریکه در سیستم حقوقی یک کشور پیشبینی شده است به منظور چاره اندیشی های قضایی مراجعه نماید."

³⁷ فقرة 1 ماده 52 قانون انتخابات.

³⁸ کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی همزمان دریک وقت بیشتر از 20 مشاور بین المللی نداشته است.

اطراف ذریبط را شامل نمیگردد که باعث عدم اعتماد و استقلالیت بالای این کمیسیون می گردد. علاوه برآنکه ستره محکمه و کمیسیون مستقل حقوق بشر در حال حاضر مسؤولیت تعیین را بعهده دارند نهادهای دیگری هم مانند پارلمان می تواند نیز دخیل باشند.

- آیا قوانینی وجود دارد که به اساس آن موضوع شفافیت اجراات و تصامیم بشکل واضح (با استدلال منطقی) را در اختیار مردم عامه قرار دهد.
- آیا می تواند نظریه مرحله بندی مطرح شود که در آن در یک و یا چند مرحله فعالیت های کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، از کمشنرهای بین المللی بادر نظر داشت صلاحیت های آنان استفاده صورت گیرد (بطور مثال، به شکل مساوی با کمشنران افغان و یا به حیث آمرین آنها).
- اندازه حمایت بین المللی موجود بخاطر همکاری به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی جهت تطبیق کامل اختیارات آن با معیارهای عالی چگونه باشد.
- میکانیزم ها بخاطر حفاظت از کمشنرهای کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی و کارمندان آن جهت جلوگیری از فشارها و تهدیدات چگونه ایجاد گردد. بطور مثال، تدابیر قوی جهت ایجاد شفافیت در موجودیت همکاران بین المللی ضروری می باشد. تدابیر همه جانبه بخاطر حفاظت از کمشنرهای کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید در نظر گرفته شود.

کمشنرها و اداره کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی و ساختار ساحوی آن در انتخابات سال 2009 خیلی ناوقت تعیین و ایجاد گردید. تاخیر بیش از حد در تعیینات کمشنرها باعث شد تا جلسه اولی آنان در 26 اپریل دایر گردد. نبود وقت کافی کار ایجاد پروسیجرها، استخدام کارمندان ماهر و بخصوص ایجاد ساختارهای ولایتی را بجالش مواجه ساخت. راجع به بلند بردن ظرفیت های کارمندان بخاطر انجام امور تحقیق مطابق به شکلیات محاکماتی و ارایه راه حل ها، فرصت های کمی وجود داشت. همچنان این محدودیت زمانی کار کمپاین تبلیغاتی ایرا که کمیسیون سمع شکایاتی می توانست به اطلاع اطراف ذیدخل در مورد پروسه شکایات و ایجاد میکانیزم بخاطر حل منازعات روی دست گیرد، بمشکل مواجه ساخت. علاوه برآن در جریان ثبت نام کاندیدان، این کمیسیون در ولایات وجود نداشت. به این اساس شکایتها در مورد کاندید شدن از طرف دفاتر کمیسیون مستقل انتخابات به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی فرستاده می شد.

صلاحیتهای وتواناییهای کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی پس از انتخابات در معرض تفسیر های مختلف قرار گرفت (به بخش پس از انتخابات و نتایج نهایی مراجعه نمایند). کمیسیون مستقل انتخابات قانون انتخابات را بگونه ای تفسیر نمود که گویا این کمیسیون صلاحیت ابطال آرا را ندارد، به این اساس صلاحیت تصمیم گیری در این مورد را به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی واگذار نمود. این به این معنی است که کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی صلاحیت ابطال آراء را در مرحله اولیه و نهایی مورد رسیدگی قرار می داد که راه های استیناف طلبی را مسدود ساخت.

پیشنهادهات:

30. بادر نظر داشت انتخابات پیشرو در سال 2010 کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی پس از ختم کار انتخابات سال 2009 باید بشکل فوری دوباره اعاده گردد. ساختار اساسی و کارمندان داخلی از انتخابات سال 2009 باید بجای شان باقی بمانند و در ین مدت در عرصه های ذیل توجه جدی نمایند:

الف: بلند بردن ظرفیت های فردی شان: این اقدام بادر نظر داشت ضعف فعلی در عرصه حقوقی در افغانستان و دانش محدود حقوقی و محدودیت تجارب در داخل کشور، نهایت مهم می باشد. تریننگ ها با معیار های بین المللی در مورد انتخابات و حل منازعات دایر گردد. در مورد مدیریت قضایا، اجرای عدالت، تخنیکهای کشف برای ادارات تطبیق کننده قانون و در نظر داشتن شکلیات محاکماتی و چاره اندیشی های مؤثر، باید حمایت هایی در نظر

گرفته شود. علاوه بر آن کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید با نهادهای قضایی و تطبیق کننده قانون ارتباطات برقرار نماید.

ب: ازدیاد آگاهی از پروسه شکایات: اینکار باید شامل ریسرچ و آزمایشات نمونه ای میتود های مختلف جهت توضیح نقش شکایات و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی برای اطراف ذیدخل و تسهیل پروسه شکایات و موثریت آن تا حد امکان، گردد.

ج: نظارت داشتن: کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به مثابه یک نهاد نظارتی باید به شکل دوامدار در مورد تمام فعالیت های انتخاباتی مانند ثبت نام رای دهندگان و تصامیم کمیسیون مستقل انتخابات و فعالیت های آن که به موجب آن از بروز مشکلات زیاد جلوگیری بعمل میآید، نظارت نماید.³⁹ هر وقتیکه انتخابات صورت می گیرد باید نظارت هم صورت گیرد.

د: سهمگیری در اصلاحات انتخاباتی: این خیلی ها مفید خواهد بود اگر کمیسیون سمع شکایات به مثابه یک نهاد ناظر در پروسه انتخابات موجود باشد و در برنامه های اصلاحات انتخاباتی بخصوص در مورد نظارت و کنترل در سیستم انتخاباتی سهیم باشد و برای این کار بشکل مؤثر از منابع مالی و ساختاری برخوردار باشد.

ر: ارجاع جهت تعقیب عدلی: کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات را که در جریان ثبت نام و در جریان شمارش و رای دهی در تخطی ها دخیل باشند باید جهت تعقیب به مراجع عدلی - در صورتیکه کمیسیون مستقل انتخابات اینکار را به شکل کامل انجام نداده باشد -، معرفی نماید.

س: تحلیل و تجزیه ها پس از انتخابات: کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید پروسه تحلیل و تجزیه مسایل مربوط به انتخابات را پس از انتخابات - در صورتیکه کمیسیون مستقل انتخابات به شکل کامل این کار را انجام نداده باشد -، بعهده بگیرد. در مورد انتخابات سال 2009 تجزیه و تحلیل ممکن شامل تجزیه و تحلیل مفصل در مورد انواع تقلب (در مورد ثبت نام رای دهندگان، جریان رای دهی و شمارش آراء) گردد.

31. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید منابع کافی ظرفیت بالا را داشته باشد تا به فعالیتهای خود در صورتیکه تعداد زیادی از شکایات به آدرس آن وارد شود، توسعه بدهد و در مورد مسایلیکه رخ میدهد رسیدگی نماید. این کار بخاطر رسیدگی به تقلب ها در آینده و در ایجاد اعتماد بالای پروسه انتخابات نهایت مهم می باشد. استخدام های مناسب، معاشات و تریننگها برای کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی بخاطر پیشبرد وظایف محوله باید در نظر گرفته شود.

32. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی یک گزارش پس از انتخابات را با معلومات فشرده در مورد اجراءات، تصامیم، درسهای آموخته شده و پیشنهادات بخاطر بهبود در آینده، باید بنشر رساند. همچنان این گزارش به مواردیکه نظر به محدودیت های زمانی و عدم منابع کافی توسط این کمیسیون مورد رسیدگی قرار نگرفت، باید اشاره بعمل آورد. اینکار در توجه بکاستی ها در پروسه و در خط سیر کاری در آینده مفید میباشد.

33. در مورد اینکه کمیسیون سمع شکایات به یک کمیسیون دائمی بخاطر نظارت دائمی از پروسه های انتخاباتی تبدیل شود باید توجه جدی مبذول گردد. اینکار در ارتقاء دانش و ظرفیت های نهادی و معلومات حقوقی کمیسیون کمک می نماید. در وقفه ها بین انتخابات های متعدد، کمیسیون می تواند تشکیلات اش را محدود سازد ولی در بلند بردن ظرفیت خویش، ازدیاد کمپاین تبلیغاتی، نظارت بر دیگر فعالیت های انتخاباتی و سهمگیری در اصلاحات سیستم انتخاباتی، باید فعال باشد. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید وظایف نظارتی خویش را در تمام مراحل چرخش انتخابات به منظور حل مشکلات پیش آمده در مراحل اولیه بجای حل آن در جریان رای دهی و شمارش آراء، بعهده بگیرد.

34. به تبدیل نمودن کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به یک نهاد مستقل و کاملاً افغانی بادر نظر داشت نقاط متذکره در فوق و در نظر داشت میکانیزم تعیینات درست، بیطرفانه و مسلکی، توجه صورت گیرد. همکاری های اساسی بین المللی بخاطر توسعه و نظارت این نهاد انتخاباتی ادامه یابد.

³⁹ این در حال حاضر بشکل بالقوه تحت پوشش ماده 53 قانون انتخابات که به تخطی های انتخابات ارتباط می گیرد قرار دارد. این ماده تصریح می نماید: "احکام این قانون یا کدام ابزار قانونی دیگر که پروسه انتخابات را اداره می نماید."

مسئولیت‌های کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی نهایتاً به بخش قضایی زمانیکه اعتماد عامه نسبت به توانایی کافی محاکم ایجاد گردد، انتقال داده شود.

35. قانون کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی را مکلف سازد تا در مورد اجراءات، تصامیم و استدلال‌های شفافیت را به شکل همه جانبه مراعات نماید. همچنان حفاظت از شکایت کنندگان و شهود را نیز پیشبینی نماید.

36. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید دسترسی کامل به تاسیسات، کارمندان، اسناد، داتابیس نتایج، یادداشتهای در کمپیوتر، ریکارد های رای دهی و غیره موارد کمیسیون مستقل انتخابات، داشته باشد.

37. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی می تواند اقدامات علیه فساد اداری را، به شمول چگونگی معاشات مناسب، تریننگها، معلومات و کنترل و میکانیزم نظارت به منظور همه جانبه ساختن اداره بعهده بگیرد. همچنان در مورد ساختار همه جانبه کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی توجه صورت گیرد. اینکار ممکن است شامل یک رئیس اجرائی، مشاور حقوقی، یک مامور ثبت، رئیس دفتر، یک سکتر برای یادداشتهای بر علاوه سمت های دیگر، باشد.

9. ثبت و راجستر رای دهندگان و تعیین مرزها

الف: ثبت و راجستر رای دهندگان.

توافقنامه بن در سال 2001 از "ملل متحد خواست تهرچه زود تر برنامه ثبت و راجستر رای دهندگان را پیش از برگذاری انتخابات عمومی براه اندازد.⁴⁰ به تعداد 10,942,989 رای دهنده برای انتخابات سال 2004 ثبت و راجستر شدند. قبل از انتخابات سال 2005، ارگان مشترک اداره انتخابات (JEMB) یک برنامه تجدید ثبت و راجستر رای دهندگان را روی دست گرفت که منجر به اصدار 12469238 کارت ثبت نام رای دهندگان برای انتخابات سال 2005 شد (55.6 درصد برای مردان و 44.4 درصد برای زنان). این کار سؤالاتی را مبنی بر عدم عادی بودن فیصدی بالای زنان راجستر شده در 2005 بخصوص در ساحات نهایت محافظه کار مناطق جنوبی، شرقی و جنوب شرقی کشور مطرح نمود و متعاقباً زمینه تقلب را به شکل بالقوه مهیا ساخت.

این دو مرحله ثبت و راجستر رای دهندگان بخاطر عدم تشخیص ثبت نام مکرر احتمالی و عدم توزیع رای دهندگان به مراکز مختلف رای دهی، دارای نواقص بودند. این دو موضوع به شکل خاص برای یک ثبت نام مشترک نفوس و رای دهندگان در سال 2006 در نظر گرفته شد.⁴¹ یک پروژه نمونه ای توسط کمیسیون مستقل انتخابات و وزارت امور داخله به همکاری برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) و بنیاد بین المللی سیستم های انتخاباتی (IFES) براه انداخته شد. اما در جولای 2007 شورای وزیران تصمیم گرفت تا برنامه ثبت و راجستر رای دهندگان را از ثبت و راجستر نفوس جدا سازد.

در اگست 2008 کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که این کمیسیون یک برنامه تجدید ثبت و راجستر رای دهندگان را برای انتخابات سال 2009⁴² به منظور اینکه معلومات گردآوری شده به مثابه اساس برای یک پروسه پیشرفته ثبت نام اشتراک کنندگان در آینده مورد استفاده قرار گیرد، براه خواهد انداخت. این عملیه بروی همه باز بود، ولی تمرکز اصلی آن بالای کسانی بود که در روز انتخابات سن 18 سال را تکمیل می نمودند، کسانی که کارت های ثبت نام سابقه را گم کرده بودند، عودت⁴³ کنندگان و یا بیجا شدگان داخلی بودند. این عملیه در طی

⁴⁰ ضمیمه 3 دسمبر 2001

⁴¹ در کنفرانس لندن (31 جنوری الی 1 فبروری 2006) که دران حکومت افغانستان و جامعه جهانی توافق نمودند که به اهداف مشخصی به شمول "یک سیستم راجستر و ثبت دائمی نفوس و داشتن صرف یک کارت هویت ملی"، دست یابند. ضمیمه 20 سپتمبر 2008.

⁴² کنفرانس مطبوعاتی کمیسیون مستقل انتخابات، 20 سپتمبر 2008.

⁴³ از ثبت نام کنندگان خواهش به عمل آمد تا اسناد معتبری را ارائه نمایند. در صورتیکه آنان قادر به ارائه چنین اسنادی نبودند، رئیس مرکز ثبت نام رای دهی هویت آنان را تثبیت می نمود و یا از آنان تقاضا می نمود تا جهت تصدیق، از ملک قریه مربوطه، سند بدست آورند.

چهار مرحله از ماه اکتوبر 2008 الی ماه فیبروری 2009 با ادامه سیستم ثبت نام سیار در ولسوالی های زیادی تا ماه جولای 2009 به منصفه تطبیق قرار گرفت. این پروسه منجر به اصدار⁴⁴ (4720906) کارت رای دهی گردید. در جریان تطبیق این عملیه برای اولین بار ثبت نام کنندگان بایک مرکز رای دهی ارتباط داده شدند. عکس ها در کارت رای دهی اضافه گردید (اگرچه این کار در مورد زنان اجباری نبود)، نشانه انگشت صورت گرفت و عکسها با استفاده از روش تعیین ویژه گیهای انسانی باروش ریاضی، گرفته شد.⁴⁵

از میکانیزم تعیین ویژه گیهای انسانی باروش ریاضی (بیومتریک) به منظور تشخیص آنابیکه در گذشته کارت های رای دهی بدست آورده بودند نیز استفاده صورت می گرفت. ولی به هر حال تاخیر در پروسه ثبت نام جدید بنا بر دلایل تشکیلاتی، استخدام و مشکلات تخنیک، از باهم سردادن معلومات و داتا به منظور جلوگیری از جعل در ثبت نام، مانع گردید. این ریکاردهای جدید با ریکارد سابقه 2004-2005 سر داده نشد و این ناممکن بود تا تشخیص گردد که کساینکه در گذشته دارای کارت رای دهی بودند دوباره ثبت نام نموده اند یا خیر. در نتیجه عدم تکمیل ثبت معلومات و داتای سالهای 2008 یا 2009 معلومات ثبت نام رای دهندگان، کیفیت عناصر تعیین ویژه گیهای انسانی باروش ریاضی تا هنوز معلوم نیست و به همین اساس اطمینان بر اینکه این معلومات و داتای موجود به مثابه یک اساس برای یک ثبت نام شامل و جامع در آینده تاچه حد مورد اعتماد است، امری است که باید در مورد آن تصمیم گرفته شود.

همچنان دیده می شود که کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات تحت فشار قرار داشتند تا به گونه های نامناسب دست به اصدار کارت ها بزنند. مجموع تعداد کارت ها در کشور از سال 2004 تا حال در حدود 17 میلیون می باشد. این مقدار از این نظریه عمومی که می گفتند تعداد افراد واجد شرایط 15 میلیون بود، تجاوز می نمود. عدم مجازات آنابیکه دست به چنین تخطی می زدند فرهنگ معافیت را تقویه نمود که در نتیجه یک تعداد از کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات به چنین بی نظمی ها در روز انتخابات نیز ادامه دادند.

نظارت کنندگان داخلی⁴⁶ از مشکلات مانند ثبت نام مکرر، ثبت نام به نمایندگی از زنان (که توسط کارمندان زنان بدون در نظر داشت پروسه عکس گیری زمینه سازی شده بود)، ثبت نام کسانیکه سن رای دهی را تکمیل ننموده بودند، و برخورد تعصب آمیز یک عده از کارمندان انتخاباتی، گزارش داده اند که چنین مشکلات تا هنوز توسط کمیسیون مستقل انتخابات حل نگردیده است.

در نتیجه عدم موجودیت سرشماری دقیق در مورد تعداد نفوس، تعداد ثبت نام رای دهندگان ظاهرا به اساس حمایت های فردی و یا وزن قومی صورت می گرفت. کارت های ثبت نام اشتراک کنندگان به مثابه یک بازی برای یک گروه و یا قوم و قبیله در جهت نشان دادن شان به مثابه یک مرجع قوی رای دهی به حساب می رفت. علاوه بر آن به خاطر نبود کدام سند نشاندهنده هویت ملی، کارتهای رای دهی به خاطر تثبیت هویت نیز موثر واقع می شد. سرشماری به منظور تثبیت نفوس و تعیین واحدهای اداری، یک ضرورت عاجل در افغانستان به حساب می آید.

ثبت نام زنان به خاطر عدم اجازه عکس گرفتن از آنان به خاطر اصدار کارت رای دهی یک نگرانی خاص می باشد. در بعضی مناطق نهایت ناامن و محافظه کار و سنتی در بعض ولایات، تعداد ثبت نام زنان به طور غیرمحمتم خیلی بالا بود. به طور مثال، در ولایت لوگر به شکل بیشتر از مضاعف تعداد کارتهای صادر شده برای زنان نسبت به مردان بیشتر بوده است (تخمینا 36000 زن و 14000 مرد). به همین ترتیب در نورستان (31000 زن و 12000 مرد).

از آنجائیکه تنها آنعده از رای دهندگان به مراکز مشخص رای دهی معرفی می گردیدند که جدیدا ثبت گردیده بودند، کدام لست از رای دهندگان در روز انتخابات به خاطر استفاده از آن چاپ نگردیده بود. بعوض آن رای

44 اعلامیه مطبوعاتی کمیسیون مستقل انتخابات در 12 جولای 2009 به شمول آنابیکه توسط پروسه ثبت نام مسلسل و سیار تا 11 جولای 2009 ثبت شده بودند.

45 بیو متریک عبارت از تشخیص خصوصیات فزیکه مانند نشان انگشت، دی این ای که توسط آن هویت افراد تثبیت می گردد و آنها شناسائی شده میاتوانند. از این میکانیزم به منظور جلوگیری از تخطی های انتخاباتی استفاده به عمل می آید.

46 بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA)، می 2009.

دهندگان مکلف به ارایه کارت رای دهی شان بودند که شماره کارت در جمع لیست رای دهندگان در هر مرکز رای دهی، ثبت می گردید⁴⁷

بخاطر عدم تهیه لست رای دهندگان از قبل، پلانگذاری تهیه اوراق رای دهی به تناسب تعداد رای دهندگان در هر مرکز رای دهی نیز معلوم نبود که این امر توانست زمینه خوبی را برای جعل در انتخابات ایجاد نماید و از سوی دیگر زمینه تشخیص جعل بعد از وقوع آنرا، مشکل سازد.⁴⁸

معلومات ثبت شده ممکن است در عملیه های پس از انتخابات و در تخطی های انتخاباتی مورد استفاده قرار گیرد. به طور مثال، معلوماتیکه در لست جدید رای دهندگان در یک مرکز رای دهی بدست می آید ممکن است با معلومات ثبت شده قبلی به منظور حصول اطمینان از فعالیت های انتخاباتی مراکز رای دهی، مقایسه گردد. گرچه چنین کاری تاکنون صورت نگرفته است.

پیشنهادهات:

38. ایجاد اعتماد عامه در پروسه ثبت نام رای دهی به خاطر حصول اطمینان در از بین رفتن فرهنگ معافیت برای جعل کنندگان در پروسه ثبت نام. کمیسیون مستقل انتخابات باید تحقیقات را مبنی بر قضایائیکه مورد جعل قرار گرفته اند روی ست گیرد و در برابر کارمندان و اتباعیکه در تخطی انتخاباتی دست دارند باید اقداماتی را اتخاذ نماید.
39. کمیسیون مستقل انتخابات باید بازنگری و تفتیش دقیق ثبت نام رای دهندگان را فوراً روی دست گیرد. همچنان یک تیم متخصص بین المللی به خاطر تهیه یک رهنمود استراتژیک برای شیوه و پروسه ثبت نام رای دهندگان ایجاد گردد.

پروسه بازنگری و تفتیش باید شامل موارد ذیل باشد:

الف: تجزیه معلومات و داده های سالهای 2008 و 2009 و مقایسه آن با معلومات و داده های ثبت نام سالهای 2004 و 2005 جهت جلوگیری از ثبت نام مکرر رای دهندگان. در صورتیکه چنین تشخیص گردد که معلومات سالهای 2008 و 2009 تاحدی دقیق تر می باشد، این معلومات به مثابه اساس در آینده برای یک پروسه جامع ثبت نام، مورد استفاده قرار گیرد.

ب: کیفیت ثبت نام از طریق تشخیص ویژگیهای انسانی به سیستم ریاضی (بیومتریک) نیز مورد ارزیابی قرار گیرد تا در صورت مفیدیت در آینده نیز از این میکانیسم در ثبت نام رای دهندگان به صورت جامع و دقیق، استفاده به عمل آید.

40. به اساس نتایج حاصله از رهنمود استراتژیک باید تصمیم اتخاذ گردد که:
الف: ثبت نام عمومی مدنی ایجاد گردد تا به اساس آن لستی از ثبت نام اشتراک کنندگان در اختیار قرار گیرد و بجای استفاده از کارتهای ثبت نام در محلات رای دهی از کارتهای هویت ملی استفاده صورت گیرد.

ب: یا اینکه از سیستم ثبت نام رای دهندگان به شکل انفرادی استفاده صورت گیرد.

41. اگر انتخابات در سال 2010 برگزار شود، کمیسیون مستقل انتخابات باید یکی از گزینه های ذیل را از قبل در نظر بگیرد:

الف: ترتیب و تنظیم ثبت نام به منظور تکمیل لیست رای دهندگان به مثل سالهای 2008 و 2009 که در آن رای دهندگان را به مراکز رای دهی های مشخص، معرفی می ساخت، صورت گیرد. در صورت چنین کاری، این کار

⁴⁷ هر رای دهنده می توانست در هر مرکز رای دهی واقع در ولایتیکه وی ثبت نام نموده بود، اعمال رای نماید.

⁴⁸ وجود یک لست از رای دهندگان که نشان دهد کدام رای دهنده در کجا باید اعمال رای نماید نیازمندی توزیع مقدار اوراق رای دهی را در مرکز رای دهی مشخص میسازد و به مشکل ارسال اوراق اضافی به مراکز رای دهی خاتمه میدهد و همچنان موانع بیشتری را در استفاده از چندکارت رای دهی ایجاد مینماید.

باید به اساس عملیه گذشته صورت بگیرد و معلومات و داده هائیکه بدست می آید با معلومات و داده های سالهای 2008 و 2009 به خاطر جلوگیری از ثبت نام مکرر، مقایسه گردد.

ب: رای دهندگانیکه قبلا نام هایشان در لیست رای دهی درج است مکلف به ثبت نام در انتخابات سال 2010 و همچنان به شکل احتمالی برای انتخابات شورا های قریه در سال 2011 نگردند. فایده دیگر ثبت نام تکمیلی در سال 2010 این است که کسانیکه کارتهای شان را ضایع کرده اند و یا آنانیکه سن 18 سالگی را تکمیل کرده اند می توانند خود را ثبت نمایند ولی نیاز به ترتیب لست رای دهندگان در محلات رای دهی به خاطر جلوگیری از جعل نمی باشد. از آنجائیکه در عمل فرق کم بین یک انتخابات با تجدید ثبت نام و یک انتخابات بدون ثبت نام وجود دارد، این منجر به ترتیب یک لست از رای دهندگان و یا انتخابات بدون تجدید ثبت نام، نمی گردد. مساعی ثبت به عوض می تواند بالای تهیه و ترتیب ثبت انفرادی و یا ثبت نام مدنی تمرکز نماید مشروط بر اینکه تکمیل آن در آینده در نظر گرفته شود. به هرحال باید پروسه ای ایجاد گردد که از ثبت نام کسانیکه سن رای دهی را تکمیل ننموده اند جلوگیری نماید.

42. این باید برای تمام رای دهندگان به شمول مرد وزن اجباری باشد تا عکسهای شان را (به خاطر جلوگیری از جعل) جهت نصب بر کارت های رای دهی در اختیار مامورین ثبت نام قرار دهند. البته این کار می تواند توسط کارمندان زنیکه در مراکز ثبت نام وجود دارند، صورت گیرد. همچنان کارمندان زن به منظور ثبت و نوشتن معلومات و داتا استخدام گردند و میکانیزم های دیگری ایجاد گردد تا مسایل مربوط به عدم تکمیل سن رای دهی و تعیین مرزها بین ولایات و ولسوالی ها مشخص گردد.

ب: تعیین حدود ولسوالی ها

در حالیکه فشارهای زیادی مبنی بر بازنگری در مرزهای ولسوالی ها وجود دارد، در 364 ولسوالی موجود (علاوه بر 34 مرکز ولایات) بعضی از نهادهای ذیعلاقه ملی و بین المللی طرفدار برگذاری انتخابات ولسوالیها در سال 2010 می باشند. با در نظر داشت این ضرب الاجل و عدم آمادگی تخنیکي، تعیین مرز و حدود میان ولسوالی ها قبل از سال 2010 ناممکن به نظر می رسد.

اداره مستقل ارگان های محل به این عقیده است که تعیین حدود میان قریه ها قبل از انتخابات در سطح قریه ها، باید صورت گیرد. این معلوم نیست که آیا کدام اقدام عملی تخنیکي و یا برنامه ریزی ای در این راستا صورت گرفته است یا خیر. همچنان مسئولیت های وظیفوی میان اداره مستقل ارگان های محل، کمیسیون مستقل حقوق بشر، ریاست کار توگرافی و زمین سنجی و ریاست مستقل احصائیه مرکزی تا هنوز درست تشخیص نشده است.⁴⁹

پیشنهادات:

43. حدود فعلی میان ولسوالی ها مورد تائید قرار گیرد و انتخابات شوراهای ولسوالی ها باید در سال 2010 برگزار شود.

44. تعیین حدود میان قریه ها باید بادر نظر داشت جستجوی منابع مالی برای این کار، درست برنامه ریزی گردد و مورد تطبیق قرار گیرد.

10. ثبت نام کاندیدها

⁴⁹. ریاست کار توگرافی و زمین سنجی افغانستان

شرایط قانونی به خاطر کاندید شدن در مواد 62 و 85 قانون اساسی و مواد 14 و 15 قانون انتخابات تصریح شده است. فقره 1 ماده 62 قانون اساسی، اسلام را برای کاندید شدن به ریاست جمهوری شرط دانسته است. این ماده غیرمسلمان را از دست یابی به موقف ریاست جمهوری منع نموده است.⁵⁰

به تعداد 44 کاندید به سمت ریاست جمهوری و 3324 کاندید برای احراز کرسی های شوراهای ولایتی خود را ثبت نام نمودند. کمیسیون مستقل انتخابات لست کاندیدان را بدون در نظر داشت شرایط قانونی برای کاندید شدن، که در آن تصریح شده است که کاندیدان "عملا رهبر" و یا "عضو کدام تشکیلات و یا گروه نظامی غیرقانونی نباشند" به چاپ رسانید.⁵¹ بجای در نظر گرفتن این اساس، کمیسیون این موضوع را به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی محول نمود.⁵² کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی پس از رسیدگی به این موضوع یک لست نهایی از کاندیدان را که شامل 41 کاندید برای احراز پست ریاست جمهوری و 3196 کاندید برای شوراهای ولایتی بود، به چاپ رسانید. متخصصین ملی و بین المللی نگرانی شان را در مورد ارتباط یک تعداد از کاندیدان به گروه های مسلح غیرقانونی و اینکه این کار در تضاد با یک جریان دموکراتیک است و اهانتی است به پروسه انتخاباتی و نهادهای منتخب، ابراز نمودند.

اگرچه آغاز مدت کمپاین همان ضرب الاجلی بود که به شکل موقتی برای کناره گیری کاندیدان در نظر گرفته شده بود که متعاقبا یکعهده کاندیدان از کاندیداتوری شان بتاریخ 20 اگست به نفع دیگران کناره گیری کردند. به هر حال تنها پنج تن از دوازده کاندید ریاست جمهوری در محضر عام کناره گیری نمودند که باقی هفت تن دیگر شان به شکل تخنیکی در لست کاندیدان ریاست جمهوری باقی ماندند. کمیسیون مستقل انتخابات کدام رهنمود واضحی و ضرب الاجل مشخصی را برای کناره گیری کاندیدان الی دوزخ پیش از برگزاری انتخابات صادر نکرده بود. تاخیر در کناره گیریها آنها به گونه غیررسمی، سردرگمی برای رای دهندگان را در روز انتخابات ایجاد نمود و این کار باعث عدم وضاحت در محاسبه فیصدی آرای معتبر و نهایی گردید. این کار در کسب آرای 50 فیصد جمع یک رای، به مثابه مرز برای کامیابی در دور اول انتخابات ریاست جمهوری، نهایت مهم است.

پیشنهادات:

45. چارچوب قانونی انتخابات باید قسمتی تعدیل گردد تا برای تمام افغانهای مربوط به هر مذهب و معتقدات اجازه دهد تا از حقوق اساسی شان جهت مبارزه برای احراز کرسی ریاست جمهوری استفاده نمایند.
46. قانون جدید انتخابات باید پروسه دقیق را برای کناره گیری کاندیدان وضع نماید و تاریخ معینی را از قبل برای کناره گیری کاندیدان تعیین نماید تا برای رای دهندگان این فرصت را مساعد سازد که تصمیم شان را اتخاذ نمایند. البته اگر موضوع به شکل واقعه گرایانه آن در نظر گرفته شود، ضرب الاجل باید قبل از چاپ اوراق رای دهی تعیین گردد. قانون جدید باید پیشبینی نماید که آرائیکه برای کاندیدانیکه رسماً کناره گیری نموده اند ریخته می شود، باید آرای معتبر دانسته شود یا نه.
47. کمیسیون مستقل انتخابات معلومات مفصلی را مبنی بر شرایط عملی و قانونی و اثرات رای دهی در اختیار کاندیدان بالفعل و بالقوه قرار دهد. البته این کار شامل معلومات در مورد مصارف احتمالی، ترتیبات امنیتی، تنظیم و تعیین نماینده ها، کناره گیری ها و غیره شده میتواند. همچنان باید معلومات در مورد چگونگی شکایات انتخاباتی و عواقب احتمالی از طرف کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، در اختیار کاندیدان قرار داده میشود.

⁵⁰ ماده 25 کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)، کمیته حقوق بشر ملل متحد، تبصره عمومی 25 پراگراف 10 " هرگونه قیود بر حق برای انتخاب شدن مانند حد اقل عمر باید مطابق به اهداف و معیار های مناسب عیار گردد. کسانیکه واجد شرایط باشند نباید به خاطر شرایط تبعیض آمیزی مانند تحصیل، سکونت، نژاد یا تعلقات سیاسی، از لست اخراج گردند.

⁵¹ ماده 15، فقره 3 قانون انتخابات.

⁵² کمیسیون مستقل انتخابات تصمیم گرفت که آرای کسانیکه کناره گیری می نمایند مانند آرائیکه برای سایر کاندیدانیکه کناره گیری نکرده اند در یک جدول در مراکز رای دهی محاسبه گردد. کمیسیون مستقل انتخابات در هنگام اعلان نتایج آرای ریخته شده در مراکز رای دهی، این آرا را زیر نام "آرای غیرمعتبر بنا بر کناره گیری کاندیدان مربوط" اعلان نمود.

48. کمپاین های تبلیغاتی به منظور اطلاع عامه در مورد شرایط و محدودیت های کاندید شدن نیز باید بره انداخته میشد.

الف: چالشها در مورد ثبت نام کاندیدان

به تعقیب لستیکه از کاندیدان شوراهای ولایتی توسط کمیسیون مستقل انتخابات به نشر رسید، کمیسیون مستقل انتخابات مدت زمان برای بچالش کشانیدن قابلیت و شایستگی کاندیدان را از 16 الی 21 ماه می در نظر گرفته بود. کمیسیون مستقل انتخابات در حقیقت نخواست تا شایستگی نامزد های انتخاباتی را باقانون انتخابات به خصوص با فقرة 3 ماده 15 که به اساس آن ماده کسانیکه مسئولیت گروه های مسلح غیر قانونی را به عهده دارند و یا عضو یک گروه مسلح غیر قانونی هستند، نمی توانند در انتخابات شرکت نمایند، مطابقت دهد. بناء ارزیابی شایستگی کاندیدان به شکل اوتوماتیک به عهده کمیسیون سم شکایات انتخاباتی انتقال یافت.

کمیسیون سم شکایات انتخاباتی در این مورد به برنامه انحلال گروه های مسلح غیر قانونی که مسوولیت تشخیص گروه های مسلح غیر مسئول و اعضای کلیدی آنها به عهده دارد، مراجعه نمود.⁵³ کمیسیون خلع سلاح و کمیسیون آشتی⁵⁴ در حدود 116 فرد را تشخیص نمودند که در لست گروه های مسلح غیرقانونی قرار دارند که در عین زمان اوراق نامزدی شان را تسلیم نموده بودند. این معلومات در اختیار کمیسیون سم شکایات انتخاباتی قرار داده شد که به اساس آن کمیسیون مذکور این موضوع را به سمع آن کاندیدان مبنی برشمولیت شان در لست گروه های غیرقانونی رسانید و از آنان خواست تا در این مورد پاسخ ارایه نمایند. موضوع انحلال و تشخیص گروه های مسلح غیرقانونی به حیث یک موضوع جنجالی در پروسه انتخابات باقی ماند. بناء پروسه انتخابات به شکل کافی غیرشفاف باقی ماند و کارایی در مورد حذف اسامی متخلفین را نداشت که این خود سمت های منتخب را با خصوصیت های مبتنی بر شکوک و تردید یکجا ساخت. باید در پروسه کاندیداتوری، مسایل مربوط به جرایم متعلق به عدالت انتقالی مانند ممنوعیت کسانیکه متهم به جرایم حقوق بشری می باشند، در نظر گرفته شود ولی به خاطر موثریت چنین کاری ایجاب می نماید تا میکانیزم های مؤثر برای تثبیت جرم وتوجه جدی به شکلیات محاکماتی وجود داشته باشد.

در مجموع کمیسیون سم شکایات انتخاباتی 302 چالش را در مورد کاندیدان بدست آورد که 57 کاندید را رد نمود که 3 موردان مربوط کاندیدان ریاست جمهوری و 54 مورد آن مربوط به کاندیدان شوراهای ولایتی بود. پنجاه و چهار تن از کاندیدان شورای ولایتی به خاطر عضویت در گروه های مسلح غیرمسئول از کاندید شدن محروم شدند.⁵⁵ همچنان 90 تن از کاندیداتوری شان در جریان مدت بازنگری، استقعا نمودند و دو تن دیگر به خاطر عدم ثبت نام های شان در دفاتر عامه نیز از کاندید شدن محروم شدند.

پیشنهادات:

49. کمیسیون مستقل انتخابات باید مسوولیت نخستین را به خاطر ارزیابی نامزدی کاندیدان در مطابقت به قانون انتخابات، به عهده بگیرد.

50. جهت حصول اطمینان در مورد تفکیک واضح موضوعات مربوط به عدالت انتقالی و انتخابات باید تلاش صورت گیرد. نه کمیسیون مستقل انتخابات و نه هم کمیسیون سم شکایات انتخاباتی باید مسؤل تصمیم گیری در مورد این موضوع که کبها عضو گروه مسلح غیر قانونی هستند، باشد. نقش نهادهای انتخاباتی در مورد گروه های مسلح غیر قانونی به خاطر حذف نام های آنان از لست کاندیدان که از طرف نهاد دیگر تشخیص می گردد، باید فقط شکلی و اجرایی باشد. نهاد های انتخاباتی باید معلوماتی

⁵³ کمیسیون انحلال گروههای مسلح غیرقانونی به اساس یکسلسه از فرامین تقنینی رئیس جمهور به خصوص فرمان شماره 50 ماه جولای سال 2004 تشکیل شد که تمام گروه ها و کسانیکه به نهادهای امنیتی افغانستان جذب نشده بودند، غیرقانونی اعلان نمود. به تعقیب آن حکم معاونیت ریاست جمهوری در مورد ساختار و فعالیت های کمیسیون انحلال گروههای مسلح غیرقانونی صادر شد. کمیسیون انحلال گروه های مسلح غیر قانونی سپس توسط یک قرارداد در کنفرانس لندن در مورد افغانستان در سال 2006 مورد تأیید قرار گرفت.⁵⁴ کمیسیون خلع سلاح و آشتی متشکل از نمایندگان وزارت دفاع، وزار داخله، ریاست امنیت ملی، آیساف و یوناما می باشد.⁵⁵ یکن از 45 کاندید به اتهام به جنایت قبلی از کاندید شدن محروم گردید.

- را که در مورد چنین افراد بدست می آورند به نهاد مسئول به خاطر اتخاذ این تصمیم که آیا این افراد تاهنوز به گروه های مسلح غیر قانونی ارتباط دارند یا خیر، انتقال دهند.
51. روند دقیقی در مورد عدالت انتقالی به شمول یک میکانیزم بخاطر تثبیت جرم با در نظر داشت شکلیات محاکماتی، باید ایجاد گردد. در صورتیکه برنامه انحلال گروه های مسلح غیرقانونی مسئولیت ارزیابی شرایط قانونی مبنی بر اینکه یک کاندید به گروه مسلح غیر قانونی ارتباط ندارد را به عهده بگیرد، درین صورت منابع لازم در اختیار آن قرار داده شود و از شفافیت پروسه کاری آن باید اطمینان حاصل گردد.
52. بعد از تسلیمدهی درخواست کاندیداتوری، کاندیدان باید بتوانند ببینند که نام های شان در لست گروه های مسلح غیر قانونی قرار دارد یا خیر. یک مدت طولانی تر برای کاندیدان به خاطر مطابقت به شرایط برنامه خلع سلاح در نظر گرفته شود. همچنان هر برنامه ارزیابی باید توسط برنامه انحلال گروه های مسلح غیرمسئول بادر نظر داشت یک موعد مناسب، صورت گیرد.

11. کمپاین انتخاباتی و فضای قبل از انتخابات

الف: نگاهی به کمپاین انتخاباتی

قانون اساسی برحق آزادی اجتماعات صلح آمیز، حق تاسیس حرکتها و حق آزادی بیان صراحت دارد. این حقوق اساسی راه را برای براه انداختن کمپاینها برای کاندیدان انتخاباتی و احزاب سیاسی هموار می نماید. کمیسیون مستقل انتخابات مقرر ای را برای تعیین مدت براه انداختن کمپاین و پروسیجر اساسی انتخاباتی⁵⁶ به شمول منع مواد انتخاباتی که اختلافات مذهبی یا قومی را دامن میزند و فضای تشنج را ایجاد میکند به نشر رسانید.

وضعیت بد امنیتی در نقاط زیادی از کشور تاثیرات عمده ای را بالای فعالیت های کمپاین انتخاباتی بجا گذاشته است. تهدیدات و حملات بی شمار بالای افراد نظامی و ملکی و حملات مستقیم بالای کاندیدان و تیم کمپاین آنان (بخصوص در مناطق جنوب و شمال) ثبت گردیده است. در نتیجه، آزادی تجمعات و حرکتها برای کاندیدان و مردم عامه شدیداً به موانع مواجه گردیده بود.⁵⁷ با وجود آن چهار کاندید مهم برای احراز پست ریاست جمهوری توانستند در سراسر کشور مارش های انتخاباتی شان را به شکل صلح آمیز که منجر به کدام واقعه دلخراش نگردید، براه اندازند. صدها و گاهی هم هزارها تن از حامیان یک کاندید مشخص به خاطر حمایت از کاندید مورد نظرشان، خارج شدند.

تمام کاندیدان توانستند از منابع دولتی بخاطر حمایت از کمپاین شان به شمول حمایت توسط پولیس و هواپیماهای نظامی بخاطر انتقال شان جهت اشتراک در گردهمایی های انتخاباتی در مناطق نا امن، تقاضای کمک را نمایند.⁵⁸ ولی باآنهم یکعهده از کاندیدان در مورد نبود یک سیستم درست مبنی بر استفاده از منابع دولتی بصورت یکسان شکایاتی داشتند. به عقیده آنان تنها برای یک عده خاصی از کاندیدان فرصت استفاده از چنین تسهیلات آماده گردیده بود. بعضی از کاندیدان به خاطر عدم داشتن منابع کافی جهت پیشبرد استراتژی موثرکمپاین شکایت داشتند. همچنان مباحثات محدودی به خاطر توضیح برنامه های انتخاباتی وجود داشت. مباحثات انتخاباتی در مورد توضیح پالیسی به شکل برنامه های میزگرد توسط کمیسیون رسانه ای انتخابات تشویق و تنظیم گردیده بود.⁵⁹ با وجودیکه کاندیدان اکثراً بر هواداری قومی و قبیلهای تاکید و اعتماد می نمودند، بعضی کاندیدان تلاش می نمودند تا از مرز های قومی و قبیلهای عبور نمایند.

⁵⁶ همانگونه که در ماده 18 قانون انتخابات تصریح گردیده است.

⁵⁷ تبصره عمومی شماره 25، فقره 12: "آزادی بیان، تجمعات، اتحادیه ها، گردهم آیی ها ضروریات اساسی برای اعمال حق رای می باشد که باید رعایت گردد."

⁵⁸ مکتوب شماره 952، 1388/04/14 کمیسیون مستقل انتخابات

⁵⁹ کمیسیون رسانه ای انتخابات عبارت از کمیسیونی بود که توسط کمیسیون مستقل انتخابات به منظور نظارت از فعالیت های پوشش خبری رسانه ها و رسیدگی به شکایات مبنی بر عدم تحت پوشش قرار دادن اخبار مربوط به کمپاین انتخابات و تخطی ها از طرز سلوک رسانه ای، تاسیس گردیده بود.

در 25 مارچ کمیسیون مستقل انتخابات مقررہ ای را در مورد مصارف کمپاین سیاسی کاندیدان ریاست جمهوری به نشر رسانید که به اساس آن کاندیدان مکلف بودند تا معلومات لازم را در مورد دارایی های شخصی و مصارف انتخاباتی شان ارایه نمایند. البته چنین مقررہ ای در مورد کاندیدان شوراهای ولایتی وجود نداشت. کاندیدان مکلف بودند که گزارش مصارف کمپاین های انتخاباتی شان را ارایه نمایند که عدم توجه در این مورد منجر به جریمه نقدی هشت تن از کاندیدان ریاست جمهوری از سوی کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی گردید که به ضرب الاجل 18 جولای در این مورد عمل نکرده بودند.⁶⁰

پیشنهادات:

53. کمیسیون مستقل انتخابات یکجا با وزارتخانه های دولتی مربوط باید یک سیستم درست استفاده از منابع دولتی، به شمول استفاده از منابع امنیتی به خاطر فعالیت های کمپاین انتخاباتی را، ایجاد نمایند. موجودیت منابع محدود باید قبل از مدت آغاز کاندیداتوری به شکل واضح ارایه گردد.
54. وقتیکه لست نهایی کاندیدان اعلان گردید، کمیسیون مستقل انتخابات می تواند یک لست از میعاد ها و ضرب الاجل ها را بخاطر ارایه حساب از مصارف مالی کمپاین ها در اختیار کاندیدان قرار دهد. کمیسیون مستقل انتخابات در صورت عدم ارایه مصارف کمپاین توسط کاندیدان اقداماتی را روی دست گیرد. این اقدام نه تنها برای کاندیدان ریاست جمهوری بلکه باید در مورد تمام کاندیدان یکسان تطبیق گردد.
55. برای کاندیدان جهت احراز کرسی های شوراهای ولایتی حمایت لازم و تریننگ به خاطر تهیه برنامه های کمپاین انتخاباتی، پلان ستراتیژیک و چارچوب فعالیت های انتخاباتی و حقوقی تدارک گردد. کمپاین های انتخاباتی تشویق گردند تا از جعل جلوگیری نمایند و خشونت را تقبیح نمایند و حامیان کاندیدان باید دست به تخویف نزنند. همچنان کاندیدان مکلف به اشتراک در تریننگ ها در این مورد گردند و اسناد مربوط به برخورد سلوک انتخاباتی را امضا نمایند.

ب: تخطی ها در جریان مدت کمپاین انتخابات

تخطی های انتخاباتی در ماده 53 قانون انتخابات لست گردیده است. تخطی های متعلق به جریان مدت کمپاین انتخاباتی شامل ارایه معلومات غلط برای نهاد انتخاباتی، تهدید، ترعیب، حمله بالای رای دهندگان یا کاندیدان، پیشنهاد پول و یا دریافت پول و یا منافع دیگر جهت نفوذ بالای پروسه انتخابات، میگردد. همچنان تخطی های انتخاباتی شامل داشتن بیشتر از یک کارت رای دهی، دریافت پول در نتیجه فعالیت های غیرقانونی و یا دریافت پول از خارج و یا تخطی از مقررات طرزسلوک و یا مقررہ هاییکه توسط کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون رسانه ای انتخاباتی و یا کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی وضع گردیده است، نیز می باشد.

کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی 467 شکایت را در جریان مدت کمپاین بدست آورد. از این جمله 249 آن با 49 شکایتیکه به مثابه تعزیر یا اخطار فیصله گردید و 200 آن ترک گردید. باقی 218 قضیه دیگر الی روز انتخابات بی سرنوشت و لا ینحل مانده بود، به این اساس محدود ساختن دسترسی شکایت کنندگان از لحاظ مدت زمان و نبود جبران مؤثر که در اسناد بین المللی پیشبینی گردیده است⁶¹ و تقلیل ارزش بازدارنده تعزیرات، مشکل دیگری به حساب می رفت. البته علت تاخیر در رسیدگی به شکایات، در نتیجه تاسیس ناوقت کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی بود. شکایات جدی اکثرا متعلق به عدم ارایه گزارش مصارف در جریان کمپاین بود. همچنان شامل حمله بر شخصیت رای دهنده و یا کدام کاندید و یا استفاده از منابع و دفاتر دولتی برای انجام کمپاین بود.

⁶⁰ اعلامیه مطبوعاتی کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، "کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی بالای هشت کاندید ریاست جمهوری جریمه نقدی وضع نمود"، 8 اگست سال 2009

⁶¹ شق الف، فقره 3 ماده 2 کنوانسیون بین المللی حقوق مدنی و سیاسی یا ICCPR تصریح می نمایند "هر شخصیکه حقوق و یا آزادی برسمیت شناخته شده وی مورد تخطی قرار می گیرد باید برایش جبران قرار گردد، مشروط بر اینکه چنین تخطی توسط شخصی صورت گیرد که در مقام رسمی قرار داشته باشد."

مقرره کمپاین انتخاباتی و مقرره مصارف کمپاین سیاسی هر دو استفاده از منابع عامه را به مقصد استفاده برای کمپاین برای یک کاندید منع می نمایند مگر اینکه برای کاندید مقابل نیز این زمینه مهیا گردد. به این ارتباط رئیس جمهور در سال 2009 فرمانی را صادر نمود که به اساس آن مامورین دولتی از مداخله در پروسه انتخابات منع گردیده بودند. گزارشهای متعددی وجود داشت که بعضی کاندیدان در مخالفت با مقرره کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی از منابع دولتی به مقصد کمپاین انتخاباتی شان استفاده نموده بودند. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی دو فیصله تعزیری را در مورد استفاده از منابع دولتی به مقصد کمپاین انتخاباتی، به شمول کریم خلیلی معاون دوم رئیس جمهور که از هلیکوپتر وزارت دفاع به مقصد کمپاین بدون ارایه اخطار کافی، صادر نمود.⁶²

پیشنهادات:

56. در جهت تصنیف بندی شکایات متعلق به تخطی های کمپاین مانند شکایات روز انتخابات توجه صورت گیرد. تصنیف بندی شکایات ممکن است به اساس شدت و خفت آن صورت گیرد که در رسیدگی از شدید ترین آن آغاز گردد.
57. دولت به شکل یکجانبه باید نظارت نماید که منابع دولتی بشکل یکسان مورد استفاده تمام کاندیدان قرار گیرد. همچنان دولت تلاش نماید تا تمام کارمندان دولتی را مبنی بر نقش و مسوولیت های شان در دوران انتخابات آگاه سازد. هرگونه تخطی باید توسط نهاد مربوطه به سمع همگان رسانیده شود و کسانیکه در چنین تخطی ها دخیل باشند باید مجازات گردند.
58. کمیسیون مستقل انتخابات باید معلومات و آگاهی های لازم را مبنی بر عدم دخالت کارمندان دولتی در امر انتخابات به شمول عدم وارد شدن آنان در خطوط ممنوعه ای که در ماده 7 مقرره کمپاین انتخاباتی تذکر رفته است، به سمع همه برساند.
59. کمیسیون مستقل انتخابات یکجا با وزارتخانه های مربوط باید یک سیستم واضح و شفاف را مبنی بر استفاده درست از منابع دولتی به شمول استفاده از منابع امنیتی به خاطر فعالیت های کمپاین ایجاد نماید. منابع محدود موجود، باید قبل از مدت نامزدی کاندیدان به شکل واضح ارایه گردد.
60. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید کارهای وسیع آگاهی را با کاندیدان و نمایندگان آنان در مورد تخطی های انتخاباتی و تعزیرات، و اینکه شکایت به چه شکل باید صورت گیرد و به شکایات چگونه باید رسیدگی صورت گیرد، بعهد بگیرد.

12. رسانه ها و انتخابات

درسال های اخیر تعداد رسانه ها به شکل سرسام آوری در کشور به شمول شبکه های تیلیویزیونی و رادیویی روبه گسترش بوده است. باوجود جنبه های مثبت فعالیت های مطبوعات هنوز هم ضمانت آزادی بیان برای مطبوعات به شکل کافی به چالش مواجه است. در جریان انتخابات وضعیت امنیتی در ساحات شرق و جنوب به گونه ای بود که مانع عبور و مرور ژورنالیستان گردید و محیط مساعدیکه ضامن سلامتی آنان می بود وجود نداشت. بعد از سال 2006 ژورنالیستان مورد تهدید و حملات فزینگی قرار گرفتند. حمایت های حقوقی به شکل کافی وجود نداشت و ژورنالیستان توسط مقامات تحت فشار قرارداشتند. به شکل عام چهارچوب حقوقی ای باید ایجاد گردد که رسانه ها بتوانند به خصوص در مورد توهین شدن شان، از آن چهارچوب حقوقی استفاده نمایند. قانون جزا دربرگیرنده بعضی احکام متعلق به اهانت می باشد که آنهم نه معیاری بلکه به شکل مبهم تذکررفته است⁶³ و نهادهای مسوول برای حفظ نظم کدام پروسیجر واضح و مستقل در این مورد را تعیین ننمودند.⁶⁴ مراقبین اوضاع، نهادهای مسوول

⁶² اعلامیه مطبوعاتی کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، "کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی فیصله را مبنی بر سوء استفاده از منابع دولتی صادر نمود"، 10 اگست 2009.

⁶³ بیانیه مشترک توسط گزارشگر خاص ملل متحد در مورد آزادی بیان، نماینده سازمان امنیت و همکاری اروپا یا OSCE در مورد آزادی مطبوعات و گزارشگر خاص موسسه کشورهای امریکایی در مورد آزادی بیان، 2004: "افترا جنایی یک مانع بر آزادی بیان نمی باشد؛ تمام قوانین جنایی در مورد افترا باید لغو شوند و به جای آن قانون جدید - در صورت ضرورت، قانون مدنی در مورد افتراء - وضع گردد.

⁶⁴ بیانیه مشترک توسط گزارشگر خاص ملل متحد در مورد آزادی بیان، نماینده سازمان امنیت و همکاری اروپا یا OSCE در مورد آزادی مطبوعات و گزارشگر خاص موسسه کشورهای امریکایی در مورد آزادی بیان، 2009.

موجود را نسبتاً سیاسی میدانند. قانون انتخابات رسانه‌ها (رادیو، تلویزیونها و رسانه‌های چاپی) را مکلف می‌داند تا اخبار مربوط به انتخابات را به شکل عادلانه و بدون تعصب تحت پوشش قرار دهند. همچنان این قانون از کمیسیون مستقل انتخابات می‌خواهد تا یک ارگان رسانه‌ای موقتی را که عبارت از کمیسیون رسانه‌ای انتخابات می‌باشد، جهت تنظیم پوشش اخبار مربوط به انتخابات، ایجاد نماید.

در بعضی موارد رسانه‌ها اخبار مربوط به کاندیدان ریاست جمهوری را به شکل گسترده تحت پوشش قرار می‌دادند. کمیسیون رسانه‌ای انتخابات و رسانه‌های شخصی میزگرد‌ها و مباحثات تلویزیونی را برای کاندیدان ریاست جمهوری جهت توضیح خط‌مشی آنان برگزار نمودند. ولی بنا بر تصریح کمیسیون نظارت بر رسانه‌ها، رسانه‌های دولتی مانند رادیو و تلویزیون افغانستان پوشش خبری وسیعی را در مورد رئیس‌جمهور کرسی داشت.

با اینکه کمیسیون رسانه‌ای انتخابات مباحثات و میزگرد‌ها را با کاندیدان ریاست جمهوری حمایت می‌کرد، نقش آن در تنظیم سیکتور رسانه‌ها در جریان انتخابات ضعیف بود و تأثیر کمی داشت. تاسیس این کمیسیون منجر به تداخل وظیفوی میان کمیسیون نظارت بر رسانه‌های وزارت اطلاعات و فرهنگ و این کمیسیون گردید که به شکل واضح در کدام قانون و یا مقرره‌ای تفکیک نگردیده بود. همچنان عدم صلاحیت کمیسیون رسانه‌ای انتخابات مبنی بر تعیین مجازات، از تاثیرگذاری این کمیسیون کاست. علاوه بر آن عدم موفقیت این کمیسیون در ارجاع شکایات در وقت و زمانش به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باعث گردید که تخطی از قانون به شکل درست در نظر گرفته نشود و این کمیسیون اثرگذاری درست بالای کمپاین انتخابات را داشته باشد.

در 18 اگست سال 2009 وزارت امور خارجه از تمام مطبوعات داخلی و خارجی خواست تا از گزارشات در مورد خشونت و حملات در روز انتخابات جلوگیری نمایند. همچنان این وزارت از ژورنالیستان تقاضا نمود تا از محل حادثه و حملات در مراکز رای‌دهی بازدید نمایند. عملی ساختن این تقاضا در میان رسانه‌ها به مخالفت‌هایی رو برو گردید. دست کم 15 ژورنالیستیکه به این تقاضا عمل نکرده بودند، به اساس گزارشات واصله، در روز انتخابات توقیف گردیده بودند. این تخطی در حقوق رسانه‌ها به خاطر تهیه گزارش، به نقض حق آزادی بیان که مخالف حقوق بین‌الملل و قانون اساسی بود، منجر گردید.⁶⁵

پیشنهادات:

61. قانون انتخابات باید به نحوی تعدیل گردد تا وضاحت بیشتر را ارایه نماید. این تعدیل باید رهنمودهای واضح و صریح را برای تحت پوشش قرار دادن فعالیت‌های کاندیدان و احزاب در جریان کمپاین، به شکل عادلانه و بدون تعصب پیشبینی نماید. رسانه‌های دولتی و جیبیه‌بخصوصی در جریان کمپاین دارند که به شکل واضح باید تعریف گردد.
62. قانون رسانه‌های جدید باید در مطابقت به معیارهای بین‌المللی وضع گردد و احکام صریحی را در مورد بخش‌های سمعی و بصری پیشبینی نماید. احکام مبهم در مورد معیارها در قانون باید یا درست توضیح گردند و یا هم حذف گردند و احکامیکه نهایت محدود کننده اند، باید لغوگردند.
63. نهاد تنظیم‌کننده رسانه‌ها باید از حکومت مستقل شود. صلاحیت و اختیارات این نهاد باید در قانون پیشبینی گردد و توسط یک دارالانشاء با امکانات مالی لازم اداره گردد. سمت‌های اساسی در این نهاد باید به شکل منصفانه و بدون مداخله سیاسی تعیین گردند. در راز مدت این نهاد باید مسئولیت تنظیم فعالیت‌های رسانه‌ها را در جریان کمپاین بعهده بگیرد.
64. وضاحت قانونی مبنی بر صلاحیت وضع تعزیر بخاطر تخطی از پوشش عادلانه و غیرجانبدارانه رسانه‌ای پیشبینی گردد. تداخل وظیفوی نظارت و تنظیم رسانه‌ها باید مرفوع گردد. هماهنگی همه جانبه باید در میان رسانه‌ها و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی ایجاد گردد و پروسیجرهایی مبنی بر حصول اطمینان از سمع درست و مناسب شکایات و وضع تعزیرات احتمالی، در نظر گرفته شود.

⁶⁵ کمیته حقوق بشر ملل متحد سه مانع چنگ‌گذار را در مورد این موانع آزادی بیان برسمیت می‌شناسد که عبارت اند از: 1. توسط قانون تصریح شده باشد. 2. به منظور حفاظت یکی از منافعیکه مشروع و لست شده باشد. 3. بخاطر رسیدن به آه‌هدف ضروری بوده باشد. در غیران غیرقانونی، نامناسب و غیرضروری می‌باشد.

65. در هماهنگی با پیشنهادات بین المللی در مورد تخطی های متعلق به افتر بستن و اهانت کردن اقدامات قانونی صورت گیرد و در نتیجه یک ارگان مستقل حقوقی و یا محکمه مدنی باید تاسیس گردد که میکانیزم مناسب ویر وقت را به خاطر رسیدگی به این نوع قضایا در نظر بگیرد.
66. صلاحیت و اختیارات رسانه های دولتی باید در قانون تضمین گردد. همچنان میکانیزم هایی به خاطر حصول اطمینان از استقلال مقامات این رسانه ها و حسابدهی آنها به مردم ایجاد گردد. و میکانیزم نظارت به خاطر تضمین عدم جانبداری در برنامه های شان گنجانیده شود.
67. تلاشهای زیادی جهت آموزش ژورنالیستان و نهادهای رسانه ای در خصوص پوشش خبری انتخابات بخرچ داده شود. این آموزشها ممکن موضوعات زیادی به شمول قانون انتخابات، تحت پوشش قرارداد کمپاینها و پوشش روزهای انتخابات و بعد از انتخابات را، شامل گردد.

13. سهم گیری و اشتراک زنان و اقلیت ها

الف: سهم گیری و اشتراک زنان.

حقوق زنان در چهارچوب قانونی برای انتخابات گرامی دانسته شده است. 25 درصد کرسی های شورای ولایتی برای خانم ها اختصاص داده شده است. در این انتخابات دو خانم برای احراز سمت ریاست جمهوری، هفت تن دیگر برای معاونیت ریاست جمهوری و 312 تن دیگر برای کرسی های شوراهای ولایتی خود را کاندید نموده بودند که یک ازدیاد نسبتا کم نسبت به انتخابات سالهای 2004 و 2005 را نشان میدهد.⁶⁶ ولی به هرحال زنان شدیداً به مثابه رای دهندگان، کاندیدان و برگذارکنندگان انتخابات صدمه دیده اند. اوضاع بد امنیتی، سطح پائین تعلیم و نورم های سنتی و فرهنگی مانع اشتراک زنان گردیده است. زنان کاندید به خاطر ظاهر شدن در مجالس عام به مشکلات زیادی مواجه هستند به خصوص به خاطر کمپاین در ساحاتیکه امنیت برقرار نیست⁶⁷ و منابع مالی در اختیار آنان قرار ندارد. کندهار و ارزگان از جمله ولایاتی بودند که تعداد خانم ها⁶⁸ برای کرسی های ریزرفی به 25 درصد رسید. بادر نظر داشت اوضاع امنیتی در این دو ولایت، آمادگی زنان بخاطر کاندید شدن بسیار عمده به حساب می رود.

گزارشها از روز انتخابات حاکی است که تعداد اشتراک کنندگان زن نسبت به مردها کمتر بود. رای دهی به نمایندگی - رای دادن به نمایندگی از زنان توسط وابستگان مرد زنان- و کارتهای ثبت نام بدون عکس خانمها به مثابه مشکلات در بسیاری از ساحات کشور باقی ماند. ناظرین داخلی (به شمول در حدود⁶⁹ 3758 ناظر معتبر زن) گزارش دادند که مردان با استفاده از کارت رای دهی زنان و به نمایندگی از آنان در ولایات کابل، پکتیا، غور، لغمان، پکتیکا، کندهار، لوگر، کاپیسا، و بلخ رای دادند. از آنجائیکه کمیسیون مستقل انتخابات تاهنوز کدام معلومات جدید درین خصوص ارایه ننموده است، ممکن نیست تا اشتراک زنان، تعداد مراکز رای دهی برای زنان، تعداد کارمندان زن در انتخابات و تلاشی کنندگان زن، درست فهمیده شود. به اساس گزارش (فیفا در حدود 650 مرکز رای دهی زنان، بازنگریده بود و یا اینکه از کارکنان مرد در آن استفاده شده بود).⁷⁰ ناظرین ملی و بین المللی گزارش دادند که یکعده زنان به مراکز رای دهی حاضر گردیده بودند ولی از اینکه کارمندان زن وجود نداشت بدون رای دادن محل رای دهی را ترک نمودند. علاوه بر آن، کمپاین های تبلیغاتی و استخدام زنان، کارکنان محلات رای

⁶⁶ در سال 2004 تنها یک زن برای ریاست جمهوری کاندید شده بود. در سال 2005 به تعداد 247 زن در انتخابات شوراهای ولایتی خود را کاندید نموده بودند.

⁶⁷ به اساس گزارشات، زنان کاندید تماسهای تلففونی تهدید آمیز دریافت می نمودند، و شاهد حملات خشونت آمیز برخانه های شان و تخریب دفاتر انتخاباتی و از بین بردن پوسترهای شان بودند. زنان کاندید که توسط تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا OSCE/ODIHR EST مصاحبه گردیدند از نگرانی های امنیتی و عدم حمایت توسط بادیگاردان امنیتی از طریق دولت شکایت داشتند.

⁶⁸ در سال 2005 هیچ زنی برای سه کرسی ریزرفی در ولایت ارزگان خود را کاندید نکرده بود. سه زن بخاطر احراز سه کرسی ریزرف شده در ولایت زابل خود را کاندید نموده بودند و چهار زن برای احراز پنج کرسی ریزرفی در ولایت ننگرهار کاندید شده بودند.

⁶⁹ گزارش هفته وار برنامه انکشافی ملل متحد یا UNDP در مورد انتخابات در دوران مدت زمان: 25 - 31 اگست سال 2009.

www.afghanelections.com

⁷⁰ همچنان به اساس مصاحبه ها توسط تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا OSCE/ODIHR EST O.S.C.E/ ODIHR در خارج از مرکز بعضی از ولایات، کارمندان زن در مراکز رای دهی وجود نداشت.

دهی، و استخدام ناظرین ناوقت (در بعضی ساحات فقط چند روز قبل از روز انتخابات) آغاز شد که در نتیجه معلومات به شکل کافی در اختیار زنان بیسواد و مناطق دور دست قرار نگرفت و همچنان با مردان را جمع به اهمیت اشتراک زنان در پروسه انتخابات، کار صورت نگرفت.

پیشنهات:

68. باید تلاش مبنی بر ممانعت رای دهی به نمایندگی از زنان صورت گیرد و زمینه رای دهی جامع برای زنان آماده گردد. البته این کار بانصب عکس در کارت رای دهی صورت خواهد گرفت.
69. فعالیت های تبلیغاتی جامع و گسترده براه انداخته شود تا زنان به حیث کارکنان در مراکز رای دهی، تلاشی کنندگان، ناظرین و معلمین پروسه رای دهی و آموزشی استخدام گردند. البته فعالیت های تبلیغاتی ممکن است از طریق موسسات غیر دولتی (NGO) های محلی و موجود در مناطق رای دهی صورت گیرد.
70. علاوه بر مسایل ترینینگ و ورکشاپ ها، همکاری های تخنیکی و مربی گری برای زنان کاندید به منظور ارتقاء ظرفیت آنان در عرصه مهارت سخنرانی در محافل عام، جلب حمایت، مهارت جلب همکاری مالی، استفاده از رسانه ها، شبکه سازی و آگاهی های اجتماعی، باید مهیا گردد. برنامه ها به منظور ترویج فعالیت های کاندیداتوری ممکن است برای مردان و به خصوص زنان کاندید جهت ازدیاد حمایت از آنان در سراسر کشور ایجاد گردد.
71. همکاری های تخنیکی برای زنان موفق کاندید به منظور ارتقاء ظرفیت آنان در ارائه خدمت برای طرفداران شان و ایجاد شهرت مثبت در میان آنها در صورت بهبود وضعیت امنیتی در میان مردم، زمینه سازی گردد. این همکاری تاحد امکان بخاطر تقویه روابط کاری نمایندگان زن با همکاران مرد شان، در اختیار زنان قرار گیرد.
72. کمیسیون مستقل انتخابات باید موضوع جندر را تقویت نماید به خصوص این کمیسیون از طریق کارمندان خویش که در عرصه جندر فعالیت می نمایند و سمت هایی را به عهده دارند و می توانند در راستای تقویه جندر سهم بارزی را ایفا نمایند، تحکیم و تقویت جندر را کمک نماید. کمیسیون مستقل انتخابات نیز می تواند باتقویت شعبه جندر خویش و یا از طریق مسؤلین و نمایندگان ارتباطی جندر خویش در دفاتر ولایتی و ازدیاد کارمندان زن در تمام شعبه ها و در دفاتر ولایتی موضوع جندر را بیشتر تقویت نماید. همچنان ممکن است بخاطر این موضوع منابع مالی کافی تخصیص گردد.
73. کمیسیون مستقل انتخابات به منظور نظارت بر سطح اشتراک زنان و همکاری های مناسب و به موقع، بخش معلومات جدا و مختص به زنان را در هرولسوالی ایجاد نماید. به خصوص معلومات کافی در مورد تعداد زنان ثبت نام کننده، تعداد کارکنان زن در مراکز رای دهی، اسنادیکه صادر می گردد، تعداد مراکز رای دهی برای زنان (به منظور تشخیص تعداد اشتراک کنندگان زن و تحقیق در مورد جعل)، ثبت و ریکارد گردد.
74. به خاطر تقویت جامعه مدنی که بتوانند از اشتراک زنان در پروسه انتخابات نظارت نمایند، برنامه های ارتقاء ظرفیت برای موسسات غیر دولتی (NGO) هائیکه به ارتباط زنان کار می نمایند، ایجاد گردد.

ب: سهم گیری و اشتراک اقلیتها و اصحاب حاجات خاص (معیوبین و معلولین)

قانون اساسی تعدد اقوام را برسمیت شناخته است و برای گروه های مختلف قومی حقوق مساوی را در قانون پیشبینی نموده است. کدام ممانعت ویا تبعیض مبنی بر اشتراک مساوی اقوام در انتخابات وجود ندارد. در میان اقوام، پشتونها بیشتر است که به شکل تخمینی 41 در صد نفوس را تشکیل میدهد، به تعقیب آن تاجیک ها می باشند که 37 درصد نفوس را تشکیل میدهند. هزاره ها و ازبک ها هرکدام 9 در صد از نفوس را تشکیل میدهد.⁷¹ ولی بخاطر عدم سرشماری جدید این احصائیه ممکن است دقیق نباشد.

⁷¹ افغانستان در سال 2006: سروی مردم افغانستان، توسط مؤسسه بنیاد آسیا که در ویبسایت ذیل موجود است: www.asiafoundation.org/pdf/AG-survey06.pdf

ماده 16 قانون اساسی زبان اقلیت هائیکه در منطقه مشخصی اکثریت را تشکیل میدهند، برسمیت می شناسد ولی کمیسیون مستقل انتخابات گزارش داد که مواد تبلیغاتی بزبان های دری و پشتو ترتیب گردیده بودند زیرا این کمیسیون در مورد اینکه از کدام زبان به حیث زبان اقلیت استفاده نماید تصمیم گرفته نتوانسته بود.⁷² جامعه مدنی انتقاد نمود که در تبلیغات و اعلانات سمعی و بصری در مورد کمپاین های انتخاباتی از زبان های محلی استفاده صورت نگرفته بود.

در مجموع 850000 کوچی به حیث رای دهنده ثبت نام نموده بودند. به مثابه کوچی و گردنده ها آنان فقط می توانند در رای گیری ملی برای پارلمان وکیل بفرستند و آنان در شورای ولایتی که جدیداً برگزار شد به خاطر اینکه آنان به کدام ولایت خاص تعلق نمی گیرند، اشتراک نکرده بودند.

قانون انتخابات از کمیسیون مستقل انتخابات خواسته است تا به شکل استثنائی تسهیلاتی را برای کوچی ها، مهاجرین، بیجا شدگان داخلی، معیوبین، منسوبین نظامی، کارمندان وظایف عامه و کارمندان انتخابات، جهت رای دهی فراهم نماید. برای بار اول کمیسیون مستقل انتخابات 75 مرکز رای دهی در سراسر کشور به منظور فراهم نمودن زمینه رای دهی برای بیماران در شفاخانه ها، محبوسین و منسوبین نظامی ایجاد نمود. زمینه رای دهی برای کسانیکه خارج از کشور بودند مساعد نگردید.

پیشنهادات:

75. قانون جدید انتخابات باید احکامی را در مورد ایجاد فرصت رای دهی برای گروه های مشخصی مانند کوچیها، بیجا شدگان داخلی، معیوبین، محبوسین و منسوبین نظامی پیشبینی نموده و تقویت نماید.
 76. طوریکه در قانون اساسی تصریح شده است، در پهلوی زبان های دری و پشتو از زبان های محلی جهت آگاهی دادن برای رای دهندگان واریه معلومات استفاده صورت گیرد.
 77. کمیسیون مستقل انتخابات تلاش جدی نماید تا برای رای دهندگان آگاهی داده و آنان را ثبت نماید. همچنان زمینه رای دهی برای کوچیها را بادر نظر داشت موارد فوق مساعد سازد.
 78. در صورت امکان کمیسیون مستقل انتخابات به منظور آگاهی کوچیها در مورد پروسه انتخابات و جستجوی تدابیر بخاطر مرفوع ساختن نیازمندی های آنان، کارمندان کوچی ویا هم کارمندان رابط با کوچیها را در دفاتر ولایتی خویش استخدام نماید.
 79. در پالیسی استخدام کمیسیون مستقل انتخابات ممکن است سهمیه ای را برای اشخاص معیوب در میان کارمندان خویش در نظر بگیرد. همان گونه که در انتخابات سال 2005 در نظر گرفته بود.
14. سهم گیری جامعه مدنی و نهادهای ذیربط دیگر

الف: سهم گیری جامعه مدنی.

در جریان انتخابات، جامعه مدنی افغانستان در یکسلسله از فعالیتها به شمول نظارت داخلی از انتخابات، آگاهیها برای رای دهندگان، براه اندازی برنامه های مطبوعاتی و مباحثات به منظور سازماندهی مردم در پروسه انتخابات سهم گرفته بودند. در حالیکه جامعه مدنی در حال رشد میباشد، چالشهای ظرفیتی، حقوقی و سیاسی در مقابل آنان قرارداد که مانع فعالیتهای آنان می گردد. مؤسسات عدم انتفاعی در افغانستان به منظور تنظیم امور بدو کتگوری تقسیم می گردند که عبارت اند از ان جی او (NGO) ها و سازمان های اجتماعی. هرکدام آن قوانین بخصوص خود را دارند و شرایط مختلفی را برای ثبت در وزارت خانه های مختلف دارا می باشند.

پیشنهادات:

80. حکومت می تواند قوانین مؤسسات غیرحکومتی را و قانون سازمان های اجتماعی را دریک قانون توحد نماید که به ثبت نهادهای غیرحکومتی، غیرسیاسی و عدم انتفاعی سروکار داشته باشد. شرایط

⁷² به هر حال شعبه آگاهی عامه کمیسیون مستقل انتخابات توانست تا آموزش دهندگان انتخاباتی را که قادر به تکلم بزبان های محلی بودند در محلاتیکه تراکم اقلیت ها موجود بود جهت پیشبرد برنامه های تبلیغاتی، استخدام نماید. علاوه بر آن بعضی از کمپنی های تولیدی به شکل داوطلبانه بعضی مواد تبلیغاتی را بزبان های ازبکی و دری توسط رادیو و تلوویزیون به نشر رسانیدند.

پیچیده ثبت و گذار شدهی مؤسسات باید منطقی تر شوند (به طور مثال، تمام درخواستها باید صرف به یک مرجع اجرایی تقدیم گردد) و مقررۀ مربوط به دریافت منابع مالی خارجی توسط سازمانهای اجتماعی، باید مورد تجدید نظر قرار گیرد.

81. جامعه جهانی باید جهت تقویت جامعه مدنی و بلند بردن ظرفیت نهادی آنان و اداره ان جی او ها به منظور آگاهی عامه (به شمول آگاهی در میان مقامات افغانی) در مورد اهمیت جامعه مدنی همکاری های تخنیکی نماید. همکاریها باید در ولایات که در آنجا جامعه مدنی آنقدر رشد نموده است، تمرکز یابد.

ب: نظارت داخلی

نظارت داخلی یکی از فعالیت های اساسی به خاطر شفافیت و حفظ موازنه در پروسۀ انتخابات به حساب می رود. این کار عنصر ارزنده برای تدقیق عامه می باشد. این کار در ایجاد اطمینان در پروسه و قبول نتیجۀ انتخابات کمک می نماید. این کار همچنان فرصت مناسبی را برای کسب معلومات توسط اتباع در مورد نهادهای دموکراتیک فراهم میکند که در نتیجۀ آنان به شکل فعال در پروسه های دموکراتیک اشتراک می نمایند. البته نظارت داخلی در حال حاضر نظر به وجود تقلب در انتخابات و بخاطر نبود اطمینان عامه به شکل دموکراتیک، ضروری می باشد. علاوه برآن، عدم دسترسی به ناظرین بین المللی بخاطر نگرانی های امنیتی نیازمندی به ناظرین فعال داخلی را بیشتر می سازد.

در این انتخابات کمیسیون مستقل انتخابات 21 گروه ناظر را تعیین نمود که این گروه ها به نوبۀ خودشان به تعداد 9228 تن را به حیث ناظرین در محلات مختلف مقرر نمودند. باوجود نگرانی های امنیتی، این تعداد جالب به نظر می آید اما نگرانی ها در مورد قلت تعداد ناظرین، فعالیت های آنان و حمایت از آنها، هنوز وجود داشت. کمیسیون مستقل انتخابات تصدیقنامه هایی را مبنی بر نظارت از محلات ثبت شده صادر نموده بود. معهذ، بخاطر تاخیر در اصدار تصدیقنامه ها در بعضی ولایات، مشکلاتی را برای تعیین ناظرین کافی در آن ولایات برای جهات وگروه های تعیین کننده، ایجاد نموده بود. تاکنون کدام معلومات دقیق توسط کمیسیون مستقل انتخابات در مورد تعداد تصدیقنامه های صادر شده برای هر ولایت و تناسب جندر درین مورد، ارایه نگردیده بود. قبل از انتخابات دیده شد که بعضی از ناظرین به شکل عام با بعضی از کاندیدان کار می نمودند.

بنیاد انتخابات عادلانه و آزاد افغانستان (FEFA) با یک شبکه 16 عضوی از ارگانهای جامعه مدنی، در حقیقت بزرگترین گروه ناظرین انتخابات در افغانستان می باشد. این بنیاد 7276 ناظر به شمول 400 ناظر دایمی و 46 هماهنگ کننده ولایتی را بخاطر جابجاسازی آنان در نقاط مختلف کشور در انتخابات 20 اگست، ثبت نمود. ولی نگرانی های امنیتی در افغانستان مانع گردید تا شکل آزاد فعالیت نمایند. ارزیابی این بنیاد نشان میدهد که این بنیاد صرف در هفت ولایت از مجموع (34) ولایت به تمام ولسوالی ها دسترسی کامل داشته است. باید اذعان نمود که نمایندگان فیفا مورد تهدید و فشار قرار گرفتند که فعالیت در تحت چنین شرایطی دشوار می باشد.

از آنجائیکه فیفا (FEFA) انتخابات سال 2004 و 2005 را نظارت و مشاهده نموده است، این بنیاد ظرفیت های کاری خویش را از لحاظ تعداد ناظرین گسترش داد. و وظیفۀ تلاش و حمایت از اصلاحات در سیستم انتخاباتی را در فرصت موجود بین انتخابات ها به پیش برد. معهذ فیفا (FEFA) به چالشهای بزرگ ظرفیت سازی مواجه گردید و از نگاه نبود منابع مالی در جریان انتخابات ها به مشکل مواجه بود. تدارک منابع مالی ناوقت صورت گرفت که فعالیت های نظارتی این بنیاد را به مشکل مواجه ساخت.⁷³ علاوه برآن کدام حمایت تخنیکی و مشوره دهی برای فیفا به شکل دائمی موجود نبود که این کار به محدودیت ها در کارهای فیفا مانند تاخیر آماده سازی فورمه ها برای استفاده در روز انتخابات، نبود داتابیس و یا بانک معلوماتی در مورد نظارت، عدم موجودیت ریکارد های لازم و سازگار در مورد نتایج مراکز رای دهی، عدم نوشتن معلومات ابتدایی و عدم برنامه ریزی در مورد نظارت از پروسۀ نتایج و حالات بعد از انتخابات، منجر گردید.

⁷³ در ماه می 2009 پروگرام ELECT یو ان دی پی مبلغ 1,820,117 دالر برای فیفا به منظور نظارت در انتخابات سال 2009 اعطا نمود.

پیشنهادات:

82. ادعاها در مورد فشارها و تخویف ناظرین داخلی باید بشکل درست مورد رسیدگی قرار گیرد و متخلفین باید مجازات گردند.
83. حقوق و مسؤولیتهای ناظرین داخلی و خارجی و همچنان حق دسترسی آنان به اسناد مربوط به تمام پروسه و مراحل انتخابات باید بشکل واضح در قانون انتخابات نه صرف به اساس مقررہ های کمیسیون مستقل انتخابات، تصریح گردد.
84. ناظرین بین المللی و داخلی بدون کدام نوع تعصب و بشکل غیر جانبدارانه وظیفه نظارت شان را به پیش ببرند.
85. تصدیقنامه ها برای ناظرین داخلی باید در مدت زمان مناسب قبل از آغاز روز انتخابات صادر گردد تا گروه های نظارتی را قادر سازد که بوقت وز مان کار جابجاسازی ناظرین را برنامه ریزی نمایند.
86. ناظرین داخلی باید توانایی شان را مبنی بر تقدیم شکایات و رسیدگی به پروسه شکایات وارده تقویه نمایند.
87. برای ناظرین داخلی جهت تقویت توانایی های نظارتی، تجزیه و تحلیل از نتایج مراکز رای دهی و مقایسه نتایج ثبت شده با نتایج اعلان شده از طرف کمیسیون مستقل انتخابات، همکاری های لازم صورت گیرد. بر علاوه همکاری های مالی و تخنیکی برای فیفا (FEFA) بمنظور فعالیت های نظارتی آن از انتخابات، همکاری هایی به منظور تقویه دایمی این نهاد صورت گیرد.

ج: سهم گیری و اشتراک احزاب سیاسی و نمایندگان کانید ها

کمیسیون مستقل انتخابات تصریح نمود که برای 92897 نماینده کانیدان برای احراز کرسی ریاست جمهوری و به تعداد 169709 نماینده کانیدان شورا های ولایتی در این انتخابات تصدیقنامه و یا کارت حضور و نظارت در انتخابات را توریع نموده است. باوجودیکه این تعداد جلب توجه می نماید ولی مشکلاتی در مورد پروسه اصدار تصدیقنامه ها یا کارت ها و درک نقش کانیدان و نمایندگان، وجود داشت. بعضی کانیدان اعلان نمودند که برای نمایندگان آنها در روز انتخابات مانع ایجاد گردیده بود.

بعضی از کانیدان شکایت داشتند که تعداد زیادی تصدیقنامه و کارت های نمایندگان آنها فقط یکروز قبل از روز انتخابات دریافت گردیده بود که انتقال آن به نمایندگان شان در مناطق دور دست جهت جابجاسازی آنان ناممکن بود. دو کانید مطرح ریاست جمهوری اظهار نمودند که آنها در حدود 29000 نماینده (برای 28000 مرکزرای دهی از قبل پلان شده) داشتند که تصدیقنامه یا کارتهای آنها را بدست آورده بودند. ولی این معلوم نیست که آیا کانیدان میدانستند که معلوماتی را که توسط نمایندگان جمع آوری شده بود چگونه تنظیم نمایند. آموزگاران برای کانیدان و نمایندگان آنان ناوقت استخدام شده بودند و ازسوی دیگر آنان از لحاظ تعداد ناکافی بودند.

پیشنهادات:

88. قانون انتخابات باید تعدیل گردد تا حقوق و مسؤولیت های نمایندگان را بشمول حق حضور در مراکز رای دهی و حق دسترسی به معلومات مشخص مربوط به پروسه را دقیق پیشبینی نماید.
89. کمیسیون مستقل انتخابات تصدیقنامه ها و کارتها برای نمایندگان را حد اقل دو هفته قبل از روز انتخابات (باوضع میعاد در مورد پروسه درخواست)، صادر نماید.
90. ترینینگ های پیشرفته برای احزاب، کانیدان و نمایندگان در مورد نقش ووظایف نمایندگان و دریافت معلومات از آنها باید در نظر گرفته شود. استراتیژی های نظارت بر مراکز رای دهی توسط نمایندگان، ریکارد و استفاده از معلومات بدست آمده و چگونگی تقدیم شکایات ممکن است در چنین ترینینگ ها گنجانیده شود.

15. تعلیمات اجتماعی و آگاهی دهی برای رای دهندگان و مردم

در انتخابات سال 2009 آموزش دهی برای مردم (آموزش اجتماعی) را جامعه مدنی و آموزش رای دهندگان را کمیسیون مستقل انتخابات بعهده گرفته بود. آموزش اجتماعی به شکل عموم در مورد نقش انتخابات در نظام مبتنی بر دموکراسی تمرکز دارد، در حالیکه آموزش رای دهندگان به شکل خاص به نقش اشتراک رای دهندگان در انتخابات و چگونگی ثبت نام و رای دهی ارتباط می گیرد. جامعه مدنی متفقاً به این عقیده اند که آموزش مردم عام به شکل بهتر می تواند از طریق شبکه های جامعه مدنی بخاطر استفاده از تجارب مختلف آنها و داشتن میکانیزم توزیع مواد تبلیغاتی به شکل مناسب، صورت گیرد. ولی دونهای بین المللی تابع مقررات مشخص در مورد تدارکات می باشند. دونهای به عوض آن با چهار مؤسسه به منظور آموزش مردم قرارداد نموده بودند. اینکار با استفاده از منابع مختلف مانند تیاتر، مباحثات اجتماعی، ترینگ ها و همچنان توسط متنفذین محلی و رهبران مذهبی، صورت گرفت. همکاری های مالی دیگر در قسمت بلند بردن ظرفیت داخلی مؤسسات به منظور همکاری تخنیکی در جهت تهیه مواد تبلیغاتی و استراتژی انتقال آنها، تمرکز یافته بود.

به منظور آموزش رای دهندگان شعبه آگاهی عامه دارالانشاء کمیسیون مستقل انتخابات با همکاری بین المللی، برنامه های پیشرفته کمپاین آگاهی عامه را به منظور ثبت نام رای دهندگان برای انتخابات سال 2009، روی دست گرفته بود. تنها در حدود 60 قرارداد از جمله 400 پلان طرح شده جهت بلند بردن سطح آگاهی در مورد انتخابات در مطابقت با بعض برنامه های محلی مانند برنامه های سپورتنی، رقابت های صنعتی و مشاعره، حسن تلاوت قرآن کریم و درامه ها، قرارداد شده بود.

تعداد زیادی از برنامه های آگاهی عامه به ارتباط گفتگوهای رو در رو با گروپ هایی از رای دهندگان، نهاد های محلی جامعه مدنی، مامورین محلی حکومتی، متنفذین و رهبران محلی، تمرکز یافته بود. همچنان تلاش صورت گرفته بود تا از زنان متنفذ نیز در مورد برنامه آگاهی دهی استفاده صورت گیرد. همچنان کمپاین آگاهی عامه کمیسیون مستقل انتخابات شامل یک شماره تلفون مختص به مسایل انتخاباتی بود که این کمیسیون هفته 40000 تلفون از سراسر کشور دریافت نمود.

پیشنهادات:

91. تلاش های جدی به منظور مقابله به عواقب منفی پروسه انتخابات سال 2009 و اعاده اطمینان عامه بالای این پروسه دموکراتیک، باید صورت گیرد. تطبیق پیشنهادات اساسی این گزارش ممکن در بدست آوردن این هدف کمک نماید. همچنان روحیه فعال شهروندی را در میان مردم در عرصه های مانند طرح مباحثات اجتماعی، وکالت و تشخیص اولویت های اجتماعی، نظارت بر عملکرد حکومت و سهمگیری در مباحثات میان کاندیدان در جریان انتخابات ایجاد نمود تا با عواقب منفی پروسه انتخابات مقابله کرد.

92. کمیسیون مستقل انتخابات میتواند برنامه های وسیعتری را در مورد آموزش رای دهندگان با تاکید بر حراست از پروسه انتخاباتی به منظور حفظ شفافیت آن که به مؤثریت این پروسه کمک می نماید، بعهده بگیرد. این کار ممکن است به شکل تحریری و یا غیر تحریری صورت گیرد. پیام های شفاهی باید تا حد امکان بزبان های محلی آماده و به مردم رسانیده شود.

93. کمیسیون مستقل انتخابات می تواند با نهاد های جامعه مدنی به منظور تقویت برنامه های تبلیغاتی خویش و استفاده از تجارب آنها، همکاری نزدیک داشته باشد. کمیسیون مستقل انتخابات باید نهاد های جامعه مدنی را در مورد قرارداد های کوچک توسط موسسه اکبر و تقاضا از این نهادها جهت بازنگری پیام ها قبل از توزیع آن، در جریان قرار دهد.

94. جامعه جهانی باید یک گروپ آموزشی جهت آموزش مردم و آموزش رای دهندگان را ایجاد نماید تا در مورد هماهنگی تلاش های مختلف و توسعه آموزش در سراسر کشور و گروپ های مورد نظر، کار و تلاش نماید.

16. روز انتخابات

باوجو وضعیت بد امنیتی و محدودیت زیربناها، کمیسیون مستقل انتخابات، انتخابات را بروقت وزمان یعنی در 20 اگست برگزار نمود. ولی عدم توافق با نهاد های امنیتی مبنی بر اینکه کدام مراکز رای دهی باید بازگردند، عدم

شفافیت و پاسخگویی، و عدم کنترل صندوق های رای توسط کمیسیون مستقل انتخابات در بسیاری از نقاط کشور، باعث نگرانی گردید. این کار باعث فراهم نمودن فرصت تقلب، وارد نمودن اتهامات در مورد باز کردن مراکز رای دهی خیالی و عدم اطمینان عامه بالای پروسه انتخابات گردید.

اداره ملل متحد برای محافظت و مسایل امنیتی (UNDSS) گزارش داد که تعداد وقایع خشونتبار در روز انتخابات به مراتب بیشتر از دیگر روزها در طی هفت سال گذشته بود.⁷⁴ چنین خشونت ها و تهدید ها علت اساسی برای عدم اشتراک مردم در انتخابات شد. وقوع این حوادث نیز کار تحقیق ناظرین، نمایندگان کاندیدان و رسانه هارا از پروسه انتخابات در بسا از نقاط کشور طور جدی به مشکل مواجه ساخت و به این اساس زمینه تقلب و فساد در پروسه انتخابات مهیا گردید.

کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات در مرکز و ولایات گزارش دادند که آنان تحت فشار و تخویف قرارداشتند و از سوی دیگر برای آنان رشوت پیشنهاد گردیده بود. کمیسیون مستقل انتخابات گزارش داد که 11 تن از کارمندان آنان در روز انتخابات در جریان وظیفه کشته شدند. با جود چنین شرایط سخت، کمیسیون مستقل انتخابات توانست کارمندان خویش را استخدام نماید ولی کمیسیون قادر نبود تا کارمندان زن را بشکل کافی استخدام نماید. همچنان از مردان در مراکز رای دهی زنان استفاده صورت گرفته بود.

روشهای سیستماتیک ایجاد گردید، ولی این شیوه ها موضوع کنترل و حفظ موازنه را بخصوص در مورد شمارش تعداد رای دهندگان در "لست رای دهندگان" در روز انتخابات ثبت شده بودند، در نظر نگرفته بود. مشکل اساسی در پروسه، نبود ماشین های سوراخ (بخاطر نشانه نمودن کارتهای رای دهی) و در بعضی موارد عدم دوام رنگ انگشتان (اقدامات اساسی جهت جلوگیری از تقلب)، بود.⁷⁵ در اواخر روز انتخابات در ساعت 16 وده دقیقه، یعنی ده دقیقه قبل از بند شدن برنامه رای دهی، کمیسیون مستقل انتخابات بمدت یک ساعت دیگر مدت رای دهی را تمدید نمود. این تمدید به خاطر عدم آگاهی قبلی در مورد آن، باعث مشکل گردید زیرا در بعضی ساحات شمارش آراء آغاز گردیده بود.

پیشنهادات:

95. موضوعات ممیزی و تفتیش، پیدا کردن شکایات و یک ارزیابی گسترده پس از انتخابات باید در نظر گرفته شود تا تخطی های رای دهی و مسایل دیگر مربوط به انکشاف پروسیجرهای عملیاتی و کارهای عملی در آینده درست تر گردد. گزارشات کارمندان مراکز رای دهی و پیشنهادات ناظرین و متخصصین باید در نظر گرفته شود.
96. محلات برگذاری انتخابات باید مورد بازنگری قرار گیرد و از خانه های شخصی به منظور رای دهی به خصوص آنانیکه به کدام کاندید ارتباط داشته باشند و یا هم کارمند دولت بوده باشند، استفاده صورت نگیرد. لست محلات و مراکز رای دهی در روز انتخابات یکجا با تعداد پرسونل امنیتی آن قبل از برگذاری انتخابات، ایجاد گردد و به این تعداد در روز انتخابات افزوده نشود.
97. کمیسیون مستقل انتخابات باید برای مسؤلین مراکز رای دهی و مدیران ساحوی تصریح نماید که معاشات آنان الی تسلیمی فورمه نتایج، لست رای دهندگان و اسناد دیگر بدون کدام دلیل موجه، پرداخته نمی شود.
98. برای کارمندان محلات رای دهی باید به شکل درست هدایت داده شود که تنها رای دهندگانی می توانند ورق رای دهی را بدست آورند که شماره کارت رای دهی آنان در مرکز رای دهی مربوطه ثبت

⁷⁴ آیساف در حدود 14 واقعه امنیتی مختلف را در 20 اگست گزارش داد.
⁷⁵ رنگ مخصوص یگانه وسیله محافظتی برای جلوگیری از تقلب بخصوص در موردیکه ثبت نام رای دهندگان صورت نگرفته است، (همچنان رنگ مخصوص یگانه میکانیزم در جلوگیری از رای دهی بیشتر از چندبار بحساب می رود)، می باشد. ولی استفاده از رنگ مخصوص بیش از حد قابل اعتماد نیز نمی باشد، زیرا این رنگ ممکن است توسط بعض مواد کمیایمانند بلچ و یا استفاده از سفیده از بین رود. مؤثریت رنگ مخصوص صرف به بهتر بودن کیفیت آن ارتباط نمی گیرد بلکه به چگونگی استفاده از آن و طرز نگهداری آن نیز تعلق می گیرد.

- گردیده باشد. مجموع تعداد رای دهندگان در لست رای دهندگان درج هستند در فورمه نتایج باید ثبت گردد و با اوراق رای دهی صادر شده سرداده شود.
99. هماهنگ کننده انتخابات در سطح ولسوالی باید از تعداد محلات رای دهی ای که در هر مرکز رای دهی در روز انتخابات باز شده بود تصدیق نماید و این معلومات را در گزارش صبح روز انتخابات خویش درج نماید. این تعداد زمانیکه مواد جمع آوری گردید دوباره مورد تأیید قرار گیرد. در مورد هرگونه تفاوت و موارد اشتباهی باید توضیحات ارائه گردد.
100. کمیسیون مستقل انتخابات به منظور تفتیش مراکز رای دهی در روز انتخابات به خصوص در مناطقی که بنا بر ملاحظات امنیتی ناظرین وجود ندارند و در جاهائیکه از قلت اوراق رای دهی گزارش می آید و یا در جاهائیکه امکان تقلب گزارش داده می شود و یا کثرت و یا قلت تعداد اشتراک کنندگان (بخصوص زنان) زیر سوال باشد، باید به شکل غیرپلان شده و تصادفی بازدید نماید.
101. هرگونه تصمیم در مورد تمدید ساعات رای دهی باید قبل از ساعت بسته شدن رای دهی صورت گیرد.
17. شمارش آرا و نتایج اولیه

برای بار اول شمارش آرا در محلات رای دهی صورت گرفت.⁷⁶ یک نقل از نتایج در اختیار نمایندگان کاندیدان قرار گرفت. شمارش در هر محل رای دهی شفافیت بیشتر برای انتخابات بخشید و این کار معلومات مفصلی را تهیه نمود که در تشخیص محلات رای دهی مشکوک کمک نمود. ولی نگرانی های امنیتی مانع کامل جابجاسازی ناظرین داخلی و نمایندگان کاندیدان گردید که ممکن منجر به تخطی های انتخاباتی در بعضی محلات رای دهی گردیده باشد.

کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که 17 ساعت پس از انتخابات، آرای 90 درصد از مراکز رای دهی در 21 اگست شمارش شده بود.⁷⁷ پس از تکمیل شمارش آراء، اسناد مربوطه در صندوق اسناد محرم (TEB) گذاشته شده به مرکز ولایات ارسال و سپس به کابل انتقال یافت. در بعضی موارد انتقال اسناد الی تاریخ 29 اگست به تاخیر افتاد. مواد باقیمانده به شمول اوراق رای دهی در بکس های رای گذاشته شده به دفتر انتخاباتی مرکز ولایت انتقال داده شد.

تاسیس مراکز شمارش در کابل، آموزش کارمندان، و آزمایش سیستم جدید که کمتر از یک هفته قبل از روز انتخابات شروع شده بود بخاطر بمیان آمدن مشکلات در نرم افزار از جمله مشکلات موجود بحساب میرفت. کدام آزمایش از این نرم افزار صورت نگرفته بود تا در دسترس نهادهای ذریبط قرار گیرد. باوجود این نواقص شمارش در کابل به شکل درست صورت گرفت ولی اگر آزمایش نرم افزار ها قبل از انتخابات صورت میگرفت ممکن بعضی کار ها بشکل بهتر صورت میگرفت. محدودیت در ظرفیت های کارمندان به شکل منفی بالای کیفیت اعمال فورمه (برای اصلاح اوراق رای دهی و سردادن نتایج هرکدام از دو دور انتخابات) تأثیر گذاشت که این کار باعث ضیاع وقت گردید و منجر به تاخیر اعلان نتایج گردید، در حالیکه فورمه های نتایجیکه به کابل می رسید جهت ثبت در دفتر معلومات باید توسط دونفر به شکل جداگانه ثبت و تایید می گردید (پروسه ثبت بشکل دبل بلیند) و در اخیر باهم مقایسه باید میشد⁷⁸ که سردادن فورمه های رای با استفاده از سیستم قبل الذکر صورت نگرفت. این کار باعث تضعیف درستی و صحیح بودن پروسه شد و زمینه تشخیص نابسامانی هارا مسدود کرد. هیچ ریکاردی در مورد تعداد ثبت رای دهندگان درج شده در لست رای دهندگان وجود نداشت همچنان کدام آزمایش یا درج معلومات در مورد لست رای دهندگان وجود نداشت.

در حقیقت عدم شفافیت به شکل اساسی در این پروسه، بخصوص در مورد موضوعات ذیل وجود داشت:

- کدام محل رای دهی باز و کدام آن بند بود.

⁷⁶ در بعضی ساحات شمارش در سطح ولایتی شمارش در مرکز رای دهی صورت گرفت. در سال 2005 اوراق رای دهی مراکز مختلف باهم مخلوط گردیده بود و در مرکز ولایات شمارش گردیده بود. قانون انتخابات جدید تصریح می نماید که شمارش باید در سطح ولسوالی صورت گیرد.

⁷⁷ تاخیر در ولایات متعدد به شمول فراه، لوگر، پکتیکا، کندهار و هلمند گزارش داده شد.

⁷⁸ پروسه ثبت توسط دونفر به شکل جداگانه (پروسه ثبت بشکل دبل بلیند) عبارت از ثبت معلومات توسط دو کارمند می باشد که به شکل جداگانه صورت می گیرد. سپس شماره را بهم سرداده می شود تا بیکدیگر مطابقت نماید. اینکار از خطا انسانی و یا از تقلب احتمالی در هنگام شمارش آرا جلوگیری می نماید.

- نتایج بعضی از محلات رای دهی در اختیار مردم عامه قرار داده نشده بود. از آنجائیکه معلوم نبود که کدام محلات رای دهی باز بودند، ناممکن بود تا فهمیده شود که کدام معلومات حاصله از نتایج مفقود میباشد.
 - معلومات در مورد اعلان نتایج محلات رای دهی نامکمل بود. نتایجیکه از طرف ویسایت کمیسیون مستقل انتخابات اعلان شده بود تعداد آرای باطل را شامل نمی گردید (که جزئی از معلومات معیاری نتایج میباشد). این هم توضیح داده نشده بود که آیا محلات رای دهی که در آن رای به صندوقها ریخته شده بود برای مردان بود یا برای زنان و یا هم برای کوچی ها بود.
- بعدا تحقیق در مورد نتایج بخاطر عدم دسترسی به یک ساختار الکترونیکی ساده اینکه به آسانی مورد استفاده قرار گیرد و عدم ذکر کاندیدان به ترتیب لازم، مشکل گردیده بود.⁷⁹

پروسه تشخیص و جوابدهی در مورد نتایج محلات رای دهی مشکوک که توسط کمیسیون مستقل انتخابات روی دست گرفته شده بود واضح نبود. کمیسیون مستقل انتخابات برنامه هایبر جهت تشخیص نتایج محلات رای دهی مشکوک طرح نموده بود، مگر این برنامه ها را در اختیار عام قرار نداده بود. چنین معلوم میشود که نتایج یکتعداد بیشتر از انتظار محلات رای دهی به مشکل ریختن آرای بیشتر از حد مطلوب و معلوم، مواجه گردید. کمیسیون مستقل انتخابات به اساس این برنامه ها تعداد محلات رای دهی را که قابل تحقیق بود بظاهر کم ساخت. برنامه های جدید صرف به این ارتباط معیارهایی را مبنی بر بازرسی بعضی قضایایی مهم مانند: در صورتیکه در مورد نتیجه گذارش داده می شد که محل رای دهی مربوط بازنگریده بود، در صورتیکه در محل رای دهی بخصوصی بیشتر از 1000 ورق رای استفاده شده بود (کمیسیون مستقل انتخابات برای هر محل رای دهی 600 ورق رای دهی صادر نموده بود) و در صورتیکه آرای ریخته شده از تعداد اوراق صادر شده بیشتر میبود، در نظر گرفته بود.⁸⁰ بتعقیب استفاده از برنامه های جدید و بعضی از فعالیت های تقنینی کمیسیون مستقل انتخابات، این کمیسیون نتایج 447 محل رای دهی را به حیث محلات مشکوک تشخیص نمود (به بخش 18 این راپور که به موضوعات و واقعات بعد از روز انتخابات میپردازد، مراجعه نمائید).

اعلان نتایج ابتدایی انتخابات ریاست جمهوری چهار هفته را تا 16 سپتمبر دربرگرفت. اعلان نتایج اولی شورا های ولایتی در 26 سپتمبر، به استثنای یک ولایت (ننگرهار) که در ماه دسمبر اعلان گردید، صورت گرفت.

پیشنهادهات:

102. شمارش آرا در محلات رای دهی و یا در مراکز ولایات، هرکدام فواید و اضرائی را در پی دارد. بادر نظرداشت وضعیت موجود یک ارزیابی جدی از نقاط ضعف وقوت این موضوع و اینکه کدام انتخاب بهتر خواهد بود قبل از شروع انتخابات آینده باید صورت گیرد. باقطع نظر از اینکه شمارش در کجا تنظیم شود، شمارش باید در محلات رای دهی صورت گیرد تا حد اکثر شفافیت و دسترسی به نتایج انتخابات توسط کاندیدان و ناظرین مساعد گردد.
103. فورمه های نتایج باید دوباره دیزان گردند تا اینکه معلوماتیکه در آن داخل کرده میشود با لست رای دهندگان سر داده شود. آنها همچنان تمام آمار را هم به عدد و هم به حروف ثبت نمایند.
104. پروسیجرها برای شمارش و جدول بندی و اعلان اعمال رای برای کاندیدان کنار رفته باید توسط کمیسیون مستقل انتخابات پیش از روز انتخابات به منظور حصول اطمینان از وضاحت و خودداری از اتهام پروسه به نفع یک عده کاندیدان خاص، ایجاد گردد. این معلومات باید به سمع همگانی رساننده شود و برای مردم توزیع گردد.
105. کمیسیون مستقل انتخابات باید سیستم شمارش آرا و نرم افزار را در حضور یک نهاد بی طرف و یا حد اقل در حضور نمایندگان کاندیدان و ناظرین به منظور حصول اطمینان اطراف دیدخل، آزمایش نماید.

⁷⁹ استفاده از معلومات الکترونیکی بشکل آسان بخصوص در صورت زیاد بودن تعداد کاندیدان زیاد مهم می باشد. معلومات صرف در صورت html یا بصورت pdf موجود بود. عدم ذکر کاندیدان در گزارش نتایج بترتیب در انتخابات ریاست جمهوری پیچیدگی را بیشتر ساخت.

⁸⁰ عدم موجودیت لست رای دهندگان به این معنی بود که رای دهندگان نامعلوم می توانستند به هر مرکز رای دهی بروند. برای هر مرکز رای دهی 600 صادر گردید (این کار حد متوسط اوراق رای دهی از 60 را نشان میداد در حالیکه 540 حد اکثر متوسط اشتراک را نشان میداد). ولی پروسیجر اجازه میداد یک مرکز از مرکز رای دهی دیگر اوراق رای دهی اضافی بدست آورد.

- آزمایش باید در وقت وزمانی صورت گیرد که در صورت ضرورت، تغییرات لازم قبل از روز انتخابات وارد گردد.
106. کمیسیون مستقل انتخابات باید معلومات را راجع به شمارش، اعلان نتایج و تحقیق قبل از انتخابات ارایه نماید. کمیسیون باید برای احزاب، کاندیدان، نمایندگان، ناظرین و نمایندگان رسانه ها در مورد نتایج و پروسه شمارش توضیحات ارایه دهد. همچنان کمیسیون مذکور با مسئولین بخش امنیتی که در مورد این پروسه تحقیق مینمایند و در مورد چگونگی تحقیقات، همکاری تکنیکی نماید.
107. کمیسیون مستقل انتخابات باید یک معلومات و داتا ی مکمل را از تمام محلات رای دهی تهیه نموده و در اختیار عامه قرار دهد. باید معلومات واضح در مورد اینکه کدام محل رای دهی باز و کدام آن بند بود، ارایه گردد. تمام نتایج بدست آمده از محلات رای دهی باید در اختیار عام قرار داده شود و سپس به اساس تصمیم کمیسیون مستقل انتخابات باید نتیجه هر محل رای دهی توسط این کمیسیون به مثابه نتیجه اولی، نشانه تصدیق زده شده. نتایج که توسط کمیسیون تصدیق نمی گردد باید دلایل عدم تصدیق و تدبیر اتخاذ شده در مورد آن، تذکر داده شود. پروسیجر ها در مورد تحقیق، تفتیش و شمارش دوباره که توسط کمیسیون مستقل انتخابات صورت می گیرد همراه با پیشبینی مجازات برای متخلفین قبل از برگزاری انتخابات باید به شکل واضح مشخص گردد.
108. معلومات محل رای دهی در ویسایت کمیسیون مستقل انتخابات باید شامل تعداد آرای باطل شده، و اینکه مرکز رای دهی برای مردان بوده و یا برای زنان و یا برای کوچیها، شود. همچنان درین معلومات توجه به تعداد رای دهندگان ثبت شده در لست رای دهندگان صورت گیرد.
109. تمام معلومات در مورد نتایج باید در یک ویسایتیکه استفاده از آن به آسانی صورت گیرد (به منظور استخراج از انترنیت و تحلیل و تجزیه)، در اختیار عام قرار گیرد.
110. صندوقهای رای دهی که در دفاتر ولایتی ذخیره شده اند باید به گونه ای نشانه گذاری شوند که به آسانی تفکیک گردند و آنها باید تحت نظارت شدید امنیتی که امکان دسترسی کنترول شده به آن نیز وجود داشته باشد، قرار داشته باشند.
111. کمیسیون مستقل انتخابات باید فورمه ها و مواد دیگری را که از مراکز شمارش بدست می آورد به منظور تهیه سیستم بهتر در آینده و طرح آموزش، تجزیه و تحلیل نماید. تریننگ ها در آینده بخاطر آموزش چگونگی شمارش آراء و بسته بندی مواد نیز دایر گردد.

18. روز بعد از انتخابات و نتایج نهایی

فرصت بدست آمده به منظور تحقیق در مورد تقلب گسترده پس از روز انتخابات به تعویق افتید. مقیاس تقلب گسترده بود، در حدود یک ربع از آراء به شمول یک از سه حصه آرای کاندیدان پیشتاز باطل اعلان گردید. در جریان این پروسه کمیسیون مستقل انتخابات تفسیر خویش از قانون را مبنی بر انتقال مسؤلیت تصمیم در مورد ابطال آراء را به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، تغییر داد. بعدا ظاهر شد کمیسیون مستقل انتخابات تصمیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی را در مورد اعلان ابطال آرای تقلب شده به گونه نمونه گیری در مخالفت با قانون انتخابات، مورد تطبیق قرار داد. کمیسیون مستقل انتخابات مجموع آراء را اعلان نمود که در مطابقت به شمارشهای مستقل قرار نداشت، و کمیسیون نتایج هر محل رای دهی را با جزئیات کامل توضیح نداده بود که بموجب آن از ارزیابی احتمالی در مورد صحت آرای اعلان شده، مانع به عمل آمد.

الف: نشانه های تقلب.

نشانه های مختلف تقلب یكروز پس از انتخابات در نتیجه شکایات، گواهیها، گزارشها از طریق رسانه ها و همچنان بخاطر چگونگی نتایج غیر قابل قبول، ظاهر گردید. همانگونه که در فوق تذکر داده شد، کمیسیون مستقل انتخابات فرصت تطبیق تدابیر و برنامه های قبلی شان را که با استفاده از آن می خواستند تا بکس های آرای زیر سؤال را تفکیک نمایند و به موجب آن محلات رای دهی را که نتایج قابل سؤال داشت و باید بعد از تصدیق شامل لست ابتدایی می گردید، از دست داد. کمیسیون مستقل انتخابات طی یک کنفرانس مطبوعاتی بتاريخ 6 سپتمبر اعلان نمود که این کمیسیون در نتیجه تحقیقات خویش نتایج 447 محل رای دهی را باطل اعلان نمود. اما روز بعد این کمیسیون اظهارات خویش را رد نموده گفت که هدفش قرننن نمودن 447 محل رای دهی بخاطر تصمیم

گیری کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در مورد آن نتایج بوده است. کمیسیون مستقل انتخابات کدام معلومات در مورد نتایج این محلات به نشر نرسانید.⁸¹ کمیسیون مستقل انتخابات استدلال نمود از آنجائیکه قانون انتخابات در مورد صلاحیت این کمیسیون مبنی بر لغو و ابطال صراحت ندارد، این کمیسیون نمی تواند نتایج را باطل نماید به این اساس صلاحیت ابطال را به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی انتقال داد.⁸² به این اساس کمیسیون مستقل انتخابات کیفیت کنترل بالای فعالیت های خویش و مسؤولیت را در این راستا بعهدہ نگرفت.

در جواب به نشانه های گسترده تقلب و عدم مسؤولیت اداری کمیسیون مستقل انتخابات پیرامون این موضوع، کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی بتاريخ 8 سپتمبر رهنمودی را صادر نمود که به کمیسیون مستقل انتخابات هدایت داده بود تا آرائرا که به کاندیدان ریاست جمهوری در محلات رای دهی ریخته شده اند و در آن تعداد آراء ریخته شده به آنها مساوی و یا بیشتر از 600 رای بود، یا در جاهائیکه تعداد فیصدی آراء صحیحیکه بنفع یک کاندید ریاست جمهوری خاص 95 در صد یا بیشتر از آن بود (در صورتیکه تعداد مجموع آرای اعمال شده از 100 تجاوز می کرد)، تفتیش و یا شمارش مجدد نماید.

در جریان این مدت بعضی نگرانی ها در مورد امنیت و محفوظ بودن بعضی مواد حساس بخصوص در دفاتر ولایتی مطرح گردید.

پیشنهادات:

112. نقش کمیسیون مستقل انتخابات در مورد باطل نمودن نتایج مراکز رای دهی باید به شکل صریح در قانون تذکر داده شود. کمیسیون مستقل انتخابات باید مکلف گردد تا توضیحات همه جانبه را در مورد چنین تصامم برای مردم ارایه دهد. شکایات در مورد تصامم کمیسیون مبنی بر باطل ساختن مراکز رای دهی می تواند بعدا به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی ارجاع گردد.
113. کمیسیون مستقل انتخابات باید در جاهائیکه نشانه تقلب وجود داشته باشد تحقیق نموده و در صورت وارد بودن و درست بودن تخلفات، نتایج آنرا باطل اعلان نماید. منابع کافی در اختیار کمیسیون مستقل انتخابات بخاطر تحقیقات همه جانبه و بر وقت و زمان قبل از آغاز انتخابات آینده، قرار داده شود.
114. برای اطراف ذیربط معلومات واضح مبنی بر به تعویق انداختن مدت زمان اعلان نتایج نهایی داده شود تا فرصت کافی برای تحقیقات تقلب میسر گردد.
115. باید تلاش کافی در مورد حفاظت از اسناد و مواد مربوط به انتخابات بخرچ داده شود. تدابیری اتخاذ گردد که دسترسی به تاسیساتیکه اسناد در آنجا قرار داده شده است، محدود باشد. همچنان ریکارد دقیق وجود داشته باشد که کلیدها در دست کی قرار دارد و کی صلاحیت داخل شدن در آنجا را دارد. مسؤلین ثبت و ریکار باید هر شخصیکه صلاحیت ورود را دارد وقت و زمان داخل شدن و خارج شدن آنرا در تاسیسات ثبت نماید. یک کاپی از معلومات الکترونیکی باید در یک جای دیگر نیز نگهداری گردد. ریکارد مثبت و رقی تمام معلومات باید در یک جای محفوظ نگهداری شود. این معلومات در مورد تاسیس و پیگیری محلات و مراکز رای دهی، استخدام کارکنان مراکز و ریکارد های پرداخت معاشات، نیز قابل تطبیق باشد.

ب: پروسه ممیزی و تفتیش.

⁸¹ همانگونه که در نشریه مطبوعاتی کمیسیون مستقل انتخابات در 6 سپتمبر توضیح داده شد که در 7 سپتمبر نشر گردید. همچنان در کنفرانس مطبوعاتی کمیسیون مستقل انتخابات در 8 سپتمبر اظهار گردید.

⁸² در حالیکه قانون انتخابات کدام حکم صریح در مورد ابطال آرای توسط کمیسیون مستقل انتخابات را ندارد ولی این صلاحیت را نیز رد ننموده است. مقررہ های کمیسیون مستقل انتخابات قبلا ابطال را به کمیسیون ارجاع داده بود - مقررہ کمیسیون مستقل انتخابات در مورد شمارش در که در جنوری 2009 تصویب شده بود به عدم اعتبار نتایج که در آن نشانه های از تقلب وجود داشته باشد برای کمیسیون مستقل انتخابات صلاحیت های را پیشبینی نموده بود. همچنان "سند حقایق در مورد تقلب و اقدامات کشفی کمیسیون مستقل انتخابات" که در 2 ماه اگست تصویب شده بود در مورد صلاحیت کمیسیون مستقل انتخابات مبنی بر ابطال نتایج احکامی را پیشبینی نموده بود.

زمستان پیشرو فرصت برگزاری دور دوم انتخابات را در صورت نیاز به مشکل مواجه میساخت. به این اساس ضرورت تفتیش و شمارش آرا که باید بشکل سریع انجام می یافت، زیاد محسوس بود. فرستاده ویژه سر منشی ملل متحد (SRSG) برای افغانستان سه متخصص اضافی را به منظور رهبری تفتیش برنامه نمونه گیری تعیین نمود.

چگونگی کار تفتیش در 8 اکتوبر، یکماه پس از رهنمود کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به تعقیب تهیه و توافق بریک پروسیجر قرعه کشی بعد از مدت ها تأخیر در تشخیص نمونه ها و بعهدہ گردفتن تفتیش، تکمیل شد. یک غلطی اداری مبنی بر فهم معیارهای وضع شده از سوی کمیسیون سمع شکایات در نمونه گیری (شرایط برای مورد اعتبار بودن آرا بشکل غلط تطبیق شده بود)⁸³ باعث گردید تا یک مجموعه نمونه گیری های جدید قرعه کشی شود.⁸⁴ اینکار باعث نمونه گیری شش کتگوری مختلف گردید که شامل 358 محل رای دهی از مجموع محلات رای دهی گردید که از رهنمود 8 سپتمبر کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی متأثر گردیده بود و در جمع 3,498 محل رای دهی قبلی درآمد.⁸⁵ باوجودیکه نظریه نمونه گیری نقش خوبی در این مورد را داشت، این کار اضرائی گسترده زیادی را هم در قبال داشت:⁸⁶

- نمونه گیری و تعمیم یافته ها برای بقیه مراکز رای دهی تشخیص شده که نمونه گیری نشده بودند به عنوان یک موضوع پیچیده باقی ماند. این روش کار تحقیق را مشکل ساخت و در نتیجه اعتماد را بالای پروسه از بین برد.
- تعمیم یافته ها برای بقیه مراکز رای دهی تشخیص شده که نمونه گیری نشده بودند صرف در مورد کاندیدانی بود که یک فیصدی آرای باطل شده را بدست آورده بودند. عام ساختن نمونه گیری در مورد تمام کاندیدان صحت نتایج را کم ساخت و پاسخگویی فردی را نیز از بین برد. عدم قیاس گیری در مورد کاندیدان مشخص یک رویه انحرافی ایرا برای تشویق تقلب بجا گذاشت.⁸⁷
- نتایج محلات رای دهی به شکل یکبارگی باطل نگردیده بودند (تنهایک فیصدی معینی از آرا در مراکز مورد ارزیابی و تحقیق، باطل شده بودند)، که این کار فرصت تشخیص دقیق تقلب در محلات رای دهی و کارمندان مشکل آفرین را تضعیف نمود.

علاوه بر آن فعالیت های تفتیش جامع نبود و این کار فرصت تشخیص تقلب را تضعیف نمود. برای مثال، شمارش دوباره صورت نگرفته بود. همچنان آزمایش و ارزیابی لست رای دهندگان صورت نگرفت که یک منبع اساسی برای دریافت سطح اشتراک مردم در انتخابات بحساب می رفت. همچنان ارزیابی آرای باطل شده نیز وجود نداشت. تمام آرای معتبر نیز مورد رسیدگی قرار نگرفته بود: از 10 درصد نمونه گیری آرای بکس های

⁸³ رهنمود 8 ماه سپتمبر کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی برای کمیسیون مستقل انتخابات چنین بود که باید هر بکس که دارای 600 رای و یا بیشتر از آن باشد باید مورد تفتیش قرار گیرد، ولی باساس یک غلطی اداری این بند چنین تفسیر شد که باید آرا معتبر بکس هائیکه 600 رای و یا بیشتر از آن باشد باید مورد تفتیش قرار گیرد. همچنان در رهنمود کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی تذکر رفته بود که بکس آرا متعلق به یک کاندید که دارای 95 درصد آراء معتبر و یابیشتر از آن باشد باید مورد تفتیش قرار گیرد، ولی باساس یک غلطی اداری این بند چنین تفسیر شد مجموع بکس آرا متعلق به یک کاندید و یا زیاده از آن باید مورد تفتیش قرار گیرد.

⁸⁴ قرعه کشی نمونه گیری بار اول در 24 سپتمبر و بار دوم در 5 اکتوبر صورت گرفت.

⁸⁵ کتگوری های نمونه گیری از این قرار بود: (1) در مراکز رای دهی که در آن 600 (بتعداد 600 ورق رای دهی به هر مرکز رای دهی توزیع شده بود) رای و یا بیشتر از آن اعمال شده بود؛ (2) مرکز رای دهی دارای 100 رای بود که از مجموع آرای اعمال شده 95 درصد و یا بیشتر از آن به یک کاندید تعلق گرفته بود؛ (3) مرکز رای دهی که در آن 600 رای معتبر و یا بیشتر از آن اعمال شده بود که از آن یک کاندید 95 درصد و یا بیشتر از آن اعمال شده بود؛ (4) مراکز رای دهی که در آن 600 و یا زیاده از مجموع آراء، رای اعمال شده بود؛ به استثناء موارد مندرج در شماره 1 تذکره داده شد؛ (5) مراکز رای دهی که در آن یک کاندید از مجموع آرای معتبر اعمال شده 95 درصد و یا زیاده از آن را بدست آورده بود، به استثناء موارد مندرج که در شماره 2 تذکره داده شد؛ (6) مراکز رای دهی اضافی که در آن 600 و یا زیاده از مجموع آراء اعمال شده بود و در آن یک کاندید 95 درصد رای معتبر و یا زیاده از آن را بدست آورده بود.

⁸⁶ نقص متوجه پروسه تفتیش بود که نتوانست در مورد نتایج بدست آمده تصمیم بگیرد. برنامه نمونه گیری برای یک پروسه تفتیش که به مثابه یک وسیله تجزیه ای برای ارزیابی پس از انتخابات مورد استفاده قرار میگیرد درست بکار نرفت.

⁸⁷ این کار در حقیقت در مورد کاندیدیکه نتایج کم را بدست می آورند مورد تطبیق قرار می گیرد. زیرا تشخیص اعمال آنها می تواند منجر به ازدیاد آرا مخالف گردد که به شکل شدید از ابطال متأثر می گردد.

مشکوک، فقط نیم بندل آرای همان بکس مورد رسیدگی قرار گرفت، و حتی از همین جمع نیز تنها یک مجموع منتخب آرا مورد رسیدگی قرار گرفت.

پیشنهادات:

116. از برنامه نمونه گیری در تشخیص نتایج باید جلوگیری بعمل آید.
117. تاریخ انتخابات در افغانستان باید بگونه ای تعیین گردد تا مدت مناسبی پس از انتخابات بمنظور تحقیق و بررسی پیشبینی شده بتواند.

ج: تصمیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در مورد رای دهی، شمارش وجدول بندی نتایج انتخابات ریاست جمهوری.

در 19 اکتوبر کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی تصمیم نهایی خود را در مورد نتایج انتخابات ریاست جمهوری اعلان نمود. این اعلان سه مورد ذیل را در بر گرفت:

- شکایات: کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی مجموعاً 2854 شکایت در مورد رقابت جهت احراز سمت ریاست جمهوری پس از روز انتخابات در یافت نمود که 604 آن به شکل "الف" کتگوری شده بود که نشان میداد که نتیجه انتخابات زیر سوال قرار می گیرد.⁸⁸ به اساس شکایات کتگوری "الف" 210 محل رای دهی باطل اعلان شد، 135 محل زیر تحقیق در آمد و از 12 محل خواسته شد تا نتایج شان را تصحیح نمایند.
- رهنمود کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در مورد شمارش مجدد بتاریخ 8 سپتمبر: بین 53.26 و 96.27 در صد آرا که در شش کتگوری مذکور قرار داشتند، باطل اعلان شد.
- نتایج قرننین شده: به اساس تقاضای کمیسیون مستقل انتخابات، کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در مورد 646 بکس که توسط کمیسیون مستقل انتخابات قرننین شده بود، فیصله صادر نمود. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی با کمیسیون مستقل انتخابات در بعض موارد مبنی بر یافته های کمیسیون مستقل انتخابات در مورد موجودیت دلائل قناعت بخش مبنی بر تقلب در بعضی موارد موافقه نموده و تصمیم گرفت که این آرای تقلبی باید باطل اعلان گردد و در 18 مورد از آن موارد کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی نشانه های واضح تقلب را نیافت و امر کرد که نتایج آن در آرای درست شمارش شود.

مؤسسه دموکراسی بین المللی تصامیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی را مورد تحلیل و تجزیه آماری⁸⁹ قرار داده است، به اساس این تحلیلات، در اثر تصمیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی رئیس جمهور کرزی در حدود یک میلیون (995,802) رای خود را، یعنی تخمیناً یک برسه حصه از مجموع آرای خویش را از دست داد. تخمیناً 23 در صد آرای کاندیدان دیگر در نتیجه تفتیش و یافته ها باطل اعلان شد. تعداد آرای نهایی رئیس جمهور کرزی 48.29 در صد و از داکتر عبدالله 31.54 باقی ماند.⁹⁰ قابل یاد آوری است که به اساس تحلیل و تجزیه ها صرف 1.3 در صد آراء باطل شده در نتیجه شکایات بود، در حالیکه 98.7 در صد دیگر در نتیجه تفتیش صورت گرفته بود.⁹¹ تعداد دیگر محلات رای دهی که تحت قرننن

⁸⁸ کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به شکل دوامدار و بیسایت خویش را در مورد شکایات وارده، کتگوری بندی شکایات و تصمیم اتخاذ شده (بشمول استدلال و توجیه گری)، تجدید می نمود.

⁸⁹ <http://www.democracyinternational.com/afghanistan>

⁹⁰ احصائیه مؤسسه دموکراسی بین المللی بکس های قرننن شده را شامل نمیگردد (زیرا نتایج مراکز قرننن شده در انترنیت در اختیار عامه قرار نداشت). بناءً به اساس تصامیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی باید 18 مرکز رای دهی دیگر باید علاوه می گردید. از آنجائیکه 600 ورق رای دهی برای هر مرکز رای توزیع شده بود، تعداد مجموعی در 18 مرکز باید در حدود 10,800 می بود که به شکل تخمینی 0,25 در صد مجموع آرا معتبر می بود. به این اساس مجموعه ای که در گزارش مؤسسه دموکراسی بین المللی تذکر یافته است، تغییر نمی کند.

⁹¹ گرچه بعضی از مراکز رای دهی مورد شکایت قرار داشت و تحت تفتیش قرار داد شد و به این اساس تعداد دقیق آرائیکه توسط شکایات زیر سوال قرار داشت، بیشتر از آنچه بود که تذکر یافته بود.

قرار داشتند که نتایج شان ملغی قرار گرفت به این معنی است که بیشتر از یک ربع تمامی آراء باطل اعلان گردیده است.⁹²

پیشنهادات:

118. اتخاذ تدابیر پیشگیرانه به شکل همه جانبه بخاطر تحقیق موارد تقلب ضروری می باشد زیرا اتکا برشکایات و معلومات کافی نمی باشد. این تدابیر باید شامل تحقیق همه جانبه در مورد تمام محلات رای دهی که نتایج مشکوک دارند، محلات رای دهی که در آنجا ناظرین وجود ندارند و یا محدود می باشند، شود و به اساس انتخاب محلات رای دهی بشکل تصادفی، صورت گیرد. باید تمام محلات رای دهی به شکل دقیق مورد آزمایش و ارزیابی قرار گیرد نه صرف آن مراکزیکه نشانه ای از تقلب به چشم می خورد. این تدابیر ارزیابی تمام بکس های رای را به شکل جامع (بشمول آراء غیرمعتبر)، لست رای دهندگان، ژورنال محلات رای، نتایج و فورمه های سردادن را، شامل گردد. پروسیجرها درین مورد باید شفاف باشند. تا اینکه چنین قانونی وضع گردد، این پروسیجرها باید بشکل مقرره های کمیسیون مستقل انتخابات کود بندی شود. پروسیجرها باید به طور همه جانبه و شفاف پیشینی گردند.
119. تلاش های جدی بخرچ داده شود تا اطراف ذریبط را در مورد اهمیت شکایت و اینکه شکایات باید چگونه تسلیم داده شود، آماده ساخته شوند. این کار باید به شکل کارهای عملی دراز مدت قبل از نامزدی کاندیدان صورت گیرد. این کار باید برای احزاب، کاندیدان، ناظرین و مردم عام در نظر گرفته شود. در مورد نقش استقلال کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به مثابه یک نهاد فیصله کننده باید توجه جدی صورت گیرد.
120. منابع کافی در اختیار کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی قرار داده شود تا این کمیسیون بتواند از صلاحیت های خویش در مورد رسیدگی به شکایات و جوابدهی به آن استفاده نماید.

د: کمیسیون مستقل انتخابات و نتایج نهایی دور اول انتخابات ریاست جمهوری

این دور سردرگمی با سئوالات مطرح شده در مورد قبول فیصله کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی توأم بود. صلاحیت و شایستگی کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی هنگامی به چالش مواجه گردید که یکی از کمیشنران این کمیسیون آقای بارکزی بدلیل آنچه که او دخالت خارجی ها در کمیسیون و فساد اداری کمیشنران دانست از مقام خویش استعفا نمود.⁹³ بتعقیب آن رئیس جمهور اظهار نمود که "استعفای آقای بارکزی شک و تردید را در کار کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی ایجاد نموده است."⁹⁴ ولی در 14 اکتوبر استعفای آقای بارکزی را قبول نکرد و از وی تقاضا نمود تا به خاطر منافع ملی دوباره بوظیفه خویش برگردد.⁹⁵

بتعقیب تصامیم 18 اکتوبر کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی، از رئیس جمهور کرزی گزارش گردید که ایشان در سدد غور مبنی بر قبول و یارد تصامیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی می باشد. این درحالی بود که بخاطر عدم دست یابی ایشان به 50 درصد آرای معتبر، به دور دوم انتخابات نیاز احساس می گردید.

بعد از تصمیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در 18 اکتوبر مبتنی بر رفتن انتخابات به دور دوم را که کرزی در آن نتوانست پنجاه فیصد جمع یک رای آرای درست و قابل قبول مردم را از آن خود سازد، رئیس جمهور کرزی اختیار داشت که تصامیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی را قبول نماید و یا رد کند. در تاریخ 20 اکتوبر رئیس جمهور کرزی رفتن به دور دوم انتخابات را قبول نمود.⁹⁶ کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که دور دوم

⁹² 1,319,317 رای از مجموع 5,662,758 رای باطل اعلان شد. با اینکار 4,343,441 رای باقی ماند.

⁹³ کمیشنر بارکزی سائر کمیشنران را زیردست خارجی دانسته فیصله های کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی را غیر اسلامی دانست.

⁹⁴ 13 اکتوبر رسانه خبری ABC

⁹⁵ کمیشنر بربکزی سپس جهت ادامه کار به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی برگشت.

⁹⁶ در جریان یک کنفرانس مطبوعاتی رئیس جمهور کرزی تصامیم کمیسیون سمع شکایات مبنی بر ملغا قرار دادن آرای مردم را زیر سوال برد و گفت که "بیشتر از یک میلیون رای مردم ملغی قرار داده شده است که اکثریت این آراء از جنوب افغانستان آمده بود، درین

انتخابات باید بتاريخ 7 نومبر برگزار شود و همزمان نتایج نهایی انتخابات را که در آن رئیس جمهور کرسی 49.67 فیصد آرای قابل اعتبار را و داکتر عبد الله 30.59 در صد آرای قابل اعتبار را بدست آورده بودند، اعلان نمود.

درین پروسه چندین تناقض وجود داشت، کمیسیون مستقل انتخابات تمام تصامیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی را مدار اعتبار و مورد اجرا قرار نداد، طوریکه کمیسیون مستقل انتخابات از جمله نتایج (210) مرکز رایدهی که باید نتایج آنها نظر به تصمیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی لغو میشد، صرف نتایج (147) مرکز انتخاباتی را ملغی اعلان کرد و نتایج (79) مرکز رایدهی دیگر را که در قرنن قرار داشتند به نتایج نهایی شامل ساخت در حالیکه کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی صرف به شامل ساختن آرای (18) مرکز رایدهی که در قرنن بود امر داده بود. نتایج نهایی که در سایت انترنتی کمیسیون مستقل انتخابات به نشر رسید نه تنها مطابق به آمار و ارقامیکه کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی آنرا به کمیسیون مستقل انتخاباتی ارسال نموده بود، نبود بلکه مکمل هم نبود. ازینرو هر اقدام مبتنی بر بررسی دوباره نتایج عمومی انتخابات را مانع شد بلکه نتیجه نهایی این انتخابات را نیز خدشه دار ساخت، بخصوص وقتیکه کمیسیون مستقل انتخابات اعلان نمود که مجموعه تعداد مراکز رایدهی که در روز انتخابات به روی مردم باز بودند (23960) مرکز بود.⁹⁷ تحلیل و ارزیابی تیم همکاری با انتخابات (دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا O.S.C.E/ ODIHR) از محتوای سایت کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان صرف نتایج (21004) مرکز رایدهی را پیدا کرده است که نتایج آن نشر شده است و نتایج (2956) مرکز انتخاباتی دیگر نشر نشده و در جمع نتایجیکه نشر هم شده است، نتایج (1081) مرکز رایدهی بدون آمار و ارقام و معلومات لازم نشر شده است. از آنچه در فوق گفته شد قسمی به نظر میآید که مجموعاً نتایج (4037) مرکز رایدهی به نشر نرسیده است و صرف نتایج (19932) مرکز رایدهی از مجموع مراکز رایدهی در سایت انترنتی کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان به نشر رسیده است.

کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به تاریخ (4) نومبر به کمیسیون مستقل انتخابات مکتوبی نوشت⁹⁸ و از آن خواست که در مورد تناقضاتیکه وجود دارد توضیح بدهد، درین نامه پرسیده شده بود که آیا فیصدی آرای اضافه از شمارش درست است یا نه؟، کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی دریافته بود که (اکثریت آرای اضافه از شمارش که تعداد آن به (15400) رای میرسید، به یک روش غیر واضح شمارش شده و به نفع کرسی محاسبه گردیده است که در مورد چگونگی شمارش آن و اینکه همه به نفع کرسی محاسبه شده است توضیحاتی داده نشده بود، درین نامه همچنان خاطر نشان شده بود که نحوه شمارش آرای قرنن شده که در نتایج نهایی انتخابات شامل شده بود نیز به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی واضح نیست). دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا O.S.C.E/ ODIHR از ارایه کدام جوابی در مورد سئوالاتیکه کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی از کمیسیون مستقل انتخابات طی این نامه نموده بود، اطلاع ندارد.

کمیسیون مستقل انتخابات در ابتدا گفته بود که (26162) محل رایدهی در (6289) مرکز رایدهی، بروی رای دهندگان در روز انتخابات باز بود،⁹⁹ اما در وقت تایید نتیجه نهایی انتخابات، این کمیسیون اذعان داشت که فقط (23960) محل رایدهی در (6167) مرکز رایدهی باز بوده است.¹⁰⁰ کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان دلیل

مورد رای دهندگان ملامت نیستند، آنها میبرسند که چرا آرای آنها حساب نمیشود، درین مورد باید تحقیقات جدی و عمیق صورت گیرد ولی حالا وقت مناسب آن نیست، ما باید به خاطر وحدت ملی به پیش برویم".

⁹⁷ 21 اکتوبر، کنفرانس مطبوعاتی کمیسیون مستقل انتخابات.
⁹⁸ این نامه در سایت انترنتی کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در آدرس انترنتی ذیل قابل دریافت است:

www.ecc.org.af/en/images/stories/pdf/ECC2009%20Request%20to%20IEC%20for%20Explanation%20on%20Final%20Results%2020091107_ENG.pdf

⁹⁹ جلسه ارگانهای ذیربط، 30 اگست.

¹⁰⁰ خبرنامه کمیسیون مستقل انتخابات، 21 اکتوبر.

فرق فاحش تعداد (2202) محل رایدهی که گفته شده بود در روز رایدهی باز بود، را با آنچه درین زمینه قبلا اعلان نموده بود، نیز توضیح نداده است.

ر: جدول زمانی برای دور دوم انتخابات ریاست جمهوری

کمیسیون مستقل انتخابات آمادگی ها را برای برگزاری دور دوم رایدهی برای انتخابات ریاست جمهوری که قرار بود در (7) نومبر برگزار گردد، اعلان نمود اما این پروسه جنجال بر انگیز شد. مسایل نگران کننده درپروسه دور دوم انتخابات ریاست جمهوری افغانستان قرار ذیل بود:

- مساله فهم کمیسیون مستقل انتخابات از شیوه تصمیمگیری کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی با در نظر داشت روشیکه کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در بررسی نتایج دور اول انتخابات بکار برده بود.
- مساله شفافیت نتایج دور دوم انتخابات با در نظر داشت وجود عدم شفافیت در پروسه نتایج دور اول انتخابات ریاست جمهوری.
- مساله تعداد مراکز رایدهی، برخلاف مشوره هائیکه به کمیسیون انتخابات در مورد کم کردن تعداد مراکز رایدهی در دور دوم داده شده بود و توقعاتیکه درین زمینه از کمیسیون انتخابات میرفت، این کمیسیون تعداد مراکز رایدهی برای دور دوم انتخابات را از تعدادیکه تایید شده بود که در روز رایدهی دور اول باز بودند، بیشتر ساخت. کمیسیون مستقل انتخابات افغانستان این کار را بنا به تقاضای مراجع امنیتی افغان و ریاست مستقل ارگانهای محل انجام داده بود.¹⁰¹
- مساله تغییرات محدود در کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات و عدم تصحیح و بهبود در طرز العمل رایدهی.

در اول نومبر، داکتر عبد الله اعلان کرد، ازینکه شرایطش برای برگزاری دور دوم انتخابات برآورده نشده است، او در دور دوم انتخابات که قرار است بتاريخ (7) نومبر برگزار شود، شرکت نخواهد کرد. تقاضا ها و شرایط داکتر عبد الله عبارت بودند از: سبکدوشی عاجل رئیس کمیسیون مستقل انتخابات، و معطل قرار دادن کار بعضی از اراکین دولت به شمول وزیر داخله، وزیر معارف و وزیر سرحدات و اقوام و قبایل. او همچنان نظارت بر اعمال وزارت مالیه، اطلاعات و فرهنگ، حج و اوقاف و رادیو وتلوویزیون ملی را تقاضا کرده بود.

در هیچ یک از قانون اساسی افغانستان، قانون انتخابات و طرز العملهای کمیسیون انتخابات در مورد انصراف یک کاندید قبل از انتخابات دور دوم چیزی ذکر نشده است، بر علاوه دور دوم با نگرانی های امنیتی مواجه بود که امکان بر گذاری آن را مورد سؤال قرار میداد و پیشبینی شده بود که در صورت برگزاری، تلفاتی را در قبال خواهد داشت. در (2) نومبر کمیسیون مستقل انتخابات رئیس جمهور کرزی را که در دور اول پیشتاز بود و یگانه کاندید دور دوم بعد از انصراف داکتر عبد الله بود، برنده اعلان نمود. این کمیسیون برای این اقدام خود به ماده (61) قانون اساسی اتکا نموده گفت که: برگزاری انتخابات دور دوم در صورتی امکان دارد که حد اقل دو کاندید پیشتاز در آن به رقابت پردازند.¹⁰² داکتر عبد الله به تاریخ (4) نومبر یک کنفرانس مطبوعاتی را فرا خواند که در آن او گفت که این تصمیم کمیسیون انتخابات کدام اساس قانونی ندارد و غیر قانونی میباشد.

پیشنهادات:

121. قانون انتخابات باید طور واضح و آشکار و مفصل روی اینکه وقتی یکی از کاندیدها قبل از برگزاری

¹⁰¹ کمیسیون مستقل انتخابات (5817) مرکز رای دهی را به عوض (6167) مرکز قبلی که گفته شده بود در 20 اکتوبر یعنی روز انتخابات ریاست جمهوری باز بوده است، پیشنهاد نمود (اعلامیه مطبوعاتی کمیسیون مستقل انتخابات، 21 اکتوبر). این کم کردن تعداد مراکز رای دهی به اساس فاکتور های مختلف از جمله تقلب، مسایل نظارت و کنترول در مناطق نا امن، سهمگیری نا چیز رای دهندگان و امنیت ضعیف، کاهش داده شده بود. جامعه بین المللی ازین اقدام حمایت کردند ولی در جریان یک جلسه با مراجع امنیتی و ریاست مستقل ارگانهای محلی تصمیم بر این شد که مراکز رای دهی بیشتری باید باز شود چونکه امنیت بهتر است. لذا تصمیم بر باز کردن (6322) مرکز رای دهی گرفته شد که از رقم قبلی (6167) که در روند اول انتخابات بود به تعداد (155) مرکز بیشتر بود و از آنچه کمیسیون مستقل انتخابات قبلا پیشنهاد نموده بود نیز (505) مرکز بیشتر بود.

¹⁰² اعلامیه مطبوعاتی کمیسیون مستقل انتخابات، 2 نومبر.

دور دوم انصراف میکند حکم کند که چه باید کرد. ضرب الاجل برای انصراف کاندیدها باید در طرز العمل کمیسیون مستقل انتخابات مشخص گردد.

س: نتایج انتخابات شوراهای ولایتی

نگرانی ها در مورد تقلب در انتخابات ریاست جمهوری را میتوان در مورد انتخابات شورا های ولایتی نیز داشت و نگرانی ها در مورد شورا های ولایتی باعث نگرانی مشخصی میشود چون نتایج کاندید های مختلف برای کامیابی با هم نزدیکتر میباشند لذا ممکن است که در نتیجه آن تقلب بیشتر صورت گیرد.¹⁰³ تحلیل نتایج انتخابات شورا های ولایتی مشکلتر از تحلیل نتایج انتخابات ریاست جمهوری است، چون کدام معلومات دقیقی از این مبارزات تنگاتنگ و مشکل در یک قالب قابل باور و قابل استفاده وجود ندارد. روشهای غیر عادی رای دهی درین پروسه (مانند: رای دادن همه (600) تن واجدین شرایط ثبت شده در مراکز رای دهی متعدد) سئوالاتی را در مورد واقعی بودن و پاک بودن این نوع رای دهی بر می انگیزد. تعداد مجموعی آرائیکه در شورا های ولایتی به صندوقها ریخته شده اند قابل مقایسه با تعداد مجموعی آرای ریخته شده به صندوقها در انتخابات ریاست جمهوری میباشد،¹⁰⁴ این قابل مقایسه بودن آراء در هر دو نوع انتخابات، سئوالی را به ذهن میآورد، چون در نتایج انتخابات ریاست جمهوری به تعداد (1319317)¹⁰⁵ اوراق رای بعدا ملغی قرار گرفتند و اینکه منطوقا توقع میرفت که یک تعداد کمتری از مردم در انتخابات شوراهای ولایتی رای داده باشند (چون اگر مردم در ولایات مربوطه شان نمیبودند، نمیتوانستند برای کاندیدان شورا های ولایتی رای بدهند و کوچی ها صرف میتوانستند به کاندیدان ریاست جمهوری رای بدهند). بنیاد انتخابات آزاد افغانستان (FEFA) و کاندیدان مختلف این پروسه از عدم تطابق بین نتایج بدست آمده از انتخابات شورا های ولایتی در مراکز رای دهی (نتایج غیر رسمی) و آنچه ازین نتایج در وبسایت کمیسیون مستقل انتخابات نشر شده است، گزارش داده اند.

کمیسیون مستقل انتخابات تحقیقاتی را در مورد نتایج شورا های ولایتی غزنی، کندهار، پکتیکا و ننگرهار انجام داده است و بعدا نتایج جدید آنرا به نشر رساند که بر بنیاد آن شکایات مربوطه میتوانست به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی محول گردد.

پیشنهادات:

122. یک ارزیابی از مشکلات مشخصیکه در جریان انتخابات شورا های ولایتی بروز نموده باید قبل از برگزاری چنین انتخاباتی در آینده صورت گیرد، چون این انتخابات خیلیها به انتخابات پارلمانی که در آینده برگزار میشود، شباهت دارد. به همین منظور شناخت مشکلاتیکه ممکن است دامنگیر شود خیلی عاجل و ضروری است.

123. تشخیص آرای مشکوک و یا تقلبی در یک مرکز رای دهی دلالت به این میکند که تمام آرای ریخته شده

درین مرکز - در عین انتخابات - باید چک شود.

ص: فعالیتهای بعد از انتخابات

¹⁰³ مطابق نتایج مقدماتی که به نشر رسیده است، اوسط تعداد مجموعی آرائیکه برای هر کاندیدیکه به شورای ولایتی انتخاب شده است، ریخته شده، عبارت از (11564) رای بود که این رقم در زابل کمتر بود که به هر کاندید موفق صرف (1667) میرسید. اوسط فیصدی آرائیکه هر کاندیدیکه آرای بیشتر بدست آورده است، (3, 8) فیصد بود که نیمی از کاندید هائیکه ادعای مقام اول را میکردند نتایج شان کمتر از (7) فیصد اوسط آرای قابل اعتبار ریخته شده به سطح ولایت بوده است.

¹⁰⁴ تعداد مجموعی آرای قابل اعتبار در نتایج ابتدایی انتخابات شورا های ولایتی (5480033) بود و در انتخابات ریاست جمهوری (5662758) بود. گروپهای ناظر بر انتخابات خواستار آمار نتایج در فارمت و یا قالب قابل استفاده (اکسل) شده اند.

¹⁰⁵ مطابق به راپور موسسه دموکراسی انتر نیشنل.

وقتی که تیم کمک به انتخابات دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا ODIHR/O.S.C.E. از کابل عودت مینمود، کمیسیون مستقل انتخابات در مورد اینکه چه کارهایی را بعد از انتخابات خواهد انجام داد، گزارشی را ارائه نکرده بود. کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به تاریخ 31 اکتوبر نامه ای به کمیسیون مستقل انتخابات نوشت که در آن از کمیسیون مذکور خواسته بود تا تفصیل و توضیحات مقتضی را در مورد کارمندان آن کمیسیون که در مراکز رایدهی ای کار میکردند که در آن شواهد واضح و قانع کننده تقلب دیده شده بود، ارائه نماید تا کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در مورد کار هائیکه آن کارمندان در هنگام رای دهی و شمارش آرای مردم انجام داده اند، تحقیقات نماید.¹⁰⁶ درین نامه کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی درخواست خود را از کمیسیون مستقل انتخابات چنین خلاصه کرده بود: " بر علاوه تقاضا برای معرفی و توضیحات در مورد کارمندان آن کمیسیون که در تقلب مشهود دست دارند، کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی همچنان درخواست میکند که آن کمیسیون باید نظر خود را در مورد اینکه آیا افراد مذکور را درین راستا مسئول میشمارد یا نه و اگر جواب مثبت است پس کدام عکس العمل باز دارنده ای بر علیه آنها کمیسیون مستقل انتخابات در دست گرفته است و یا در نظر دارد که کدام کیفری به آنها تعیین کند، توضیح بدهد.

پیشنهادات

124. یک تحلیل و ارزیابی مکمل از تقلبات صورت گرفته باید انجام داده شود تا نحوه و شیوه های تقلبات مشخص گردد و تغییرات مقتضی درین رابطه در عملکردهای انتخاباتی به میان بیاید. درین تحلیل باید مسأله راجستر نمودن رای دهندگان، رای دهی، شمارش آراء، انتقال صندوقهای رای، امنیت مواد و وسایل مورد کاربرد در انتخابات و جمع آوری آراء، وسایل و مواد تحت تحلیل و تجزیه و غور و بررسی قرار گیرد.
125. معیار های قوی ضد تقلب باید به اجرا گذاشته شود. این معیار ها باید شامل: رهنمایی های جدی و قوی برای کارمندان انتخابات و خاطر نشان ساختن برای آنها که صرف کسانی در محل رای دهی که آن کارمندان مسئولیت آن را دارند، رای بدهند که نام شان در لیست ثبت نام آن محل وجود دارد و صرف همین اشخاص ثبت نام شده میتوانند اوراق رای دهی را بدست آورند و باید نام آنها در یک لیستی با وسایل معتبر و حساس ثبت شود و اوراق نتایج باید سر بسته با پوشانیدن کالم نتایج توسط یک رابر تیپ - برچسپ - که خود چسپ و شفاف باشد، پوشانیده شود. در ولسوالیها و محلات رای دهی که قبلا نتایج سؤال بر انگیزی داشته اند، باید بطور مسلسل از تعداد آرای ریخته شده در روز انتخابات وقتا فوقتا خبر گرفته شود.
126. از کاندیدان آینده باید تقاضا به عمل آید که به یک طرز العمل خاصی پایبند باشند، همچنان مسایل اخلاقی انتخابات باید توسط یک ترینگ به کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات به شمول کسانی که در روز رای دهی کار میکنند، به احزاب سیاسی، کاندیدان، مراجع امنیتی و رسانه ها فهمانده شود.
127. با در نظر داشت مسایل مالی، کمیسیون مستقل انتخابات میتواند بعضی از کارمندان را به مناطق دیگری غیر از مناطقی که آنها سکنه آن هستند و از منطقه آنها دور است، تبدیل نماید. کمیسیون مستقل انتخابات میتواند یک سیستم قوی بررسی جریان کار در مراکز و محلات رای دهی در روز انتخابات را با استفاده از کارمندانیکه از دیگر نقاط کشور هستند، انکشاف بدهد و عملی نماید.
128. قانون اجراءات جزایی را میتوان به منظور رسیدگی جدی به تخلفات انتخاباتی مورد باز نگری قرار داده و تعدیل کرد که این بازنگری و تعدیل باید شامل گنجانیدن جزاهایی برای تخلفات انتخاباتی در جریان مبارزات انتخاباتی، جریان رای دهی، و تخلفات مراحل قبل از انتخابات شود.

¹⁰⁶ این تقاضا خواستار ارائه معلومات و توضیحات در مورد (1) آنده کارمندان کمیسیون مستقل انتخابات که در محلات رایدهی ای مسئولیت داشتند که در آنها از تقلب واضح و قانع کننده گزارش داده شده بود، به تعداد (1391) محلات رای دهی مشخص گردیده بود که در آنها تقلبات واضح و مشهود صورت گرفته است که این تعداد شامل (741) مرکزی میشود که بررسی ها و شمارش مجدد آراء توسط کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی حاکی از تقلب در آنها است که نشان میدهد که (96) فیصد آراء ریخته شده درین مراکز جعلی بوده اند. (2) معلومات در مورد مدیران (452) مرکز رای دهی که در آنها علی الاقل (50) فیصد آراء ریخته شده در محلات رای دهی مربوط به آن، جعلی بوده است. (3) معلومات در مورد کارمندان انتخاباتی در سطح ولسوالیها که در 23 ولسوالی که در محلات رای دهی آنها حد اقل (50) در صد آراء ریخته شده جعلی تشخیص شده اند. برای معلومات بیشتر در مورد این تقاضای کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی به آدرس انترنتی ذیل مراجعه کنید:

19. تقویت ظرفیتها و مسأله دوام پروسه

قطعنامه شماره (1806) شورای امنیت ملل متحد به مسأله افغانی سازی و رهبری افغانی برای انتخابات، قویا تاکید میورزد. این سفارش تاثیر مثبتی در راستای استقلال و دوری از اتهام تحمیل فعالیتهای دموکراتیک از طرف خارجی ها،¹⁰⁷ دارد ولی این کار مستلزم مقدمات ذیل برای انتقال این کار به افغان ها میباشد تا اینکه دوام فعالیتهای دموکراتیک توسط افغانها و بدست افغانها تضمین شود:

1. توجه به معیار های بین المللی برای برگزاری انتخابات.
2. ساخت و انکشاف دادن یک معیار برای دوران انتخابات ویا داشتن یک معیار برای مراحل انتخابات.
3. داشتن یک جدول دوامدار برای برگزاری انتخابات.
4. همکاری دراز مدت جامعه بین المللی.
5. کمکهای متوازن بین المللی برای اطراف ذیدخل در انتخابات.

الف: توجه به معیار های بین المللی برای برگزاری انتخابات

افغانستان در سال (1983) میلادی کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی (ICCPR) را پذیرفته است، لذا مکلف است که از مفاد آن پیروی کند. کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی و ملاحظات عمومی لازمی الحاقیه آن، بخصوص ملاحظه عمومی شماره (25) معیار های متعدد بین المللی را در ارتباط به انتخابات در بر دارد.¹⁰⁸ عدم مراجعه و نبود توجه لازم برای در نظر داشت معیار های ابتدائی بین المللی در انتخابات که در رهنمائیهای ملل متحد در مورد میکانیزم و وسایل حقوق بشر آمده است، کمبودها و خطراتی هستند که شفافیت یک انتخابات را خدشه دار میسازد.¹⁰⁹ نقایص انتخابات سال 2009 نشان میدهد که تنظیم و صیانت جدید و همکاری برای عدم تکرار مشکلاتیکه امسال رخداد، ضروری است.

تمامی تقاضاها از طرف جامعه جهانی برای تطبیق معیار های لازم برای انتخابات در افغانستان مطابق به مفاد کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی یا (ICCPR) میباشد که فی البدیهه باید با تعهدات افغانستان درین راستا تطابق داشته باشد. پیشنهادات مقدماتی تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا O.S.C.E/ ODIHR، مستقیما با معیار های بین المللی ارتباط دارد و مطابق آن میباشد. پیشنهادات مذکور قرار ذیل اند:

- در مورد بی طرفی و مستقل بودن کمیسیون مستقل انتخابات: ملاحظه شماره (25) کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی (ICCPR) تاکید میورزد که " یک ارگان مستقل انتخاباتی باید تشکیل گردد تا از پروسه انتخابات نظارت کند و زمینه برآگذاری یک انتخابات شفاف، بی طرفانه و مطابق به قوانین مربوطه ای که با مفاد کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی (ICCPR) مطابقت داشته باشد، را مهیا سازد.¹¹⁰
- توجه به میکانیزم نظارت بر انتخابات: ملاحظه شماره (25) کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی یا (ICCPR) مشخص میسازد که " یک سیستم مستقل نظارت بر رایدهی، شمارش آراء و دسترسی به تعقیب

¹⁰⁷ این قطعنامه همچنان با اعلامیه پاریس در مورد موثریت کمکها در توافق قرار دارد که در آن از: مالکیت، هماهنگ سازی، سمت دهی و یگانگی، نتایج و پاسخگویی تمام اطراف ذیدخل سخن گفته شده است. برای معلومات مزید به سایت آتی مراجعه کنید:

(www.oecd.org/dataoecd/11/41/34428351.pdf)

¹⁰⁸ برای معلومات بیشتر در مورد معیار های بین المللی برای انتخابات به "خلاصه معیارهای بین المللی برای انتخابات ها" که در آدرس انترنتی ذیل مراجعه کنید: www.ec.europa.eu/external_relations/human_rights/election_observation/index_en.htm

¹⁰⁹ برخلاف، Enhancing Legal and Electoral Capacity for Tomorrow اسناد باز بینی شده پروژه موسسه تقویه ظرفیت قانونی و انتخاباتی برای فردا یا ELETc که در (دسامبر 2008) تهیه شده است نشان میدهد که محصول شماره (5) این پروژه عبارت است از: "برگزاری انتخابات ملی) میباشد. این به این معنی است که انتخابات سالهای 2009 و 2010 توسط کمیسیون مستقل انتخابات و دیگر ارگانهای مسئول بدون کدام تغییر و تبدیلی، برگزار میشود.

¹¹⁰ به پرگراف بیستم ملاحظه عمومی شماره (25) الحاقیه کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی یا (ICCPR) مراجعه کنید.

عدلی ویا سیستم معادل آن باید وجود داشته باشد تا رای دهندگان به مصئون بودن آرایشان و مصئون بودن شمارش آراء اطمینان حاصل نمایند.¹¹¹

- شفافیت کامل فعالیت‌های کمیسیون مستقل انتخابات: قطعنامه شماره (99/55) شورای (اسامبله) عمومی ملل متحد از دولت ها تقاضا میکند که " شفافیت و عادلانه بودن انتخابات را از راه طرح قوانین، ساختن ارگانها و میکانیزم های لازم تضمین نمایند"¹¹² این اعلامیه همچنان از دولت ها میخواهد که "شفافیت ارگانهای عامه" و پاسخگو بودن کارمندان ارگانهای عامه را، تقویت بخشند.¹¹³
- روشها و اقدامات ضد تقلب: ملاحظه شماره (25) الحاقیه کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی یا (ICCPR) مشخص میسازد که " هر مداخله ای که به منظور سوء استفاده در پروسه ثبت نام ویا رای دهی صورت میگیرد، و همچنان هر نوع فشار و یا زورگویی بالای رای دهندگان، توسط قوانین جزائی منع گردد و این قوانین باید جدا تطبیق گردد. امنیت صندوقهای رای دهی باید تامین گردد و رای ها در حضور کاندیدان و یا نماینده های آنها شمارش گردد.¹¹⁴

برای تمویل کنندگان خیلی مشکل است که شرایطی را در مورد کمکهای انتخاباتی بالای مراجع برگزار کننده بگذارند در حالیکه مسئولین سیاسی ای که انتخابات را به راه میاندازند بالای پروسه تاثیر و کنترل داشته باشند. با در نظر داشت مشکلات جدی ای که در انتخابات سال 2009 واقع شد، هم وابستگی کامل افغانستان به کمک های مالی بین المللی برای برگزاری انتخابات و هم تعهدات آن در رابطه به کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی یا (ICCPR) به تمویل کنندگان فرصت میدهد و آنها را مجبور میسازد تا شرایط قوی و جدی تری را برای کمک نمودن، بگذارند.

پیشنهاد:

129. شرایطی برای کمک در آینده توسط تمویل کنندگان باید گذاشته شود. معیارهای مقدماتی ای برای در نظر داشت معیار های بین المللی در انتخابات باید ساخته شود، بخصوص آن معیار هائیکه در اسناد بین المللی حقوق بشر آمده است و افغانستان عضو آن است و مجبور و مکلف است که به آن عمل کند. در صورتیکه به شرایط گذاشته شده عمل نشود، این نواقص باید در راپور پروژه ها که به تمویل کنندگان و اطراف نیدخل داده میشود، ذکر گردد. این کار به سطح فهم از مشکلات موجود در پروسه انتخابات، قبل از برگزاری اش، کمک میکند. به این قسم تمویل کنندگان میتوانند تصمیم بگیرند که کدام اقدام سیاسی مناسب است و در کدام بخشها ممکن است کمکها را متوقف سازند و در کدام بخشها ادامه بدهند. وجود نواقص جدی و خطرناک را نیز میتوان یک ملاحظه ای برای تعیین اندازه و تمرکز کمکهای دوامدار تعیین کرد.

ب: دیاگرام مراحل دوران انتخابات.¹¹⁵

دیاگرام مراحل دوران انتخابات به هشت مرحله تقسیم شده است:

- آمادگیهای قبل از انتخابات که شامل چهار مرحله دیاگرام دوران مراحل انتخابات میشود و عبارتند از: چهار چوب قانونی انتخابات، پلان گذاری و تطبیق، تعلیمات و تربیننگهای مربوط به انتخابات، ثبت نام و کاندیداتوری و کمپاین های انتخاباتی.

¹¹¹ به پرگراف بیستم ملاحظه عمومی شماره (25) الحاقیه کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی یا (ICCPR) مراجعه کنید.
¹¹² به قطعنامه ملل متحد در مورد تقویه و تحکیم دموکراسی (A/Res/55/96) ماده (1d) پرگراف (iv) در در آدرس انتنی ذیل مراجعه کنید. <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N00/565/15/PDF/N0056515.pdf?OpenElement>
¹¹³ به قطعنامه ملل متحد در مورد تقویه و تحکیم دموکراسی (A/Res/55/96) ماده (1f) پرگراف (i) مراجعه کنید. این قطعنامه در (4) دسمبر سال 2000 با بدست آوردن تائید (157) کشور به شمول افغانستان در شورای عمومی ملل متحد، منظور شده بود.
¹¹⁴ به پرگراف 16-20 ملاحظه عمومی شماره (25) الحاقیه کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی یا (ICCPR) مراجعه کنید.
¹¹⁵ دیاگرام مراحل دوران انتخابات مشترکا توسط: دفتر بین المللی IDEA، کمیسیون اروپائی EC و برنامه انکشافی ملل متحد UNDP تهیه شده است.

1. چهار چوب قانونی: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - مراجعه به قانون اساسی
 - قانونگذاری برای انتخابات
 - ایجاد سیستم انتخاباتی و حد و مرز برای حوزه های انتخاباتی
 - ایجاد نهادهای انتخاباتی
 - ساختن طرز العمل برای انتخابات
2. پلانگذاری و تطبیق آن: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - بودیجه سازی، بودیجه یابی و تمویل
 - ساختن جدول زمانی برای انتخابات
 - استخدام افراد و خریداری وسایل
 - پیشبینی مسایل لجیستیکی و امنیتی
3. تعلیمات و تریننگهای مربوط به انتخابات: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - براه انداختن تریننگ برای مدیران عملیاتی جهت آگاهی از پیشبرد کارهای عملیاتی
 - تعلیمات آگاهی دهی برای مردم
 - جمع آوری معلومات در مورد رای دهندگان
4. ثبت نام و کاندیداتوری: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - ثبت نام رای دهندگان
 - تعیین ناظرین
 - معلومات در مورد احزاب و کاندیدان
5. کمپاین های انتخاباتی: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - هماهنگ سازی کمپاینها
 - تعیین تخلفات و جزای آن
 - ساختن طرز سلوک برای کمپاین ها، کاندیدان، احزاب و رای دهندگان
 - تشخیص موارد مالی احزاب و کاندیدها
 - دسترسی به رسانه ها
- کارها و عملیات جریان انتخابات که شامل دو مرحله دیگر دیاگرام مراحل انتخابات میشود عبارتند از: عملیات و کارهای مربوط به رای دهی و خود روز انتخابات.
6. عملیات و کارهای مربوط به رای دهی: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - تنظیم سیستم رای دهی خاص و رای دهی برون مرزی
 - خود جریان رای دهی
 - شمارش آراء
7. تأیید و تصدیق نتایج انتخابات: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - جدول بندی نتایج انتخابات
 - شکایات و کیفرخواهی آن
 - اعلان رسمی نتایج انتخابات
- ستراتیژی های مورد کاربرد بعد از انتخابات که شامل مرحله اخیر دیاگرام مراحل دوران انتخابات میشود و عبارت است از:
8. مرحله بعد از انتخابات: این مرحله شامل کارهای ذیل میشود:
 - رسیدگی و ارزیابی
 - تدوین پلان ستراتیژیک برای آینده
 - تکمیل لیست رای دهندگان مطابق به آمار و ارقام بدست آمده

- تقویۀ ارگانهای مربوط و انکشاف تخصص ها
- اصلاح قوانین
- آرشیف کردن معلومات و پژوهش

دیباگرام دوران مراحل انتخابات تاکید میکند که "سازمانهای انکشافی و کشور های همکار باید کمکهای خود برای انتخابات را با در نظر داشت سیستم حکومتداری دموکراتیک که ده سال پیشرو را در نظر بگیرد، پلان و تطبیق نمایند نه اینکه راهکارشان عکس العمل نشان دادن به هر یک از واقعات انتخاباتی به طور جداگانه باشد.¹¹⁶ این وسیله (دیباگرام مراحل انتخابات) این معیار را در نظر میگیرد که "کمکها برای انتخابات باید تمامی کارهایی را که در دیباگرام مراحل انتخابات در نظر گرفته شده است، شامل گردد. همچنان این وسیله مراحل قبل و بعد از انتخابات را همچون مرحله جریان خود انتخابات اهمیت میدهد. روی همین ملحوظ است که تقاضای این وسیله (دیباگرام مراحل انتخابات) این است که تماسهای دوامدار بین ارگانهای مربوط بر قرار باشد و فعالیتهای کمکی قبل از انتخابات، در جریان انتخابات و بعد از انتخابات به هدف فهم درسهائیکه از آن گرفته شده و حفظ آن برای استفاده ارگانهای ذیربط و تقویۀ پروسه های انتخاباتی در کشورهائیکه از آن مستفید میشوند، صورت گیرد.¹¹⁷

بعد از انتخابات سال 2005 در افغانستان، به مرحله بعد از انتخابات و مرحله اصلاح قوانین درست پرداخته نشد و چار چوب قانونی انتخابات مورد اصلاح قرار نگرفت و به کمیسیون مستقل انتخابات کمک و همکاری کمتری صورت گرفت تا درین راستا اقدام نماید و همچنان ثبت نام رای دهندگان غیر مکمل باقی ماند. پرداختن به امور فوق الذکر در حالت فعلی با در نظر داشت تقسیم اوقات شلوغ و مصروف انتخابات، کار دشواری به نظر میرسد. اگر چه پروسه پلانگذاری برای انتخابات سال 2010 باید هرچه زود تر آغاز گردد ولی حالا فرصت خوبی است برای ارزیابی انتخابات سال 2009 (مرحله هشتم دیباگرام دوران مراحل انتخابات). این ارزیابی باید شامل حال کمیسیون مستقل انتخابات و ارگانهای دیگر ذیربط و همچنان همکاریهای تخنیکی شود. مواردیکه درین راستا اولویت دارند، قرار ذیل اند:

- نقش و مسئولیتهای ارگان: این کار باید شامل رسیدگی به کارهائیکه که تا حال انجام داده شده است و کارهائیکه باید و یا هم کارهائیکه میتوانست انجام داده شود، باشد. بطور مثال: کمیسیون مستقل انتخابات یک راهکار فعالی را در قبال تقلباتیکه رخداد رویدست نگرفته است و پلانگذاری برای انتخاباتهای آینده باید کارهایی را که این کمیسیون برای برگذاری مؤثر انتخابات های آینده میکند، در بر داشته باشد.
- ظرفیتهای موجود و دریافت کمبودیهای ظرفیتی: بر بنیاد نقش و مسئولیتهای ارگان مربوطه، این کار باید یک یازنگری بخش - بخش را در بر داشته باشد تا مشخص گردد که چالشها درین راستا در کجا لا ینحل باقیمانده است.
- مؤثریت اعمار و تقویۀ ظرفیتهای: یک ارزیابی از همکاریهائیکه درین راستا تا به حال صورت گرفته است، انجام داده شود و پیشنهادهای برای کمکهای لازم درین مورد در آینده، برای انتخابات سال 2010 و بعد از آن فراهم شود، مفید واقع خواهد شد. ارزیابی همکاریهائیکه تا حال در زمینه اعمار ظرفیتهای انجام داده شده به شمول بررسی از نقش مشاورین و تریننگها درین راستا، شامل پروسه ارزیابی مذکور گردد. این ارزیابی همچنان باید شامل بررسی مشوره هائیکه داده شده است و مشوره هائیکه به آن عمل نشده است، شود تا شیوه تصمیمگیری ها مشخص گردد و روشهای بهتر سازی همکاریها دریافت گردد. تمامی ابعاد کار یک ارگان به شمول مسایل مالی و اداری آن، باید درین پروسه ارزیابی گردد. این ارزیابی همچنان باید ستراتیژی های مشوره دهی، رهنمایی و ارزیابی تاثیرات و میتود های تحلیل و تجزیه از انتخابات را در بر گیرد.

¹¹⁶ اداره و مصارف انتخابات ها (ACE) بالای کمکهای که برای انتخابات صورت میگیرد تکیه دارد، برای معلومات بیشتر به آدرس انترنتی ذیل مراجعه کنید: <http://aceproject.org/ace-en/focus/focus-on-effective-electoral-assistance>

¹¹⁷ به رهنمای میتودیک کمیسیون اروپایی در مورد کمکها برای انتخابات ها مراجعه کنید که در آدرس انترنتی ذیل قابل دسترسی است مراجعه کنید.

قرار داده‌ها و توافقات آینده باید شامل مقتضیات واضح در مورد ارزیابی ظرفیتها قبل و بعد از تقدیم خدمات مورد نظر، ثبت اینکه چه وسایل ظرفیت سازی باقیمانده است که از آن استفاده نشده است و پیشنهادات لازم برای ظرفیت سازی در آینده، باشد. قرار داده‌ها و توافقات همچنان مستلزم آنست که شامل معلومات واضح و روشن در مورد مشوره هائیکه به آن عمل نشده (ونتیجه تأثیرات این نقص " یعنی عدم عمل به مشوره های داده شده"، باشد.

پیشنهاد:

130. کمکهاییکه برای برگزاری انتخابات داده میشود باید با پیش شرط تطبیق دوران مراحل انتخابات و در نظر داشت همکاریهای تخنیکی دوامدار در هر مرحله ای از مراحل آن داده شود نه در وقتیکه انتخابات در شرف برگزاری باشد.

ج: تقسیم اوقات انتخابات

انتخابات ریاست جمهوری و انتخابات پارلمانی در هر پنج سال برگزار میگردد، انتخابات شوراهای ولایتی هر چهار سال و انتخابات شوراهای ولسوالی ها و قریه ها در هر سه سال برگزار میشود¹¹⁸. ماده (141) قانون اساسی حکم میکند که شوراهای شهر و شهر دار ها نیز باید انتخابی باشند ولی خاطر نشان میسازد که جدول زمانی انتخابات شورای شهر و شهر دار توسط قوانین دیگر تنظیم شوند. چنین تعداد زیاد انتخابات مستقیم (هفت انتخابات) و شیوه تسلسل فعلی، نتیجه اش این است که صرف سه سال در هر هفده سال بدون انتخابات میباشد و بس. لزوم وقوع انتخابات های دوامدار و مسلسل مشکل آفرین است و نمیگذارد که دوران مراحل انتخابات به درستی تکمیل، تطبیق و انکشاف نماید. بر علاوه، این کار با در نظر داشت شرایط چالش بر انگیز فعلی و لازمی بودن و هزینه بردار بودن آن، بالای حکومت سنگین تمام میشود. پرداخت این هزینه ها در دراز مدت هم برای حکومت افغانستان ممکن نیست و هم مراجع تمویل کننده از کمکهای دوام دار به این پروسه عاجز خواهند ماند. هکذا انتخابات های مسلسل بطور قابل ملاحظه ای رای دهندگان را خسته خواهد کرد.

پیشنهاد:

131. تمامی کوششها در اولین فرصت باید روی منطقی سازی جدول انتخابات صورت گیرد. این کار میشود با یکسان سازی مدت کاری شوراها و ارگانهای مختلف منتخب و زمان برگزاری انتخابات آنها صورت گیرد تا امکان برگزاری انتخابات تمامی شوراها و ارگانهای منتخب را در یک روز و در یک سال فراهم نماید.

د: کمکهای بین المللی

انتخابات در افغانستان، به شمول انتخابات سال 2009 اساسا به کمک مالی بین المللی برگزار شده است. در ابتدا از انتخابات سال 2009 برای اینکه یک انتخاباتی است که توسط خود افغانها راه اندازی میشود، تعریف و توصیف گردید ولی در روزهای اخیر قبل از انتخابات از آن به علت غیر معیاری بودن و عدم بیطرفی تصمیمات مختلف کمیسیون مستقل انتخابات، مورد انتقاد زیاد قرار گرفت. بنا بر آن، سئوالاتی در مورد افغانی بودن پروسه و عدم تاثیر همکاریهای نظارتی بین المللی پیدا شد.

بعد از انتخابات سالهای (2004) و (2005) توجه به اصلاحات انتخاباتی ادامه پیدا نکرد. ثبت نام همه شمول رای دهندگان صورت نگرفت، قوانین انتخاباتی مورد اصلاح و بازرسی قرار نگرفت و کمیسیون مستقل انتخابات مورد بازنگری و تقویة لازم قرار نگرفت. فرصتها برای اساس گذاری ساختار های اساسی چون بی طرفی صادقانه، ساختار یک کمیسیون مستقل انتخابات کار آمد، فرصت رسیدگی به مشکل سیستم انتخاباتی که در آن یک

¹¹⁸ مدت کار شوراهای شهر و شهر دار ها در پالیسی حکومتداری محلی، مشخص شده است.

رای غیر قابل انتقال در نظر گرفته شده بود و کم کردن تقلب با یک سیستم درست و قابل اعتماد ثبت نام رای دهندگان در کوتاه مدت، از دست رفت.¹¹⁹ برنامه انتخاباتی پروگرام انکشافی ملل متحد که در سال 2006 آغاز به کار کرد در ابتدا از نگاه کمیت و تمرکز و ساحه کار، خیلی ناچیز بود، لذا فرصت نبود انتخابات در آینده نزدیک که میشد از آن برای رسیدگی به نقایص قبل الذکر، از دست رفت که ممکن بود ازین فرصت برای تقویه ظرفیتها برای انتخابات آینده استفاده شود.

شورای امنیت ملل متحد در قطعنامه (1806) خود که بتاريخ بیستم مارچ 2008 صادر شد تصمیم گرفت که هیئت همکاریهای ملل متحد برای افغانستان (UNAMA) و نماینده خاص ملل متحد برای افغانستان مطابق به مسؤلیت وساحه کاری شان و با در نظر داشت اصل صاحب قضیه بودن و رهبری افغانها، تلاشهای همکاری ملکی بین المللی و دیگر بازیگران را بنا به تقاضای مقامات افغان، پروسه انتخابات را بخصوص از طریق کمیسیون مستقل انتخابات با فراهم نمودن همکاریهای تخنیکی، هماهنگ سازی سایر تمویل کنندگان، ارگانها و موسساتیکه مسؤلیت همکاری و بسیج بودیجه های موجود و اضافی را که برای کمک به برگزاری انتخابات تخصیص یافته است، رهبری نمایند. مناسب بودن و مفیدیت پالیسی افغانی سازی پروسه هنوز هم زیرسؤال مانده است.

پروژه انتخابات پروگرام انکشافی ملل متحد (UNDP) صرف در وسط سال 2008 توسعه یافت تا در مورد ایجاد یک سیستم ملی دوامدار برای ثبت نام رای دهندگان، و همکاری برای برگزاری انتخابات سال 2009 و سال 2010 و همکاری برای چارچوب وسیعتر انتخابات از طریق اعمار ظرفیت، اداره و تقویه آگاهی عامه و رهنمایی رای دهندگان، انکشاف رسانه ها، احزاب سیاسی، نظارت محلی و دیگر مسایلیکه تازه پیدا میشود و مورد توافق میباشد، فعالیت نماید.¹²⁰ آغاز دیر هنگام این کارهای اساسی باعث کم شدن فرصت برای عملی نمودن وظایفیکه به عهده این بازیگران بود، شده است. این چالشها با وضعیت بد امنیتی و همچنان وجود زیر بناهای محدود و سطح پائین سواد، هنوز هم مشکل تر شد.

کارهاییکه به عهده پروژه انتخابات برنامه انکشافی ملل متحد بود، عمدتا توسط خود این پروژه به طور مستقیم عملی شده است. بر علاوه بعضی دیگر ازین کارها توسط تمویل کنندگان مختلفی که در راس آن: موسسه انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID)، از راه قرارداد با دیگر تطبیق کنندگان بخصوص بنیاد بین المللی سیستم های انتخاباتی (IFES) و بنیاد انکشافی آسیائی (TAF) انجام شده است. مجموعا جامعه جهانی بیشتر از چهار صد میلیون دالر را برای انتخابات سالهای 2008 الی 2010 تعهد کرده است که این مبلغ شامل مصارف امنیتی نمیشود.

تا حال حکومت افغانستان کمتر از یک فیصد مصارف کمیسیون مستقل انتخابات را در انتخابات سالهای (2008 - 2009) متقبل شده است و برای کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی کدام بودیجه ای نپرداخته است. مصارف انتخابات خیلی بلند است که به اینصورت دوام تمویل آن تضمین شده نمیتواند و نیاز مبرم احساس میشود که مصارف انتخابات باید بخاطر دوام این پروسه کم شود. این توازن باید با مساله براه اندازی انتخاباتی هماهنگ شود که مورد قبول و اطمینان اطراف دیدخل و مطابق معیار های بین المللی باشد.

سطح گسترده تقلب که گفته میشود در جریان این انتخابات ها صورت گرفته است¹²¹ یکجا با عدم پاسخگویی کمیسیون مستقل انتخابات در مورد فساد، سئوالات متعددی را در مورد مفیدیت و موثریت کمکهای تمویل کنندگان و جامعه جهانی ایجاد کرد. در نتیجه تمویل کنندگان نتوانستند که کنترولی را بالای معیارهای لازم برای پروسه انتخاباتیکه به کمک مالی آنها براه انداخته شد، داشته باشند.

¹¹⁹ این پروژه تقریبا پنج میلیون دالر بودیجه داشت، اگر چه مطابق به گزارشها تمامی این بودیجه به مصرف نرسیده است (گزارش سالانه 2007).

¹²⁰ به کنفرانس مطبوعاتی مشترک کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی و نماینده خاص ملل متحد بتاريخ 11 اکتوبر 2009 مراجعه کنید.

¹²¹ به تصامیم کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی درین مورد و کنفرانس مطبوعاتی نماینده خاص سرمنشی ملل متحد برای افغانستان بتاريخ 11 اکتوبر 2009 مراجعه کنید.

پیشنهادات:

132. هیأت نمایندگی همکاریهای ملل متحد برای افغانستان (UNAMA) باید نقش مهمتری را در امر همکاری و نظارت از پروژه انتخابات برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) داشته باشد و به مسایلیکه در نتیجه انتخابات به میان آمده است یکجای با اطراف ذیربط افغانی از نگاه سیاسی رسیدگی نماید.
133. ملل متحد باید به مسئولیتهای خود ادامه بدهد و راهبرد فعالتری را جهت هماهنگی کمکها رویدست بگیرد. این راهبرد باید شامل ملاقاتهای دوامدار با تمامی سازمانهاییکه تطبیق کمکها را بدوش دارند، شود و درین ملاقاتها مسایل مختلف مربوط به انتخابات تحت غور و بررسی قرار گیرد تا به توافقاتی در مورد مسئولیتهای موجود، فعالیتهای لازم، پلانهای مربوط و پیشنهادات ذات البینی برسند.
134. در صورت امکان جلب بودیجه از تمویل کنندگان مختلف، در نظر گرفته شود تا موسسات و ارگانها غرق مقتضیات راپوردهی طاقت فرسا نشوند. اما باید مورد های مختلف اداری با در نظر داشت مسئولیتهای بخشهای مختلف پروژه، جهت کنترول آن ساخته شود.
135. کمکها برای انتخابات آینده و تقویة ظرفیتهای ارگانهای ذیربط همزمان صورت گیرد. پلانگذاری به اساس همکاری برای چندین سال با در نظر داشت یک ارزیابی دقیق وشامل بعد از هر انتخابات صورت گیرد تا درسهاییکه از انتخابات مذکور آموخته شده مشخص گردد و پلان برای کمکهای آینده ساخته شود. بر علاوه مشاورین بین المللی که با کمیسیون مستقل انتخابات جهت تطبیق فعالیتهای بخصوص انتخاباتی کار میکنند، ستراتیژی ها و فعالیتهای خاصی نیز برای انکشاف ظرفیتهای ساخته شود و همچنان یک تعریف خاصی از نقش مشاورین و میکانیزم های موجود جهت بدست آوردن تخصصات و معلومات از مشاورین و میکانیزم انتقال چنین تخصصها و معلومات از مشاورین به ارگانهاییکه این مشوره ها به آنها داده میشود و این میکانیزم ها در آن به کار انداخته میشوند، ارایه گردد.

ر: کمک متوازن به بخشها و عناصر مختلف انتخابات

پروژه انتخابات برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) شامل دو بخش متناقض با هم یعنی کمک مستقیم به کمیسیون مستقل انتخابات و در عین حال بخشهای از انتخابات را که مسئولیت بررسی کارهای کمیسیون مستقل انتخابات را دارد، مانند: کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی و ناظرین محلی، میشود. فراهمی کمک از یک مرجع منتج به خلق سوالهایی در مورد بیطرفی بررسی ها و توازن دریک انتخابات میشود که اعتماد مردم را به پروسه انتخابات کم میسازد. بر علاوه کمیسیون مستقل انتخابات عضو بود پروژه ای است که مسئولیت همکاری با دیگر بخشهای انتخاباتی را نیز دارد. قسمی به نظر میرسد که این تضاد منافع در کمک های پروژه انتخابات برنامه انکشافی ملل متحد که عمدتاً این کمکها به کمیسیون مستقل انتخابات و فعالیتهای آن صورت گرفته است و به بخشها و فعالین دیگر انتخابات چون ناظرین محلی، نماینده های کاندیدان و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی کمتر توجه شده است.

اهمیت اجزای دیگر پروسه انتخابات در انتخابات سال 2009 خیلی ملموس بود، قسمیکه دیده شد که کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی نقش مهمی را در دریافت موارد تقلب بازی کرد و در نتیجه به کمال و قابل قبول بودن انتخابات افزود.

پیشنهاد:

136. کمکها برای بخشها و ارگانهاییکه کار بررسی و ایجاد توازن در اداره انتخابات را دارند باید جدا از کمکهایی باشد که برای برگزار کنندگان و تنظیم کنندگان انتخابات صورت میگیرد تا از تضاد منافع و یا گمان تضاد منافع، جلوگیری صورت گیرد. این نظر بر کمیسیون سمع شکایات و ناظرین محلی و همچنان بر نماینده کاندید احزاب و رسانه ها صدق میکند. همچنان کمک به جامعه مدنی و آگاهی عامه و تعلیمات رای دهندگان با ایجاد اداره جداگانه برای آنها ممکن است تقویه گردد.

تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا ODIHR/O.S.C.E، تمام مسایل مراحل دوران انتخابات را در راپور خود گنجانیده است ولی توجه خاص را به چهار بخش آن که در سفر مقدماتی خود برای ارزیابی قضیه از نزدیک انجام داده بود، مبذول داشته است. ضمایم آتی معلومات بیشتری را در مورد فعالیت‌های اساسی آینده فراهم میسازد و کمکهایی را برای دوبرخس از بخشهایی که محراق توجه تیم همکاری این سازمان به انتخابات بوده است، نشان میدهد، که عبارتند از: مساله ثبت نام رای دهندگان و نظارت های محلی. دو بخش دیگر که عبارتند از: چهارچوب قانونی انتخابات و اعمار ظرفیتهای پایداری پروسه، که ارتباط نزدیکی به انکشافات عمومی در سایر بخشهای انتخاباتی دارد، نیز توسط تیم همکاری با انتخابات دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا یا O.S.C.E/ ODIHR دنبال شده است، لذا این بخشها نیز درین راپور جای داده شده است.

ضمیمه نمبر (1): ثبت نام رای دهندگان

محدودیتها و نتایج سه دور ثبت نام رای دهندگان که از سال 2004 به اینسو عملی شده است، نشان میدهد که ثبت نام در هر دور علیحده انجام داده شده است در حالیکه باید یک پروسه دوامدار میبود که پایداری خود را ندارد و به ثبت نام رای دهندگان در مراکز رای دهی نه انجامیده است که میتواندست تطبیق پروسه انتخابات را آسانتر و از میزان تقلبات بکاهد. برای اینکه بتوانیم بفهمیم که کارها چگونه میتواند به نحو احسن انجام داده شود، به یک ارزیابی عاجل و شامل مشترک بین کمیسیون مستقل انتخابات و تمویل کنندگان پروسه انتخابات، ضرورت است.

اقدامات لازم برای ارزیابی پروسه ثبت نام رای دهندگان در سالهای 2008 و 2009.

1. درج مکمل معلومات و آمار و ارقام بدست آمده در فورمه های جدید ثبت نام رای دهندگان.
2. ثبت آمار و ارقام باید از روی لیستیکه در مراکز رای دهی در روز انتخابات تکمیل شده است، صورت گیرد. دتابیس یا بانک معلوماتی ایکه در نتیجه این کار بدست میآید بحیث یک سند مهم و اساسی برای تحلیل و تجزیه استفاده گردد که زمینه تدقیق و تحلیل و تجزیه دیگر معلومات ثبت نام رای دهندگان را نیز مهیا میسازد.
3. یک بررسی از تمامی وسائلیکه در ثبت نام رای دهندگان از آنها استفاده شده است با عطف توجه به مساله توافق و محاسبه لازم از هشت ملیون فورمه ثبت نام رای دهندگان که چاپ شده بود و هر کدام نمبر علیحده داشت صورت گیرد و مشخص شود که چه میکانیزمی در رابطه به کنترول این اوراق و شیوه کاربرد آن در دست بوده است و اینکه این اوراق آیا استفاده شده است، از بین برده شده است و یا مفقود گردیده است، صورت گیرد.
4. یک ارزیابی از معلوماتیکه توسط طریقه بایو متریک یا طریقه بدست آوردن معلومات در مورد خصوصیات انسان از جمله معلومات در مورد درستی شصت و علایم آن به شمول تحقیق در مورد مقدار اوراق رای دهی استفاده شده، گم شده، تلف شده و معلومات در مورد خصوصیات انسان (بایو متریک)، که از کیفیت پائین برخوردار است، صورت گیرد.
5. ارزیابی ها باید به اساس معلومات و آمار سابقه انتخابات سالهای 2004/2005 و معلومات و آمار جدید انتخاباتهای سالهای 2008/2009 صورت گیرد. موضوع ارزیابی به اساس معلومات و آمار به معنای چک کمپیوتری که در مرکز احصائیه صورت گرفته است میباشد که شامل محاسبه معلومات ثبت شده، معلومات مفقود، قابل اعتبار بودن معلومات و آمار منطقه به منطقه، چک لیست موحد نامها، مسایل جنسیتی و دیگر مسایل مربوط به تعداد نفوس و آمار خارج از بحث، شود.
6. راه اندازی یک محاسبه معلومات سابقه و جدید تمامی آمار و معلومات در نظر گرفته شود تا مشخص گردد که معلوماتیکه در لستهای عمومی موجود است با معلوماتیکه در واقع امر در ساحه بوده است تطابق دارد یا خیر. البته این کار باید با بکار بستن طریقه "تطبیق لیست با تعداد نفوس" و "تطبیق تعداد نفوس با لیست" که برای دریافت وضعیت عملیاتی و امنیتی بکار بسته شده بود، صورت گیرد.¹²²

¹²² یک پروسه درست ممیزی و بررسی از ثبت نام رای دهندگان در ساحه میتواند مشکلات را قسمی مشخص سازد که بر اساس آن هیئت مدیره ادارات برگزار کننده انتخابات اقدامات پیشگیرانه ای را براه اندازند و یا در مواردیکه یافته های آن مثبت باشد بتوانند به اساس آن مردم و اطراف ذیدخل را از درستی پروسه انتخابات اطمینان بدهند. درین قسم ارزیابی ها و سروی ها نمونه هایی از آمار و معلومات اوراق ثبت نام رای دهندگان خانه به خانه چک میشود تا معلوم شود که معلوماتیکه در لیستها موجود با واقعیت در ساحه و منطقه مورد نظر یکسان است یا نه. در عین حال یک نمونه ای از ساکنین واقعی منطقه که در سن رای دهی باشد، گرفته میشود و وجود

پلان گذاری پیش از پیش برای انتخابات سال 2010.

در دراز مدت روشها برای ثبت نام رای دهندگان میتواند به دو نوع تقسیم شود. یکی، از روی لیستهای که در یک سیستم ملکی ثبت شده است. دوم، یک سیستم واحد ثبت نام که توسط کمیسیون مستقل انتخابات تهیه و تنظیم شده است. طریقه اولی به اساس پروژه امتحانی که مشترکا توسط کمیسیون مستقل انتخابات و وزارت امور داخله براه انداخته شده بود که در آن نظر بر این بود که ثبت نام در یک لیست ثبت و احوال نفوس ملکی صورت میگیرد و تذکره یا کارت هویت ملی به مردم داده میشود تا جایگزین تمامی اسناد سابقه ثبت نام رای دهندگان شود. درین شیوه نیز باید کار قسمی صورت گیرد که امکان مداخله سیاسی در آن به حد اقل برسد و ثبت نام افراد ملکی که ازین شیوه مذکور بدست میآید، باید بر اساس معلوماتیکه وزارت امور داخله مهیا میسازد، باشد. راه دوم تمامی معلومات بدست آمده از ثبت نام رای دهندگان در انتخابات سالهای 2005/2004 را نادیده میگیرد و تاریخ انتهای کارت های ثبت نام رای دهندگان برای آن انتخابات را اعلان میکند و یک ثبت نام تازه را به سطح تمام افغانستان آغاز مینماید تا بر علاوه چهار عشریه هفت میلیون (4.7 میلیون) نفریکه تاحال ثبت نام شده اند، تمامی کسانی را که واجد شرایط رای دهی هستند ثبت نام نماید. هر دوی این طریقه ها به وقت و منابع زیادی نیاز دارد و تقاضای پروسه ای را دارد که درست پلان شده باشد و این کار در فرصت بین انتخاباتها صورت گرفته میتواند.

ثبت نام بر اساس ثبت نام افراد ملکی (به اساس کارت هویت یا تذکره).

کمیسیون متقل انتخابات باید از شروع در هر پروسه ثبت نام ملکی و پروژه توزیع کارت هویت ملی یا تذکره دخیل باشد تا اینکه بتواند مطمئن شود که بانک معلومات و آماریکه در نتیجه این پروسه بدست میآید قابل استفاده در پروسه انتخابات میباشد.¹²³ همچنان کمیسیون مستقل انتخابات باید نقشی را در پروژه توزیع کارت هویت و یا تذکره ایفا نماید تا بتواند رای دهندگان را مطمئن بسازد که آنها میتوانند لیستها را مورد ارزیابی قرار دهند و تعدیلاتی را در آن بیاورند تا اینکه اعتماد آنها را در مورد درست بودن لیستها بدست بیاورد و رای دهندگان را مطمئن سازد که تخلفات سیاسی ارگان مربوطه (درین مورد یک وزارت دولت "وزارت امور داخله" میباشد) که مسئول جمع آوری معلومات و آمار است، در کمترین حد میباشد.

مساله ثبت نام افراد ملکی و یا احصائیه ملکی در افغانستان از یک سند کاغذی ای بنام تذکره آغاز گردیده است که این سیستم دهه ها ادامه داشته است. تذکره یک سند کاغذی عادی است که فاقد هر نوع اساسات ایمنی میباشد و منحیث یک سند کم ارزش برای اثبات هویت ملی دانسته میشود. کدام بانک معلوماتی و یا بانک آمار مرکزی از معلومات ثبت شده در تذکره وجود ندارد که از آن معلومات مربوط به رای دهندگان گرفته شود و یا با آن معلومات ثبت نام رای دهندگان تطابق داده شود.

تلاش ها برای برابر سازی سطح ثبت نام ملکی و سند هویت ملی در افغانستان قربانی عدم موجودیت وضوح در مالکیت ارگانهای مختلف دولتی شده است چنانچه چندین ارگان درین پروسه دخیل هستند، مثل: وزارت مالیه، وزارت داخله و درین اواخر وزارت مخابرات و تکنالوژی معلوماتی و ریاست مستقل ارگانهای محلی و همچنان ارگانهای تمویل کننده (دونها) مختلف که شامل سازمان انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا (USAID)، برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP)، بنیاد بین المللی سیستم های انتخاباتی (IFES) و موسسه همکاریهای تخنیکی آلمان (GTZ) میشود.

واضح است که مصارف زیاد و جدول زمانی دراز مدت پروسه توزیع تذکره و یا ثبت نام ملکی، مانع رویدست گرفتن پروسه عاجل ثبت نام میشود. عدم موجودیت رهبری ستراتیژیک و ضعف هم آهنگی ارگانهای ذیدخل در سالهای بعد از انتخابات های سال 2005 فرصت را برای داشتن یک سیستم ثبت نام ملی رای دهندگان پشت سر

او در لیست رای دهندگان چک و مقارنه میگردد و نتیجه هر دو نوع سروی و چک نمودن به بانک معلومات خاصیکه ترتیب داده شده است، داخل کرده میشود و نیز نتیجه کلی نتایج این نوع ارزیابی ها نیز برای تفسیر مسایل و راپوردهی به بانک معلومات داخل کرده میشود.

¹²³ تا هنوز روشن نیست که کمیسیون مستقل انتخابات در پروژه کار هویت و یا تذکره که توسط اساس گزاران آن از آن صحبت میشود، دخیل است یا نه.

گذشته است. جدول زمانی¹²⁴ سخت و مصروف انتخاباتی که کمیسیون مستقل انتخابات را به پیش رفتن و میدارد مقتضی آن است که تلاشهای خاصی صورت گیرد تا منابع مورد ضرورت برای این پروسه مهیا گردد. قسمیکه در فوق تذکر داده شد، به یک راهکار ستراتیژیک برای انکشاف پروسه ثبت نام با در نظر داشت تحلیلهایی از خیار داشتن تذکره، ثبت نام ملکی و یک ثبت نام موحد در ضمن یک سرشماری نفوس، یک اقدام مهم درین راستا شمرده میشود.

اگر سیستم توزیع کارت ملی هویت و یا ثبت نام ملکی امکانش نباشد و یا مناسب دانسته نشود، یک پروسه ثبت نام موحد رای دهندگان، قبل از انتخابات سال 2010 خیلی امکان دارد که صورت گیرد.

با در نظر داشت درسهائیکه از انتخابات 2009/2008 و انتخابات 2010 (اگر به دنبال یک ثبت نام همگام با تقاضاهای زمان) و تطبیق پروسه های انکشاف یافته ایکه کمبودات این پروسه را در نظر بگیرد باشیم، باید یک پروسه رای دهی مطابق به تقاضاهای زمان را که شامل تمام نقاط و تمام مردم افغانستان شود با در نظر داشت مشخصات ذیل براه انداخته شود:

1. این پروسه باید با در نظر داشت وضعیت اقلیم و مسایل امنیتی و وضعیت عملیاتی مرحله بندی و سازمان داده شود.
2. این پروسه باید با یک کمپاین تعلیمات و آگاهی دهی برای مردمان ملکی که در آن به آنها فهمانیده شود که کارت های سابقه دیگر مدار اعتبار نیست و همه کسانی که واجد شرایط انتخابات هستند و به سن رای دهی در زمان توزیع کارتهای جدید رسیده باشند، باید از سر ثبت نام نمایند.
3. این پروسه باید با معیار های خیلی شفاف برگزار شود که از ثبت نام متفرقه و جانبی در آن جلوگیری شود، طور شفاف و عادلانه از جریان آن بررسی صورت گیرد و بر علیه متخلفین برابر است که آنها ثبت نام کنندگان باشند یا کارمندان ثبت نام، اقدامات جدی صورت گیرد.
4. اداره و مراقبت جدی از تمام موادیکه برای ثبت نام از آن استفاده میشود، صورت گیرد تا از گم شدن اسناد و یا صدور غیر مجاز کارت های رای دهی جلوگیری بعمل آید.
5. درین پروسه باید با استفاده از معلومات و آماریکه از انتخابات سال 2009/2008 بدست آمده است و از معلومات انتخابات احتمالی سال 2010 بالای معیار های کنترل کیفیت تمرکز صورت گیرد تا از وقوع عکاسی های کم کیفیت و استعمال مواد کم کیفیت برای گرفتن شصت رای دهندگان استفاده نشود.
6. با استفاده از معلوماتیکه از انتخابات سالهای 2009/2008 و انتخابات احتمالی سال 2010 و معلومات بدست آمده از لیست رای دهندگان (در روزهای انتخابات)، امکانیکه در آن خطر جدی تقلب در ثبت نام وجود دارد مشخص گردد و به منظور جلوگیری از آن به ممیزی و بررسی داخلی منابع مورد استفاده در آن جایها، تمرکز صورت گیرد.
7. درین پروسه باید داشتن عکس برای مردان و زنان در کارتهای ثبت نام حتمی و لازمی ساخته شود (تا از تلاشها برای تقلب جلوگیری شود). این کار باید با استخدام پرسونل ثبت نام اناث برای ثبت نام زنان که زنان کار مند را چند روز محدودی در مراکز ثبت نام داشته باشند، استخدام ثبت کننده معلومات از طبقه اناث، ممنوعیت دسترسی دیگران به معلوماتیکه در سیستم های کمپیوتری جابجا شده است و بکار گیری دیگر میکانیزم های شفاف و باز دارنده مانند کمپاین آگاهی دهی و تعلیم، جهت کسب اعتماد برای پروسه، صورت گیرد.
8. بانک معلومات و آماریکه ازین پروسه بدست میآید باید طور جدی مورد ممیزی و بررسی قرار گیرد. معلوماتیکه در مورد ثبت نام دوگانه ویا تکراری بدست میآید باید برای تحقیق، تتبع و اقدامات لازم (به شمول اقدامات قانونی)، به مراجع ذیربط داده شود.
9. لیست مقدماتی رای دهندگان که ازین پروسه بدست میآید، مطابق به قانون انتخابات بدسترس ارگانهای امنیت عامه گذاشته شود. این کار به طور طبیعی برای کنترل وضعیت امنیتی نه تنها حساس و مهم خواهد بود بلکه

¹²⁴ مطابق چهارچوب قانونی فعلی انتخابات، در ظرف هفده سال آینده صرف سه سال آن بدون انتخابات خواهد بود.

یک میکانیزم لازم را برای اطمینان هرچه بیشتر مردم و اطراف ذیدخل در مورد پروسه ثبت نام رای دهندگان، فراهم خواهد کرد.

ضمیمه نمبر (2): نظارت داخلی

تا حال کمبودی ها و نقایصی در فراهمی کمکهای تخنیکی دوامدار برای ناظرین داخلی وجود داشته است. همکاریها و کمکهای قوی در جریان مراحل دوران انتخابات، ناظرین داخلی را قادر میسازد تا مشکلات عمده را پیش از پیش پیدا کنند، اطمینان مردم و دخیل بودن اتباع را بالای پروسه ازدیاد بخشند و ظرفیتهای داخلی را رشد بدهند. همکاری در آینده در عرصه نظارت داخلی باید روی سرمایه گذاری دراز مدت بالای ارگانهای نظارت داخلی و ظرفیتهای آنها تمرکز نماید تا آنها بتوانند به طور موثر نظارت نمایند. تا جائیکه مربوط فعالیتهاى نظارتی میشود، چهارچوب قوی نتایج باید انکشاف داده شود، مثلاً: یک بانک معلوماتی مکمل از دست آوردها و یافته های نظارت، تهیه شود تا نتایج مراکز رای دهی با آنچه نشر میشود، مقایسه گردد و مورد تحلیل و تجزیه قرار گیرد و یک گزارش مقدماتی تهیه گردد.

تقویه و انکشاف ارگانهای نظارت داخلی

بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) به چالشهای داخلی مواجه شد که روند انکشاف آنرا به کندی کشاند و این چالشها قسماً ناشی از کمبود بودیجه و قسماً از اثر چالشهای پیچیده ایکه روند گذار افغانستان را به سوی دموکراسی کند ساخته است، بود. در مقابل این بنیاد یک ارزیابی خارجی را در دسمبر 2008 براه انداخت که پیشنهادهایی را به هدف تقویه ساختار آن ارگان تقدیم کرد. در نتیجه تغییراتی در ساختار اداری این ارگان در اوایل سال 2009 رونما گردید و مدت خدمت رئیس آن از دو سال به پنج سال تمدید گردید و شورای اداری آن از (16) نفر به (5) نفر کاهش یافت.

یک شورای مشاورین نیز به این ارگان به منظور رسیدگی به نزاعات موجود در مورد خواستههای شورای اداری که بیشتر از توزیع منابع مالی برای استخدام و ارسال ناظرین و اداره آنها در سطح ساحات و محلات نشأت میکند، افزوده شد. اما تا هنوز واضح نیست که آیا این تغییرات در ساختار ارگان مذکور به آگاهی تمامی اعضای آن رسانیده شده است یا خیر و آیا بورد مشاورینیکه بر ساختار این ارگان علاوه گردیده است، بدرستی فعال هست یا نه. بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان همچنان میتواندست به طور بهتر ارگانهای همکار خود را نیز تقویه کند.¹²⁵ یکی از چالشهای دیگریکه این بنیاد شاید به آن مواجه شود عبارت از ثبت شدن این ارگان بحیث یک ارگان اجتماعی طبق قوانین افغانستان میباشد که باید بحیث یک ارگان غیر حکومتی یا (NGO) ثبت میشد و این کار پروسه دریافت بودیجه توسط این ارگان از منابع خارجی را به مشکل مواجه خواهد کرد. درین راستا پیشنهادات آتی را باید در نظر گرفت:

- بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) باید تلاش نماید تا سیستم جدید اداری اش تطبیق گردد و تمامی ارگانهای عضو آن از ساختار جدید اداری این بنیاد آگاهی حاصل نمایند. تلاش باید صورت گیرد که این بنیاد توان آنرا بدست بیاورد که تقویه تمامی ارگانهای عضو خود را طور درست و متوازن در نظر گیرد تا آنها بتوانند طور شایسته و لازم در انکشاف و تقویه و اداره ارگان اصلی سهم بگیرند.
- بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) باید تلاشی را به خرج دهد تا پلان ستراتیژیکی را با در نظر داشت چالشهای داخلی که به آن مواجه است، نقاط قوت خودش و فرصتهائیکه پیشروی دارد، تهیه نماید که با این کار میتواند یک پلان انکشافی ای داشته باشد که متمرکز به انکشاف دراز مدت این ارگان باشد و همچنان توانایی های این ارگان را جهت نظارت از انتخابات تقویه نماید. این بنیاد به تحقیق و بررسی چالشهایی چون: نگهداری و با خود داشتن کارمندان، تقسیمات داخلی کارمندان، دخیل ساختن نمایندگان

¹²⁵ شانزده ارگان جامعه مدنی که عضویت بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان را دارد هستند، هر کدام در عرصه ها و مسایل مختلف اعم از اصلاح قوانین، دفاع از حقوق زنان، تعلمیان و آگاهی اجتماعی و انکشاف ارگانهای جامعه مدنی دارای تجارب کاری میباشدند.

ساحوی بنیاد در پروسه ها، سیستم ارتباطات داخلی بنیاد و مسایل جلب و جذب بودیجه برای پیشبرد کارهای بنیاد، بپردازد. این پلان ستراتیژیک فرصتهای موجود برای بنیاد را مشخص سازد تا بتواند کارهایی را انجام بدهد که باعث تقویه و انکشاف ارزشهای اساسی اصلاحات انتخاباتی، دخیل سازی اتباع و شفافیت پروسه ها شود.

- بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) باید فرصتهای توسعه را برای آموختن از تجارب بین المللی در عرصه نظارت داخلی از راه تماسها و روابط مزید با شبکه آسیایی برای انتخابات آزاد و عادلانه (ANFREL)¹²⁶ در نظر بگیرد و با ارگانهای دیگر نظارت داخلی، مثلا: شبکه اروپائی ارگانهای ناظر بر انتخابات (ENEMO) در تماس باشد. توجه به ایجاد روابط مستقیم و ایجاد زمینه های تشریک تجارب با ارگانهای همناخت و همسان در سطح منطقه، مانند: شبکه انتخابات آزاد و عادلانه در پاکستان، نیز صورت گیرد.

ستراتیژی مؤثر نظارت

قبل از هر انتخابات، گروههای نظارت داخلی باید یک ستراتیژی را از طریق پروسه مشورتی ایکه در آن دارالانشای ارگان نظارتی مربوط و بورد اداری آن سهیم باشند، روی دست بگیرند. ستراتیژی مذکور باید موضوعات ذیل را در بر داشته باشد:

- ساختن شیوه و میتود نظارت به سطح گسترده ویا به سطح محدود و متمرکز که مبتنی بر نظارت آماری باشد.
- ساختار عملیاتی نظارت و تعریف واضح نقشها و مسئولیتهای دفتر مرکزی، نقش و مسئولیت نمایندگان ولایتی و ولسوالیها و ناظرین مقطعی و کوتاه مدت.
- ساختن یک پلان امنیتی که سلامتی ناظرین را در اولویت قرار دهد و شامل تلاش برای تقویه تلاشهای امنیتی باشد و هدف آن ایجاد زمینه برای تحت پوشش قرار دادن وسیع ساحات در انتخابات باشد.
- ساختن لایحه وظایف واضح و مشخص برای ناظرین دراز مدت، ناظرین کوتاه مدت و برای پرسونلیکه به سطح ملی کار میکنند.
- دادن رهنمایی های واضح و روشن در مورد راپوردهی داخلی و چینلهای راپوردهی. داشتن طرزالعمل در مورد ارتباطات و پروسه راپوردهی بین اعضای بورد، کارمندان، نماینده های ولایتی، ولسوالیها و ناظرین.
- داشتن پالیسی های واضح در مورد ارتباطات خارجی به شمول مشخص نمودن اشخاصی که مسئولیت ارتباط با رسانه ها و تمویل کنندگان را دارند. اصولا باید یک بخش ارتباطات تاسیس گردد تا ارتباطات خارجی را تقویه و هماهنگ سازد.
- ساختن یک ستراتیژی ارتباطات برای نظارت از انتخابات بین اعضای اصلی ارگان به شمول تمام پرسونل دفتر مرکزی، هماهنگ کنندگان ولایتی و ولسوالیها و همچنان ارگانهای عضو در ارگان نظارت داخلی قبل از انتخابات.

تطبیق ستراتیژی نظارت

پلان تطبیق نظارت باید از ستراتیژی نظارت الهام بگیرد. در طرح تطبیق ستراتیژی نظارت، توجه محتاطانه به مسایل ذیل صورت گیرد:

- طرح و تهیه مواد، تریننگها و چک لیستها.
- مواد تریننگ، اسناد رهنمای نظارت، طرزالعملها برای نظارت دراز مدت و کوتاه مدت و چک لیستها برای نظارت در روز انتخابات همه و همه باید قسمی تسوید و تهیه گردند که نشاندهنده مفردات و محتویات ستراتیژی نظارت مدتها قبل از برگذاری انتخابات، باشند.
- پروسه استخدام.

¹²⁶ بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) از عضویت و همکاری با شبکه آسیایی برای انتخابات آزاد و عادلانه (ANFREL) از راه شرکت فعالانه در هیئات نظارت انتخابات های خارجی و کنفرانسهای مربوطه و از راه همکاری با ناظرین بین المللی شبکه آسیایی برای انتخابات آزاد و عادلانه (ANFREL) در جریان دو انتخابات افغانستان، بهره برده است

ارگانهای داخلی انتخابات باید پلان تفصیلی استخدام داوطلبان را قبل از انتخابات تهیه نمایند. برای گروهی نظارتی ایکه به شکل یک ائتلاف عمل میکنند لازمی است که ارگانهای عضو ائتلاف را در پروسه استخدام دخیل و سهم سازند.

- انتخاب مراکز رای دهی.

یک ستراتیژی برای انتخاب مراکز رای دهی ایکه از آنها در روز انتخابات نظارت صورت میگیرد، با در نظر داشت نظرات نمایندگان ساحوی که باید وضعیت امنیتی، قابل دسترس بودن مرکز رای دهی و تراکم نفوس را در نظر بگیرند، ساخته شود. تاکید روی گماشتن ناظرین در مراکز رای دهی ایکه منحیث نمونه انتخاب شده اند صورت گیرد نه روی گماشتن ناظرین در حد اکثر مراکز رای دهی.

- امنیت.

یک پلان امنیتی مفصلی باید ساخته شود که شامل در نظر گرفتن مسایل امنیتی به سطح ملی باشد و از خطراتیکه متوجه ناظرین دراز مدت و کوتاه مدت است، بکاهد. پلانهای احتمالی برای حفاظت و پشتیبانی از پرسونل مهم و ناظرین باید با هماهنگی با بخش خدمات امنیتی تهیه گردد. در صورتیکه نظارت در تمامی نقاط کشور امکان نداشته باشد، ستراتیژی ای باید به کار بسته شود که معلومات مناطق مهم و حساس از راه های متبادل مانند: بدست آوردن معلومات زریعه ناظرین متحرک روی دست گرفته شود. در صورتیکه رسیدگی به هیچ وجه امکان نداشته باشد، مقایسه نتایج مقدماتی مناطق غیر قابل دسترسی با مناطق دیگر شاید در پیدا کردن تخلفات و بی قانونی ها مفید واقع شود.

- ستراتیژی جمع آوری معلومات، تحلیل و تجزیه، راپوردهی و ارتباطات.

استفاده از جملات دور و درازیکه فاقد معلومات کیفی باشد بجای ادعاهای مشخص و قابل تائید توسط گروهی نظارتی، قابل اعتماد نمیباشد. باید فارم های مشخصی طرح و مورد استفاده قرار گیرد، قالبهای موزون راپور دهی تهیه گردد، چک لیستهای نظارت ساخته شود و فورمه های ثبت و اوقات دیزاین و مورد استفاده قرار گیرد. این کار یکجای با داشتن یک سیستم سریع انتقال نتایج میتواند بروقت بودن و موثریت راپوردهی بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) را انکشاف دهد.

- تخلفات، فراهمی معلومات و پروسه شکایات.

گروهی نظارت کننده عادتاً از فورمه های ثبت و اوقات برای جمع آوری معلومات در مورد تخلفات و قانون شکنی هائیکه در جریان انتخابات به نظر میرسد، استفاده میکنند. ثبت منظم معلومات در مورد تخلفات و دیگر وقایع انتخابات ارگانهای نظارت کننده را کمک میکند تا معلومات مفیدی را در مورد شکایات ناشی از پروسه انتخابات بدست بیاورند و به مراجع ذیربط ارایه بدارند. بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان (FEFA) باید استفاده ازین میتود را مد نظر بگیرد تا توانائی خود را در مورد تحلیل و تجزیه پروسه انتخابات از نقطه نظر کیفی تقویه نماید و در کیفیت معلوماتیکه به کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی تقدیم میکند، بهبود بیاورد.

- نظارت بالای کار کمیسیون مستقل انتخابات به سطح ملی و محلی.

داشتن یک ستراتیژی روشن در طول مراحل دوران انتخابات میتواند باعث تشخیص بر وقت مشکلات و داشتن معلومات جامع از انکشافات و اوقات شود. داشتن این نوع ستراتیژی همچنان به گروهی نظارت کننده کمک میکند که فعالیتهای سازمانی خود را تقویه و بهتر نماید.

- نظارت از مسایل بعد از انتخابات و نتایج انتخابات.

انتخابات سال 2009 اهمیت پروسه نتایج را در محاسبات کمیسیون مستقل انتخابات و پروسه شکایات کاهش داد. گروهی نظارت کننده داخلی باید یک پلان تفصیلی برای نظارت ازین مرحله انتخابات در دست داشته باشند که شامل مقایسه نتایج ارایه شده از جانب کمیسیون مستقل انتخابات و نتایجیکه آنها از مراکز رای دهی بدست آورده اند و تحلیل آماری نتایج نشر شده، باشد. برای ناظرین داخلی داشتن یک پلان برای نظارت از تحقیقاتیکه در مورد تقلبات از طرف کمیسیون مستقل انتخابات و کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی در آینده صورت میگیرد، از اهمیت خاصی برخوردار است.

لیست اختصارات استفاده شده درین گزارش

ACBAR	Agency Coordination Body for Afghan Relief	ارگان هماهنگ کننده کمکها برای افغانها
ACE	Administration and Cost of Elections	پروسة اداره و مصارف انتخابات
AIHCR	Afghan Independent Human Rights Commission	کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان
AGCHO	Afghan Geodesy Cartography Head Office	دفتر مرکزی اداره سنجش مساحت و نقشه کشی افغان
AGE	Anti-Government Elements	عناصر ضد حکومتی
ANA	Afghan National Army	اردوی ملی افغان
ANP	Afghan National Police	پولیس ملی افغان
ANSF	Afghan National Security Forces	نیروهای ملی امنیتی افغان
CEDAW	Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women	کنوانسیون محو هرگونه تبعیض علیه زنان
CERD	International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination	کنوانسیون بین المللی محو تمامی انواع تبعیض نژادی
CSO	Civil Society Organization	ارگان جامعه مدنی
CVR	Civil and Voter Register	ثبت نام ملکی رای دهندگان
DFC	District Field Coordinator	هماهنگ کننده ساحوی به سطح ولسوالی
DIAG	Disbandment of Illegal Armed Groups in Afghanistan	انحلال گروپهای مسلح غیر قانونی در افغانستان
DRC	Disarmament and Reconciliation Commission	کمیسیون خلع سلاح و آشتی و صلح

ECC	Electoral Complaints Commission	کمیسیون سمع شکایات انتخاباتی
ELECT	Enhancing Legal and Electoral Capacity for Tomorrow	بالا بردن ظرفیت قانونی و انتخاباتی برای فردا
EST	Election Support Team	تیم همکاری با انتخابات
EU	European Union	اتحادیه اروپا
FEFA	Free and Fair Elections Foundation of Afghanistan	بنیاد انتخابات آزاد و عادلانه افغانستان
GDP	Gross Domestic Product	تولید ناخالص محلی
GTZ	Gesellschaft fur Technische Zusammenarbeit	موسسه همکاری های تکنیکی آلمان
IEC	Independent Election Commission	کمیسیون مستقل انتخابات
ICCPR	International Covenant on Civil and Political Rights	منشور بین المللی حقوق مدنی و سیاسی یا اعلامیه بین المللی حقوق مدنی و سیاسی
ID	Identification Document	سند هویت، کارت هویت، تذکره
IDLG	Independent Directorate for Local Governance	ریاست مستقل ارگانهای محل
IDP	Internally displaced person	بیجای شدگان داخلی
IFES	International Foundation for Electoral Systems	بنیاد بین المللی سیستم های انتخاباتی
IRI	International Republican Institute	انستیتوت بین المللی جمهوری خواهان
ISAF	International Security Assistance Force	قوای بین المللی همکاری های امنیتی
IM	International Military	نظامیان بین المللی یا عساکر بین المللی
JEMB	Joint Election Management Body	

		ارگان مشترک اداره انتخابات
MFA	Ministry of Foreign Affairs	وزارت امور خارجه
MOU	Memorandum of Understanding	توافقنامه یا یادداشت تفاهم
NATO	North Atlantic Treaty Organization	پیمان اتلانتیک شمالی
NGO	Non Governmental Organization	موسسات غیر دولتی
NDI	National Democratic Institute	انسٹیټوت ملی دموکراسی
NDS	National Directorate for Security	ریاست امنیت ملی
ODIHR	Office for Democratic Institutions and Human Rights	دفتر نهادهای دموکرتیک و حقوق بشر
OSCE	Organisation for Security and Co-operation in Europe	سازمان امنیت و همکاری اروپا
PRT	Provincial Reconstruction Team	تیم بازسازی ولایتی
RTA	Radio and Television Afghanistan	رادیو و تلویزیون ملی افغانستان
SNTV	Single Non Transferable Vote	یک رای غیر قابل انتقال
TAF	The Asia Foundation	بنیاد آسیائی
TEB	Tamper Evident Bags	صندوقهای شواهد محرم
UNAMA	United Nations Assistance Mission in Afghanistan	هیئات کمک های ملل متحد برای افغانستان
UNDP	United Nations Development Programme	برنامه انکشافی ملل متحد
UNDSS	United Nations Department for Safety and Security	اداره ملل متحد برای امنیت و محافظت

UNSRSG	United Nations Special Representative of the Secretary General نماینده خاص سرمنشی ملل متحد
USAID	United States Agency for International Development موسسه انکشاف بین المللی ایالات متحده امریکا
VL	Voter List لیست رای دهندگان
VRU	Voter Registration Update لیست تجدید نظر شده و تکمیل شده رای دهندگان

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) یک ارگان اساسی سازمان امنیت و همکاری اروپا (OSCE) است که وظیفه اش همکاری با کشورهای عضو در مورد: احترام به حقوق بشر و آزادی های بنیادی، حاکمیت قانون، ترویج اصول دموکراسی و تقویه و اعمار و حفظ نهاد های دموکراتیک میباشد، این ارگان همچنان با کشورهای عضو در مورد بالابردن سطح تحمل پذیری در جوامع مطابق به (سند نشست سران کشورها در هلسنکی در سال 1992) همکاری میکند.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) که مقر آن در شهر وارسای کشور پولند قرار دارد در سال 1990 در نشست سران اتحادیه اروپا که در پاریس منعقد شده بود بحیث دفتر انتخابات آزاد بنا نهاده شد و در سال 1991 به فعالیت آغاز نمود. یک سال بعد از آن نام این نهاد تغییر کرد تا وظایف بیشتری را به عهده بگیرد و فعالیتهايش شامل مسایل حقوق بشر و روند دموکراتیزه نمودن شد. امروزه این نهاد بیشتر از 130 کارمند دارد.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) یک ارگان پیشگام در عرصه نظارت از انتخابات در اروپا میباشد. هر ساله این ارگان به هزارها ناظر را برای ارزیابی انتخابات در سطح اروپا و دیگر جایها به کار میگمارد تا از انتخاباتهای دموکراتیک و قانونگذاری هائیکه مطابق به معیار های سازمان امنیت و همکاری اروپا باشد نظارت به عمل بیاورد. روش و میتود خاص این ارگان زمینه ارزیابی عمیقی را از پروسه های انتخاباتی به نمایش میگذارد. این نهاد از راه پروژه های همکاری خود به کشورهای تحت پوشش زمینه تقویت و پیشرفت چهار چوب انتخاباتی آنها را مهیا میسازد.

فعالتهای این ارگان در عرصه دموکراتیزه سازی شامل موارد آتی: حاکمیت قانون، همکاری در بخش تسوید قوانین، حکومتداری دموکراتیک، مهاجرت و آزادی سفر و تحرک و تساوی جنسیت میشود. دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) هر سال یک تعداد پروگرامهای مشخص همکاری را به منظور تقویه و پیشرفت ساختارهای دموکراتیک به منصفه تطبیق میگذارد.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) همچنان کشورهای اشتراک کننده در فعالیتهايش را در انجام مکلفیتهايشان در راستای تقویه و حفظ حقوق بشر که در حوزه بشری مکلفیتهايش این نهاد شامل است، کمک مینماید. این نهاد این کارها را با اشتراک همکاران متعددی انجام میدهد تا تشریک مساعی را شدت ببخشد، ظرفیتها را رشد بدهد و تخصصهایی را در عرصه های عملی به شمول عرصه حقوق بشر در راستای مبارزه علیه تروریزم، تقویه حقوق بشری برای قربانیان قاچاق انسان، تعلیم و تحصیل و تربینگهای نظارت و گزارشدهی از وضعیت حقوق بشر و حقوق بشری زنان و همچنان امنیت، فراهم سازد.

در عرصه تحمل پذیری و عدم تبعیض دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) همکاریهایی را با کشورهای اشتراک کننده در فعالیتهايش ویا کشورهای عضو درین سازمان برای تقویه عکس العمل آنها در مقابل جرایم، حادثات و وقایع ناشی از نژاد پرستی، بیگانه ترسی، بد بینی از سامی گرایی و دیگر انواع عدم تحمل انجام میدهد. کار های این نهاد در راستای ترویج تحمل پذیری و عدم تبعیض بالای امور آتی تمرکز دارد: قانون سازی و تقنین، تربینگهای تطبیق قانون، گذارشدهی و تعقیب عکس العمل ها در مورد جرایم و وقایع ناشی از بد بینی و همچنان فعالیتهايش تعلیمی برای ترویج تحمل پذیری، احترام متقابل و تفاهم ذات البینی.

دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) مشوره هایی را برای کشورهای عضو و اشتراک کننده در مورد پالیسی سازی روی قرارداد (روما و سینتی) فراهم میسازد. این نهاد، ظرفیت سازی و ایجاد شبکه ها در بین جوامع روما و سینتی را تقویت میبخشد و اشتراک نمایندگان روما و سینتی را در نهاد های پالیسی سازی تشویق میکند.

تمامی فعالیتهايش دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (O.S.C.E/ ODIHR) با هماهنگی و همکاری با کشورهای عضو سازمان امنیت و همکاری اروپا، نهاد های مربوط به این سازمان و فعالیتهايش ساحوی آن و همچنان با هماهنگی و همسویی با دیگر سازمانهای بین المللی صورت میگیرد.

برای معلومات مزید در مورد دفتر نهادهای دموکراتیک و حقوق بشر سازمان امنیت و همکاری اروپا (ODIHR) (O.S.C.E/ به وبسایت این ارگان (www.osce.org/odihr) مراجعه کنید.